

Briuselis, 2022 m. birželio 7 d.
(OR. fr, en)

Tarpinstitucinė byla:
2021/0171(COD)

9433/1/22
REV 1

CONSOM 130
MI 422
COMPET 398
EF 146
ECOFIN 501
DIGIT 105
CODEC 784
CYBER 190

PRANEŠIMAS

nuo: Nuolatinių atstovų komiteto (COREPER I)
kam: Tarybai

Komisijos dok. Nr.: 10382/21 + REV1 + ADD1-4

Dalykas: Pasiūlymas dėl EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVOS
dėl vartojimo kreditų
– Bendras požiūris

I. IVADAS

1. 2021 m. birželio 30 d. Komisija pateikė pasiūlymą dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl vartojimo kreditų, kuria panaikinama ir pakeičiama Direktyva 2008/48/E¹. Pasiūlymas grindžiamas Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 114 straipsniu ir juo siekiama užtikrinti aukštesnio lygio vartotojų apsaugą teikiant vartojimo kreditus, taip pat sudaryti sąlygas tokių kreditų vidaus rinkos stiprinimui nustatant geriau Sąjungos lygmeniu suderintą teisinę sistemą.

¹ Dok. 10382/21 + ADD 1–4.

2. Direktyvos 2008/48/EB peržiūra buvo paskelbta 2020 m. Naujoje vartotojų darbotvarkėje¹ kaip viena iš skaitmeninės transformacijos iniciatyvų, o Taryba tam pritarė atitinkamose išvadose². Iš tiesų nuo tos direktyvos priėmimo 2008 m. dėl didėjančios skaitmenizacijos įvyko svarbių pokyčių vartojimo kreditų rinkoje. Viena vertus, atsirado naujų produktų ir naujų rinkos dalyvių, dažnai internetu siūlančių kredito sutartis taikant spartesnes ir supaprastintas garantijų procedūras. Kita vertus, stipriai pasikeitė vartotojų elgesys ir preferencijos: jie vis dažniau perka internetu, ypač po neseniai praėjusios COVID-19 krizės, ir dabar gali gauti informaciją skaitmeniniu formatu, taip pat gali būti veikiami tikslinės reklamos internete. Nauja taip pat yra tai, kad kreditoriai dabar vartotojų kreditingumą vertina naudodamiesi automatizuotomis sprendimų priėmimo sistemomis ir netradiciniais duomenų šaltiniais.
3. Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas nuomonę dėl šio pasiūlymo pateikė 2021 m. spalio 21 d. Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas (EDAPP) nuomonę pateikė 2021 m. rugpjūčio 26 d.
4. Europos Parlamente atsakingas komitetas yra Vidaus rinkos ir vartotojų apsaugos komitetas (IMCO), o pranešėja yra Kateřina Konečná (GUE/NGL, Čekija). IMCO balsavimas dėl pranešimo numatytas 2022 m. birželio 15–16 d.

¹ Dok. 12976/20.

² Dok. 6364/21.

II. TARYBOS PARENGIAMŲJŲ ORGANŲ ATLIKTAS DARBAS

5. Vartotojų apsaugos ir informavimo darbo grupė nagrinėti pasiūlymą pradėjo 2021 m. liepos 13 d. pirmininkaujant Slovėnijai (surengta 12 posėdžių) ir toliau tęsė darbą pirmininkaujant Prancūzijai (surengti 9 posėdžiai). Tame pirmame posėdyje išnagrinėjus prie pasiūlymo pridėtą poveikio vertimą, paaiškėjo, kad delegacijos iš esmės pritaria pasiūlymo tikslams ir Komisijos nustatytoms strateginėms galimybėms.
6. 2021 m. lapkričio 25 d. posėdyje Konkurencingumo taryba susipažino su pažangos ataskaita¹.
7. Pirmininkaujanti valstybė narė pateikė keletą kompromisinių pasiūlymų darbo grupei, kad ji juos įvertintų; darbo grupė tuos pasiūlymus išsamiai išnagrinėjo savo posėdžiuose. Tie kompromisiniai pasiūlymai buvo parengti remiantis delegacijų žodžiu ir raštu pateiktomis pastabomis ir jų atsakymais į tikslines apklausas.
8. Priede pateiktas kompromisinis tekstas atspindi pirmininkaujančios valstybės narės ir valstybių narių nuolatinės pastangos rasti skirtingų delegacijų pozicijų pusiausvyrą, kartu išsaugant Komisijos pasiūlymo tikslus. Komisijos pasiūlymo pakeitimai pažymėti taip: naujas tekstas pažymėtas **parvškintuoju šriftu ir pabrauktas**, o išbrauktas tekstas – [...].
9. 2022 m. gegužės 25 d. posėdyje Nuolatinių atstovų komitetas (COREPER) pritarė kompromisiniam tekstui² ir jį patvirtino tokį, koks yra. EE ir LT pateikia bendrą pareiškimą, kurio tekstas išdėstytas šio pranešimo 1 papildyme.

¹ Dok. 13574/21.

² Dok. 9208/22.

III. PAGRINDINIAI KOMISIJOS PASIŪLYMO PAKEITIMAI

10. Taikymo srities išimtys

- a) Tiesioginės sutelktinio finansavimo kreditais paslaugos: delegacijos pareiškė abejonių dėl tiesioginių sutelktinio finansavimo kreditais paslaugų, kurias privatūs asmenys teikia vieni kitiems, įtraukimo į su vartotojų apsauga susijusį aktą (jis apima įmonių santykius su vartotojais). Pirmininkaujanti valstybė narė siūlo į šios rūšies kreditą atsižvelgti atskirame akte ir dėl to išbraukė visas su juo susijusias nuorodas. Primintina, kad sutelktinio finansavimo kreditais platformos patenka į direktyvos taikymo sritį tuo atveju, kai jos veikia kaip kreditoriai arba kredito tarpininkai.
- b) Atidėtieji mokėjimai: ši komercinė praktika leidžia vartotojui už paslaugas ar prekes mokėti dalimis, be palūkanų ir trečiajai šaliai neteikiant kredito. Atsižvelgdama į valstybių narių, kuriose ši praktika yra plačiai paplitusi, prašymus, pirmininkaujanti valstybė narė siūlo šią praktiką aiškiai išbraukti iš taikymo srities ir aiškiai atskirti nuo schemų „pirk dabar, mokėk vėliau“, kurios yra įtrauktos į pasiūlymo taikymo sritį.
- c) Debeto kortelės su atidėtojo lėšų nurašymo funkcija: šis išbraukimas grindžiamas tuo, kad ši mokėjimo priemonė leidžia namų ūkiams geriau valdyti išlaidas atsižvelgiant į mėnesines pajamas. Pasiūlyme pateikta patikslinimų siekiant tiksliai apibrėžti šį išbraukimą ir išvengti bet kokios apėjimo rizikos.
- d) Nuomos ar išperkamosios nuomos sutartys be pareigos arba pasirinkimo galimybės pirkti: šis išbraukimas yra pagrįstas, nes tokios sutartys neapima nuosavybės teisių perdavimo pasibaigus sutarčiai ir yra labiau panašios į paslaugų teikimą.

11. Neprivaloma iš dalies leidžianti nukrypti nuostata, taikoma keturiems naujiems produktams

Keturių iš produktų, įtrauktų į naujos direktyvos taikymo sritį, vartotojams keliančių mažesnę pernelyg didelio įsiskolinimo riziką, atžvilgiu delegacijos pageidavo pritaikyti atitinkamas kreditorių pareigas, kad būtų išvengta informacijos pertekliaus vartotojui ir pernelyg didelės administracinės naštos kreditoriui. Šie produktai:

- kreditas iki 200 EUR;
- sutartys, kuriomis numatoma suteikti kreditą su galimybe pereikvoti sąskaitos lėšas, kai kreditas turi būti grąžinamas pareikalavus arba ne vėliau kaip per tris mėnesius;
- sutartys dėl kredito be palūkanų ir jokių kitų mokesčių;
- sutartys, kurių maksimalus terminas yra trys mėnesiai ir mokami tik nedideli mokesčiai.

Taigi, kiekviena valstybė narė gali nuspręsti vienos ar kelių tokių kredito rūšių atžvilgiu pasirinkti tvarką, pagal kurią taikomi mažesni ikisutartinės informacijos ir reklamos reikalavimai ir panaikinama nuostata dėl išankstinio grąžinimo. Siekiant sumažinti nacionalinės teisės aktų fragmentaciją, pagal šią tvarką pritaikytinos nuostatos pritaikomos kompleksiskai.

12. Aiškesnis nuostatų dėl ikisutartinės informacijos išdėstymas

- a) Europos tipinė vartojimo kredito apžvalga (SECCO) ir Europos tipinės informacijos apie vartojimo kreditą (SECCI) forma sujungiamos į vieną siekiant vartotojui užtikrinti daugiau aiškumo ir išvengti informacijos pertekliaus; delegacijos pageidauja šias dvi formas sujungti į vieną ir pirmame puslapyje nurodyti pagrindinę informaciją apie kredito produktą, kad vartotojas galėtų greitai palyginti kredito pasiūlymus. Atitinkamai pakeisti I–III priedai.

- b) Ikisutartinės informacijos pateikimo momentas: delegacijos laikėsi nuomonės, kad pirminis Komisijos pasiūlymas – „likus bent vienai dienai iki“ – nėra gerai pritaikytas tam, kad kreditas būtų garantuojamas prekės ar paslaugos pirkimo momentu. Be to, jos laikėsi nuomonės, kad sprendimas siųsti vartotojui priminimą apie teisę atsisakyti sutarties, jei kreditorius nesilaiko šio vienos dienos termino nuo ikisutartinės informacijos pateikimo iki sutarties pasirašymo, yra nepraktiškas ir netinkamas. Kompromisiniame tekste siūloma palikti galiojančios direktyvos redakciją („iš anksto“) ir panaikinti nukrypti leidžiančią nuostatą.

13. KITI SVARBŪS PAKEITIMAI

- a) Atsisakymas suteikti kreditą, jei kreditingumas įvertinamas neigiamai: siekiant teisinio tikrumo ir norint išvengti pernelyg didelio įsiskolinimo, pirmininkaujanti valstybė narė siūlo panaikinti siūlomą galimybę kreditoriui suteikti kreditą išimtinėmis aplinkybėmis, kai kreditingumas įvertinamas neigiamai.
- b) Teisės atsisakyti sutarties laikotarpio nustatymas: siekiant didesnio teisinio tikrumo, pirmininkaujanti valstybė narė siūlo nustatyti šios teisės atsisakyti sutarties laikotarpį, t. y. nustatyti vienų metų ir dviejų savaitių terminą, jei sutartinė informacija vartotojui nebuvo perduota laikantis direktyvos reikalavimų, išskyrus atvejus, kai vartotojui nebuvo pateikta informacija apie pačią teisę atsisakyti sutarties.
- c) Išankstinio kredito grąžinimo atveju taikomos tik kreditoriaus nustatytos išlaidos: delegacijų nuomone, svarbu aiškiai nustatyti, kad bendros kredito kainos sumažinimas išankstinio grąžinimo atveju yra susijęs su kreditoriaus nustatytais išlaidos, o ne su trečiosioms šalims mokėtinais mokesčiais ir rinkliavomis.

- d) Termino „viršutinė normos riba“ keitimas: pirmininkaujanti valstybė narė siūlo redakciją, kuria atsižvelgiama į viršutinės normos riboms lygiavertes nacionalines priemones, kurios pasirodė veiksmingos ir kuriomis siekiama to paties tikslo – apsaugoti vartotoją nuo pernelyg didelių normų ir išlaidų.
- e) Ne kredito įstaigų įgaliojimo, registracijos ir priežiūros procedūros patikslinimas: pirmininkaujanti valstybė narė siūlo aiškiau nustatyti tai, kad šie reikalavimai netaikomi toms mokėjimo įstaigoms, kurioms jau taikomos Sąjungos taisyklės dėl jų kreditų, susijusių su mokėjimo paslaugomis, teikimo veiklos, taip pat suteikti valstybėms narėms galimybę atleisti nuo šios pareigos prekybininkus, papildomai ir nemokamai teikiančius kreditus, kai perkamos jų prekės ar paslaugos, arba atliekančius papildomą kredito tarpininko vaidmenį.
- f) Sankcijos: neturint tarpvalstybinių operacijų duomenų, kurių kol kas nėra daug, pirmininkaujanti valstybė narė siūlo panaikinti pareigą sunkausti tarpvalstybinio pažeidimo atveju taikyti maksimalią sankcijos sumą, t. y. ne mažiau kaip 4 % kreditoriaus metinės apyvartos.

IV. IŠVADA

14. Pirmininkaujanti valstybė narė mano, kad priede pateikiamas tekstas yra tinkamas ir subalansuotas skirtingų delegacijų pareikštų nuomonių kompromisas. Todėl Tarybos prašoma 2022 m. birželio 9 d. Konkurencingumo tarybos posėdyje susitarti dėl bendro požiūrio remiantis šiuo dokumentu.
-

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA

dėl vartojimo kreditų

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo ir ypač į jos 114 straipsnį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę⁶,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros,

kadangi:

- (1) Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/48/EB⁷ nustatomos Sąjungos lygmens taisyklės, susijusios su vartojimo kredito sutartimis [...];

⁶ ...

⁷ 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/48/EB dėl vartojimo kredito sutarčių ir panaikinanti Tarybos direktyvą 87/102/EEB (OL L 133, 2008 5 22, p. 66).

- (2) 2014 m. Komisija pateikė Direktyvos 2008/48/EB įgyvendinimo ataskaitą. 2020 m. Komisija pateikė antrąją tos direktyvos įgyvendinimo ataskaitą ir Komisijos tarnybų darbinį dokumentą, siekdama pristatyti direktyvos vertinimo pagal REFIT, kuris apėmė plačias konsultacijas su suinteresuotosiomis šalimis, rezultatus;
- (3) tos ataskaitos ir konsultacijos atskleidė, kad Direktyva 2008/48/EB yra iš dalies veiksminga užtikrinant aukštus vartotojų apsaugos standartus ir skatinant vidaus rinkos kredito srityje kūrimą ir kad tokie tikslai tebėra aktualūs. Priežastys, paaiškinančios, kodėl Direktyva yra veiksminga tik iš dalies, kyla tiek dėl pačios direktyvos, pavyzdžiui, dėl netikslių suformuluotų tam tikrų straipsnių, tiek dėl išorės veiksnių, pavyzdžiui, dėl pokyčių, susijusių su skaitmeninimu, praktiniu direktyvos taikymu ir vykdymo užtikrinimu valstybėse narėse ir dėl tam tikrų vartojimo kredito rinkos aspektų, kurie nepatenka į Direktyvos taikymo sritį;
- (4) skaitmeninimas prisidėjo prie rinkos pokyčių, kurie nebuvo numatyti tuo metu, kai Direktyva 2008/48/EB buvo priimta. Nuo 2008 m. Direktyvos priėmimo registruojama sparti technologinė plėtra iš tikrųjų smarkiai pakeitė vartojimo kredito rinką tiek pasiūlos, tiek paklausos atžvilgiu, pvz., atsirado naujų produktų ir pakito vartotojų elgesys bei prioritetai;
- (5) netikslių suformuluotų konkrečios Direktyvos 2008/48/EB nuostatų, pagal kurias valstybėms narėms leidžiama priimti skirtingas nei numatytosios direktyvoje ir jas viršijančias nuostatas, lėmė tai, kad Sąjungoje reglamentavimo sistema kai kuriais vartojimo kredito aspektais yra susiskaidžiusi;
- (6) dėl *de facto* ir *de jure* padėties, susidariusios dėl šių nacionalinių skirtumų, Sąjungoje tam tikrais atvejais iškreipiama kreditorių konkurencija ir sudaromos vidaus rinkos kliūtys. Esant tokiai padėčiai, ribojama vartotojų galimybė pasinaudoti vis daugėjančiais pasiūlymais gauti tarpvalstybinį kreditą, kurių dėl skaitmeninimo turėtų atsirasti dar daugiau. Šie iškraipymai ir apribojimai savo ruožtu gali turėti padarinių, susijusių su sumažėjusia prekių ir paslaugų paklausa. Tokia padėtis taip pat lemia tai, kad vartotojų apsaugos lygis visos Sąjungos mastu yra nepakankamas ir nevienodas;

- (7) pastaraisiais metais vartotojams siūlomo kredito rūšys gerokai pasikeitė ir tapo įvairesnės. Atsirado naujų kredito priemonių, visų pirma elektroninėje aplinkoje, kurių naudojimo mastas toliau auga. Dėl to atsirado teisinis netikrumas dėl Direktyvos 2008/48/EB taikymo tokiems naujiems produktams;
- (8) šia direktyva papildomos Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2002/65/EB⁸ dėl nuotolinės prekybos vartotojams skirtomis finansinėmis paslaugomis nustatytos taisyklės. Siekiant užtikrinti teisinį tikrumą, reikėtų paaiškinti, kad nuostatų kolizijos atveju turėtų būti taikoma šios direktyvos nuostata kaip *lex specialis*;
- (9) pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 26 straipsnį vidaus rinką sudaro vidaus sienų neturinti erdvė, kurioje užtikrinamas laisvas prekių ir paslaugų judėjimas bei įsisteigimo laisvė. Sukūrus skaidresnę ir veiksmingesnę vartojimo kreditui taikomą teisinę sistemą turėtų padidėti vartotojų pasitikėjimas ir bus sudarytos palankesnės sąlygos plėtoti tarpvalstybinę veiklą;
- (10) siekiant pagerinti vidaus rinkos vartojimo kredito srityje veikimą, būtina numatyti suderintą Sąjungos sistemą keliose pagrindinėse srityse. Atsižvelgiant į nuolat besiplečiančią vartojimo kredito rinką, ypač elektroninėje aplinkoje, ir didėjančią Europos piliečių judumą, į ateitį nukreipti Sąjungos teisės aktai, kuriuos galima pritaikyti prie būsimų kredito formų ir kurie suteikia valstybėms narėms tinkamą jų įgyvendinimo lankstumo lygį, padės sukurti vienodas veiklos sąlygas įmonėms;
- (11) SESV 169 straipsnio 1 dalyje ir 169 straipsnio 2 dalies a punkte nustatyta, kad Sąjunga turi padėti užtikrinti aukšto lygio vartotojų apsaugą pagal SESV 114 straipsnį priimtomis priemonėmis. Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 38 straipsniu numatyta, kad Sąjungos politika turi užtikrinti aukštą vartotojų apsaugos lygį;

⁸ 2002 m. rugsėjo 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/65/EB dėl nuotolinės prekybos vartotojams skirtomis finansinėmis paslaugomis ir iš dalies keičianti Tarybos direktyvą 90/619/EEB ir Direktyvas 97/7/EB ir 98/27/EB (OL L 271, 2002 10 9, p. 16).

- (12) svarbu, kad vartotojai galėtų naudotis aukšto lygio vartotojų apsauga. Taigi turėtų būti įmanoma, kad laisvas kredito pasiūlymų judėjimas vyktų optimaliomis sąlygomis tiems, kurie siūlo kreditus, ir tiems, kurie nori juos gauti, deramai atsižvelgiant į konkrečią padėtį atskirose valstybėse narėse;
- (13) būtinas visiškas suderinimas, siekiant užtikrinti, kad visi Sąjungos vartotojai naudotųsi aukštu ir vienodu jų interesų apsaugos lygiu, ir siekiant sukurti tinkamai veikiančią vidaus rinką. Todėl valstybėms narėms neturėtų būti leidžiama toliau taikyti arba priimti [...] kitokias, nei nustatyta šioje direktyvoje, nacionalines nuostatas, jei šioje direktyvoje nenumatyta kitaip. Tačiau toks apribojimas turėtų būti taikomas tik pagal šią direktyvą suderintoms nuostatomis. Kai tokių suderintų nuostatų nėra, valstybės narės turėtų būti leidžiama toliau taikyti arba priimti nacionalinės teisės aktus. Todėl valstybės narės turėtų turėti galimybę toliau taikyti arba priimti nacionalines nuostatas dėl pardavėjo arba paslaugų teikėjo ir kreditoriaus solidariosios atsakomybės. Valstybėms narėms taip pat turėtų būti suteikiama galimybė toliau taikyti arba priimti [...] nacionalines nuostatas dėl prekių pardavimo arba paslaugų teikimo sutarties nutraukimo, kai vartotojas pasinaudoja teise atsisakyti kredito [...] sutarties. Šiuo aspektu valstybėms narėms turėtų būti leista neterminuotų kredito sutarčių atveju nustatyti minimalų laikotarpį, prasidedantį nuo to momento, kai kreditorius paprašo grąžinti kreditą, ir pasibaigiantį tą dieną, kai kreditas turi būti grąžintas;

- (14) šioje direktyvoje pateiktose sąvokų apibrėžtyse nustatyta derinimo sritis. Todėl valstybių narių pareiga įgyvendinti šią direktyvą turėtų būti apribota jos taikymo sritimi, nustatyta šiose sąvokų apibrėžtyse. Tačiau ši direktyva neturėtų daryti poveikio tam, kad valstybės narės pagal Sąjungos teisę taikytų šios direktyvos nuostatas srityse, kurios nepatenka į jos taikymo sritį. Tokiu būdu valstybė narė galėtų toliau taikyti arba priimti šią direktyvą arba tam tikras jos nuostatas atitinkančius nacionalinės teisės aktus dėl kredito sutarčių, nepatenkančių į šios direktyvos taikymo sritį, pavyzdžiui, dėl kredito sutarčių, kurias sudarius iš vartotojo reikalaujama, kad jis kaip užstatą kreditoriui paliktų kokį nors daiktą, o vartotojo įsipareigojimas yra griežtai apribojamas tuo įkeistu daiktu, **arba dėl debeto kortelių su atidėtojo lėšų nurašymo funkcija, arba išperkamosios nuomos sutarčių be pareigos ar pasirinkimo galimybės pirkti**. Be to, valstybės narės taip pat galėtų taikyti šią direktyvą susietajam kreditui, nepatenkančiam į šioje direktyvoje pateiktą susietojo kredito sutarties apibrėžtį. Taigi šios direktyvos nuostatos dėl susietojo kredito sutarties galėtų būti taikomos kredito sutartims, kurios skirtos tik prekių tiekimo ar paslaugų teikimo sutarčiai iš dalies finansuoti;

- (15) kai kurios valstybės narės Direktyvą 2008/48/EB taiko srityse, kurios nepatenka į jos taikymo sritį, siekdamos padidinti vartotojų apsaugos lygį, **o kitos valstybės narės turi kitokias nacionalines taisykles, kuriomis reguliuojamos tos sritys, atsižvelgiant į rinkos ypatumus, todėl išliko tam tikrų nacionalinės teisės aktų skirtumų, susijusių su tų rūšių kreditais**. Tiesą sakant, keletas kredito sutarčių, nepatenkančių į tos direktyvos taikymo sritį, įskaitant trumpalaikes brangiai kainuojančias paskolas, kurių suma paprastai yra mažesnė nei Direktyvoje 2008/48/EB nurodyta mažiausia 200 EUR riba, gali būti nuostolingos vartotojams. Atsižvelgiant į tai ir siekiant užtikrinti aukšto lygio vartotojų apsaugą bei sudaryti palankesnes sąlygas tarpvalstybinei vartojimo kredito rinkai, į šios direktyvos taikymo sritį turėtų būti įtrauktos kai kurios sutartys, kurioms Direktyva 2008/48/EB nebuvo taikoma [...]. Į šią direktyvą taip pat turėtų būti įtraukti kiti produktai, kurie gali būti nuostolingi dėl su jais susijusių didelių išlaidų ar mokesčių, mokėtinų praleistų mokėjimų atveju, kad būtų užtikrintas didesnis skaidrumas ir geresnė vartotojų apsauga, lemianti didesnę vartotojų pasitikėjimą. Todėl [...] **mažesnės nei 200 EUR sumos vartojimo kredito sutartys**, kredito su galimybe pereikvoti sąskaitos lėšas sutartys, pagal kurias kreditas turi būti grąžintas per mėnesį, [...] kredito sutartys, kai už kreditą nemokamos palūkanos ir kiti mokesčiai, [...] bei kredito sutartys, pagal kurių sąlygas reikalaujama, kad kreditas būtų grąžintas per tris mėnesius, ir mokami tik nedideli mokesčiai, turėtų būti įtrauktos į šios direktyvos taikymo sritį. **Vis dėlto minėtų kredito sutarčių atveju valstybės narės turėtų turėti galimybę netaikyti apibrėžto ir riboto šios direktyvos nuostatų skaičiaus, kad kreditoriams nustatytos pareigos būtų pritaikytos prie kredito pobūdžio ir rizikos vartotojui, atsižvelgiant į rinkos ypatumus ir skirtingas tų kreditų savybes, kartu užtikrinant aukštesnį vartotojų apsaugos lygį;** *[Paskutiniai du sakiniai perkelti į naują 15e konstatuojamąją dalį.]*

- (15a) be to, kalbant apie kredito su galimybe pereikvoti sąskaitos lėšas sutartis, toms sutartims, pagal kurias kreditas turi būti gražinamas pareikalavus arba per tris mėnesius, buvo taikomos tik tam tikros Direktyvos 2008/48 nuostatos. Tokios rūšies kredito sutartys turėtų ir toliau būti įtrauktos į šios direktyvos taikymo sritį, o valstybės narės turėtų turėti galimybę ir toliau netaikyti tam tikro riboto šios direktyvos nuostatų skaičiaus, kad apskritai būtų galima pagerinti vartotojams teikiama informacija ir sugriežtinti kreditorių pareigas, susijusias su šios rūšies kredito sutartimis;
- (15b) schemos „pirk dabar, mokėk vėliau“ – suprantamos kaip naujos skaitmeninės finansinės priemonės, leidžiančios vartotojams pirkti ir už pirkinius sumokėti per tam tikrą laiką, pagal kurias kreditorius sudaro su vartotoju kredito sutartį išimtinai dėl prekių ar paslaugų pirkimo per tokių prekių tiekėją ar paslaugų teikėją, – dažnai yra be palūkanų ir jokių kitų mokesčių suteiktas kreditas, todėl turėtų būti įtrauktas į šios direktyvos taikymo sritį. Tai reikėtų atskirti nuo atidėtujų mokėjimų, apimančių atvejį, kai prekių tiekėjas ar paslaugų teikėjas suteikia vartotojui laiko sumokėti už tokias prekes ar paslaugas be palūkanų ir jokių kitų mokesčių, išskyrus ribotus mokesčius už reikalavimų nesilaikymą, trečiajai šaliai nesuteikiant kredito, – toks atvejis neturėtų būti įtrauktas į šios direktyvos taikymo sritį;
- (15c) ši direktyva taip pat neturėtų būti taikoma debeto kortelėms su atidėtojo lėšų nurašymo funkcija, kurias naudojant bendra operacijų suma nurašoma ar sumokama iš kortelės turėtojo einamosios sąskaitos iš anksto sutartą konkrečią dieną – paprastai kartą per mėnesį, nemokant palūkanų, kaip aprašyta Reglamento (ES) 2015/751 17 konstatuojamojoje dalyje, nes tokios kortelės padeda namų ūkiams geriau pritaikyti savo biudžetą prie mėnesinių pajamų. Šiomis kortelėmis teikiamai funkcijai – atidėtiesiems mokėjimams neturėtų būti taikomos palūkanos, o tik su mokėjimo paslaugos teikimu susiję riboti mokesčiai ir mokesčiai, susiję su kitomis su kreditu nesusijusiomis paslaugomis, o sumos turėtų būti gražinamos per 40 dienų. Šis netaikymas nedaro poveikio atitinkamų nuostatų dėl sąskaitos lėšų pereikvojimo ar viršijimo, taikymui; jos bus taikomos tuo atveju, jei gražinama suma viršija teigiama einamosios sąskaitos likutį;

(15d) nuomos ir išperkamosios nuomos sutartys, kai nei pačioje sutartyje, nei atskiroje sutartyje, pvz., tokiose kaip grynai nuomos sutartyse, nenustatyta vartotojo pareiga arba pasirinkimo galimybė pirkti sutarties objektą, neturėtų būti įtrauktos į šios direktyvos taikymo sritį, atsižvelgiant į tai, kad jos neapima jokio galimo nuosavybės perdavimo sutarties pabaigoje;

(15e) be to, į šios direktyvos taikymo sritį turėtų būti įtrauktos visos iki 100 000 EUR vertės kredito sutartys. Direktyvoje nustatyta viršutinė kredito sutarties riba turėtų būti padidinta, kad būtų atsižvelgta į indeksavimą priderinant ją prie infliacijos nuo 2008 m. ir ateinančiu laikotarpiu; *[Perkelta iš 15 konstatuojamosios dalies.]*

(16) [...] ⁹[...]

⁹ [...]

- (17) **nuo 2008 m. sutelktinis finansavimas plėtojamas kaip vartotojų finansavimo, paprastai skirta nedidelėms išlaidoms ar investicijoms, forma.** Sutelktinio finansavimo kreditais [...] **platforma** administruoja viešą skaitmeninę platformą, kad būsimiems skolintojams, **veikiantiems pagal savo užsiėmimą, verslą ar profesiją arba ne**, parinktų arba sudarytų palankesnes sąlygas jiems pasirinkti vartotojus, ieškančius finansavimo. **Todėl** toks finansavimas galėtų būti teikiamas [...] kredito **sutarčių vartotojams** forma. Kai sutelktinio finansavimo kreditais [...] **platformos** tiesiogiai teikia kreditą vartotojams, joms [...] **turėtų būti** taikomos šios direktyvos nuostatos, susijusios su kreditoriais. Kai sutelktinio finansavimo kreditais [...] **platformos** sudaro palankias sąlygas tam, kad kreditoriai, veikiantys pagal savo užsiėmimą, verslą ar profesiją, suteiktų kreditus vartotojams, tiems kreditoriams turėtų būti taikomos šioje direktyvoje nustatytos kreditorių pareigos. Tokiu atveju sutelktinio finansavimo kreditais [...] **platformos** atlieka kredito tarpininkų funkciją, todėl joms turėtų būti taikomos direktyvoje nustatytos kredito tarpininkų pareigos;
- (18) [...]
- (19) konkrečių kredito sutarčių, kurioms taikomos tik kai kurios šios direktyvos nuostatos, atveju valstybėms narėms ir toliau turėtų būti leidžiama pačioms savo nacionaliniais teisės aktais reglamentuoti tokių rūšių kredito sutartis kitų aspektų, kurie šia direktyva nėra suderinti, atžvilgiu;

- (20) tęstinio tos pačios rūšies paslaugų teikimo arba prekių tiekimo sutartys, kai vartotojas už jas moka dalimis jų teikimo ar tiekimo metu, susitariančiųjų šalių interesų bei sandorių struktūros ir vykdymo požiūriu gali labai skirtis nuo kredito sutarčių, kurioms taikoma ši direktyva. Todėl taikant šią direktyvą tokios sutartys neturėtų būti laikomos kredito sutartimis. Tokios sutartys apima, pavyzdžiui, draudimo sutartis, pagal kurias už draudimą kas mėnesį mokama dalimis;
- (21) kredito sutartys, pagal kurias skiriamas **nekilnojamuoju turtu** užtikrintas kreditas[...], ir kredito sutartys, kurių tikslas – finansuoti nuosavybės teisių į žemę arba esamus ar planuojamus statyti pastatus, **įskaitant patalpas**, įgijimą ar išlaikymą, neturėtų būti įtrauktos į šios direktyvos taikymo sritį, nes tokios sutartys reglamentuojamos Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/17/EB¹⁰. Tačiau ši direktyva turėtų būti taikoma [...] kreditams, kurių paskirtis yra gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto renovavimas, kai bendra kredito suma viršija 100 000 EUR, **ir kurie nėra užtikrinti nekilnojamuoju turtu arba su nekilnojamuoju turtu susijusia teise**;
- (22) ši direktyva turėtų būti taikoma neatsižvelgiant į tai, ar kreditorius yra juridinis, ar fizinis asmuo. Tačiau ši direktyva neturėtų turėti įtakos valstybių narių teisei nustatyti apribojimą, pagal kurį kreditus vartotojams gali teikti tik juridiniai asmenys arba tam tikri juridiniai asmenys;
- (23) kai kurios šios direktyvos nuostatos turėtų būti taikomos fiziniams ir juridiniams asmenims (kredito tarpininkams), kurių užsiėmimas, verslas arba profesija yra vartotojams už [...] **atlygi** pateikti arba siūlyti kredito sutartis, padėti vartotojams atliekant kredito sutarčių parengiamąjį darbą ar kreditoriaus vardu sudaryti kredito sutartis su vartotojais;

¹⁰ 2014 m. vasario 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/17/ES dėl vartojimo kredito sutarčių dėl gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2008/48/EB ir 2013/36/ES bei Reglamentas (ES) Nr. 1093/2010 (OL L 60, 2014 2 28, p. 34).

- (24) informacija vartotojams, pavyzdžiui, **tinkami paaiškinimai**, ikisutartinė informacija, [...] bendro pobūdžio informacija[...] **ir informacija apie patikrinimą duomenų bazėse**, turėtų būti teikiama nemokamai;
- (25) šia direktyva laikomasi pagrindinių teisių ir principų, visų pirma pripažintų Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje (toliau – Chartija). Šioje direktyvoje pirmiausia visapusiškai paisoma teisių į asmens duomenų apsaugą, nuosavybę, nediskriminavimą, šeimos ir profesinio gyvenimo apsaugą ir vartotojų apsaugą pagal Chartiją. **Reglamentas 2016/679 taikomas bet kokiam kreditorių ir kredito tarpininkų, kuriems taikoma ši direktyva, atliekamam asmens duomenų tvarkymui;**
- (26) vartotojai, kurie teisėtai gyvena Sąjungoje, neturėtų būti diskriminuojami dėl jų pilietybės arba gyvenamosios vietos ar dėl bet kurios kitos Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 21 straipsnyje nurodytos priežasties, kai jie teikia paraišką dėl kredito [...] sutarties sudarymo, ją sudaro arba yra sudarę Sąjungoje. **Tai nedaro poveikio galimybei numatyti skirtingas kredito gavimo sąlygas, jei tie skirtumai yra tiesiogiai pagrįsti objektyviais kriterijais;**
- (27) vartotojai turėtų būti apsaugoti nuo nesąžiningos arba klaidinančios veiklos, ypač informacijos, kurią teikia kreditorius[...] **arba** kredito tarpininkas [...], atžvilgiu, vadovaujantis Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/29/EB¹¹. Ta direktyva ir toliau yra taikoma kredito sutartims [...] ir veikia kaip apsaugos priemonė, kuria užtikrinama, kad visuose sektoriuose galėtų būti išlaikyta vienodai aukšto lygio vartotojų apsauga nuo nesąžiningos komercinės veiklos, be kita ko, papildant kitus ES teisės aktus;

¹¹ 2005 m. gegužės 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/29/EB dėl nesąžiningos įmonių komercinės veiklos vartotojų atžvilgiu vidaus rinkoje ir iš dalies keičianti Tarybos direktyvą 84/450/EEB, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvas 97/7/EB, 98/27/EB bei 2002/65/EB ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 2006/2004 („Nesąžiningos komercinės veiklos direktyva“) (OL L 149, 2005 6 11, p. 22).

- (28) *[Ši konstatuojamoji dalis perkelta į naują 29a konstatuojamąją dalį.]*
- (29) turėtų būti numatytos konkrečios nuostatos dėl kredito sutarčių [...] reklamos, taip pat tam tikri tipinės informacijos, kuri turėtų būti pateikiama vartotojams, punktai, visų pirma tam, kad vartotojai galėtų palyginti skirtingus pasiūlymus. Tokia informacija turėtų būti nurodyta aiškiai, tiksliai ir pastebimai, pateikiant tipinį pavyzdį. **Bendra kredito suma ir gražinimo trukmė, kurią kreditorius pasirinko savo tipiniam pavyzdžiui, turėtų kuo labiau atitikti kreditoriaus reklamuojamos kredito sutarties ypatybes.** Tipinė informacija turėtų būti nurodyta priekyje pastebimai ir aiškiai ir pateikta patraukliu formatu. Ji turėtų būti lengvai išskaitoma ir pritaikyta taip, kad būtų galima atsižvelgti į tam tikrų priemonių, pvz., mobiliųjų telefonų ekranų, techninius apribojimus. **Tipinė informacija taip pat turėtų būti aiškiai atskirta nuo bet kokios papildomos informacijos, susijusios su kredito sutartimi.** Laikinos skatinamosios sąlygos, pvz., žema procentinė norma ir žemesnė palūkanų norma, taikomos pirmaisiais kredito sutarties galiojimo [...] mėnesiais, turėtų būti aiškiai atpažįstamos kaip tokios. Vartotojai turėtų iš karto matyti visą esminę informaciją, net kai ją skaito mobiliojo telefono ekrane. Vartotojui taip pat turėtų būti nurodytas kreditoriaus ir, kai taikytina, kredito tarpininko [...] telefono numeris ir e. pašto adresas, kad vartotojas su kreditoriumi[...] **arba** kredito tarpininku [...] galėtų greitai ir veiksmingai susisiekti. Tais atvejais, kai nėra įmanoma nurodyti viso kredito dydžio kaip visos leidžiamos susipažinti sumos, ypač kai kredito sutartyje numatyta vartotojo teisė laisvai išmokėti lėšas su tam tikrais sumos apribojimais, turėtų būti numatyta didžiausia suma. Didžiausia suma turėtų būti nurodoma viršutinė kredito riba, su kuria vartotojas gali susipažinti. Konkrečiais ir pagrįstais atvejais, siekiant užtikrinti, kad vartotojas geriau suprastų kredito sutarčių [...] reklamoje pateikiamą informaciją, kai naudojama priemonė **apskritai** nesuteikia galimybės ją rodyti vizualiai **arba jos negalima rodyti taip, kad būtų lengvai įskaitoma**, pvz., reklamos per radiją atveju, pateikiamos informacijos kiekis [...] **turėtų** būti sumažintas. Be to, valstybėms narėms ir toliau turėtų būti leidžiama savo nacionalinės teisės aktuose reglamentuoti reikalavimus dėl informacijos, taikomus kredito sutarčių [...] reklamai, kurioje nepateikiama informacija apie kredito kainą;

- (29a)** reklamoje paprastai daugiausia dėmesio skiriama vienam ar keliems konkrečioms produktams, tačiau vartotojai turėtų galėti priimti sprendimus žinodami viską apie įvairius siūlomus kredito produktus. Tuo atžvilgiu svarbus vaidmuo tenka bendro pobūdžio informacijai, kurioje vartotojui paaiškinama apie įvairiausius turimus produktus ir paslaugas ir jų pagrindines ypatybes. Todėl vartotojai turėtų visuomet turėti galimybę susipažinti su bendro pobūdžio informacija apie turimus kredito produktus. Tai neturėtų daryti poveikio jų pareigai teikti vartotojams asmeniškai pritaikytą ikisutartinę informaciją; *[Perkelta iš 28 konstatuojamosios dalies.]*
- (30) kad vartotojai galėtų priimti sprendimus žinodami visus faktus, [...] jie turėtų **pakankamai iš anksto prieš** sudarant kredito [...] sutartį gauti tinkamą **ikisutartinę** informaciją, įskaitant informaciją apie kredito sąlygas ir kainą, savo pareigas ir tinkamus jų paaiškinimus, kad galėtų neskubėdami ir patogiai ją atidžiai apsvarstyti, **užtikrinant, kad vartotojas turėtų pakankamai laiko perskaityti ir suprasti ikisutartinę informaciją ir priimti pagrįstą sprendimą**. Šios taisyklės neturėtų daryti poveikio Tarybos direktyvai 93/13/EEB¹²;

¹² 1993 m. balandžio 5 d. Tarybos direktyva 93/13/EEB dėl nesąžiningų sąlygų sutartyse su vartotojais (OL L 95, 1993 4 21, p. 29).

- (31) ikisutartinė informacija turėtų būti pateikta naudojant „Europos tipinės informacijos apie vartojimo kreditą“ formą. Siekiant padėti vartotojams suprasti ir palyginti pasiūlymus, [...] „Europos tipinės informacijos apie vartojimo kreditą“ formos **pirmajame puslapyje aiškiai matomu būdu** turėtų būti pateikti pagrindiniai kredito elementai, kad vartotojai iš karto galėtų matyti visą svarbiausią informaciją net mobiliojo telefono ekrane. **„Europos tipinės informacijos apie vartojimo kreditą“ formoje pateikiama** informacija turėtų būti aiški, lengvai išskaitoma ir pritaikyta prie tam tikrų priemonių, pvz., mobiliųjų telefonų ekranų, techninių apribojimų. Ji turėtų būti tiksliai ir tinkamai rodoma įvairiais kanalais, siekiant užtikrinti, kad kiekvienas vartotojas galėtų vienodomis sąlygomis su ja susipažinti, kaip nustatyta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2019/882¹³;
- (32) siekiant užtikrinti kuo didesnę pasiūlymų skaidrumą ir palyginamumą, ikisutartinė informacija turėtų visų pirma apimti visoje Sąjungoje tokiu pačiu būdu nustatytą ir kreditui taikomą bendros kredito kainos metinę normą. Kadangi bendros kredito kainos metinė norma šiame etape gali būti nurodyta tik kaip pavyzdys, toks pavyzdys turėtų būti tipinis. Todėl ji turėtų atitikti, pavyzdžiui, pagal atitinkamos rūšies kredito sutartį [...] suteikto kredito vidutinę trukmę ir bendrą sumą bei, jei taikytina, įsigyjamas prekes. Parenkant tipinį pavyzdį, taip pat turėtų būti atsižvelgiama į tam tikros rūšies kredito sutarčių [...] dažnumą konkrečioje rinkoje. Nustatydami kredito palūkanų normas, kredito dalių mokėjimo periodiškumą ir palūkanų kapitalizavimą, kreditoriai turėtų naudoti savo įprastus apskaičiavimo metodus, taikomus atitinkamam vartojimo kreditui; [...]

¹³ 2019 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/882 dėl gaminių ir paslaugų prieinamumo reikalavimų (OL L 151, 2019 6 7, p. 70).

- (33) bendra kredito kaina vartotojui turėtų apimti visas išlaidas, įskaitant palūkanas, komisinius, mokesčius, mokesčius už kredito tarpininkų paslaugas ir bet kuriuos kitus su kredito sutartimi [...] susijusius mokesčius, kuriuos turi sumokėti vartotojas, išskyrus mokesčius notarui. Kreditorių faktinės žinios apie išlaidas turėtų būti įvertinamos objektyviai, atsižvelgiant į šioje direktyvoje nustatytus profesinio atidumo reikalavimus;
- (34) kredito sutartys [...], pagal kurias kredito palūkanų norma periodiškai tikslinama atsižvelgiant į kredito sutartyje [...] nurodytos orientacinės palūkanų normos pokyčius, neturėtų būti laikomos kredito sutartimis [...] su fiksuotąja kredito palūkanų norma;
- (35) Valstybėms narėms turėtų būti leidžiama toliau taikyti ar priimti nacionalines nuostatas, kuriomis kreditoriui [...] draudžiama reikalauti iš vartotojo dėl kredito sutarties [...] atidaryti banko sąskaitą arba sudaryti sutartį dėl kitos papildomos paslaugos, arba sumokėti su tokiomis banko sąskaitomis arba kitomis papildomomis paslaugomis susijusias išlaidas ar mokesčius. Tose valstybėse narėse, kuriose leidžiama pateikti tokius jungtinius pasiūlymus, prieš sudarant kredito sutartį [...] vartotojai turėtų būti informuojami apie visas papildomas paslaugas, kurios yra būtinos apskritai kreditui gauti arba skelbiamoms nuostatomis ir sąlygoms taikyti. Dėl tų papildomų paslaugų patiriamos išlaidos, visų pirma draudimo įmokos, turėtų būti įtrauktos į bendrą kredito kainą. Kitu atveju, jei tokių išlaidų sumos negalima iš anksto nustatyti, vartotojai apie tokių išlaidų buvimą turėtų gauti pakankamai informacijos prieš sudarant sutartį. Manoma, kad kreditorius [...] turėtų žinoti, kokios yra papildomų paslaugų, kurias jis pats arba trečiosios šalies vardu siūlo vartotojui, išlaidos, išskyrus atvejus, kai jų kaina priklauso nuo konkrečių vartotojo savybių ar jo padėties;

- (36) tačiau tam tikrų rūšių kredito sutarčių atveju, atsižvelgiant į ypatingą tokių rūšių sutarčių pobūdį, tikslinga apriboti informavimo prieš sudarant sutartį reikalavimus, siekiant užtikrinti pakankamą vartotojų apsaugos lygį ir kartu nenustatant pernelyg didelės naštos kreditoriams arba, kai taikoma, kredito tarpininkams;
- (37) vartotojui reikėtų suteikti išsamią informaciją prieš jam sudarant kredito sutartį [...], neatsižvelgiant į tai, ar parduodant kreditą dalyvauja kredito tarpininkas. Todėl paprastai informavimo prieš sudarant sutartį reikalavimai taip pat turėtų būti taikomi kredito tarpininkams. Tačiau kai prekių tiekėjai ir paslaugų teikėjai kaip papildomą funkciją atlieka ir kredito tarpininko funkciją, nėra tikslinga juos apsunkinti teisine pareiga suteikti informaciją prieš sudarant sutartį pagal šią direktyvą. Gali būti laikoma, kad, pavyzdžiui, prekių tiekėjai ir paslaugų teikėjai atlieka kredito tarpininko funkciją kaip papildomą funkciją, jei jų atliekamos kredito tarpininko funkcijos nėra pagrindinis jų užsiėmimo, verslo arba profesijos tikslas. Tais atvejais vis dėlto užtikrinamas pakankamas vartotojų apsaugos lygis, nes kreditoriui turėtų tekti atsakomybė užtikrinti, kad prieš sudarant sutartį vartotojas gautų visą informaciją iš tarpininko, jei kreditorius ir tarpininkas taip susitaria, ar kitu tinkamu būdu;
- (38) valstybėms narėms turėtų būti suteikta galimybė reglamentuoti galimai privalomą prieš sudarant kredito [...] sutartį vartotojui suteikiamos informacijos pobūdį ir laikotarpį, kurį kreditorius [...] yra įpareigotas tos informacijos;

- (39) nepaisant informacijos, kuri turi būti suteikta prieš sudarant sutartį, vartotojui vis tiek gali prireikti papildomos pagalbos, kad jis galėtų nuspręsti, kuri kredito sutartis [...] iš siūlomų produktų asortimento geriausiai atitinka jo poreikius ir finansinę padėtį. Todėl valstybės narės turėtų užtikrinti, kad **prieš sudarant kredito sutartį** kreditoriai ir, kai taikytina, kredito tarpininkai [...] teiktų tokią pagalbą, susijusią su kredito produktais, kuriuos jie siūlo vartotojui, vartotojui asmeniškai pritaikytu būdu paaiškindami svarbią informaciją, įskaitant visų pirma esmines vartotojui siūlomų produktų savybes, kad jis galėtų suprasti, koks gali būti tų produktų poveikis jo ekonominei padėčiai. Kreditoriai ir, kai taikytina, kredito tarpininkai [...] tokių paaiškinimų teikimo būdą turėtų pritaikyti pagal aplinkybes, kuriomis siūlomas kreditas, ir pagal pagalbos vartotojui poreikį, atsižvelgiant į vartotojo žinias ir patirtį kreditų srityje bei į atskirų kredito produktų pobūdį. Tokie paaiškinimai neturėtų būti asmeninė rekomendacija;
- (40) kaip pabrėžiama Komisijos pasiūlyme dėl reglamento, kuriuo nustatomos suderintos dirbtinio intelekto taisyklės (Dirbtinio intelekto aktas)¹⁴, dirbtinio intelekto (DI) sistemos gali būti lengvai naudojamos daugybėje ekonomikos sektorių ir visuomenėje, be kita ko, tarpvalstybiniu mastu, ir gali išplisti visoje Sąjungoje. Šiomis aplinkybėmis kreditoriai [...] **ir** kredito tarpininkai [...] [...], **kai asmeniškai pritaiko** savo pasiūlymų kainą konkrečioms vartotojams ar konkrečioms vartotojų kategorijoms, taikydami automatizuotą sprendimų priėmimą ir vartotojų elgsenos profiliavimą, leidžiančius įvertinti vartotojo perkamąją galią, [...] [...] turėtų [...] aiškiai [...] **informuoti vartotojus, kad** jiems nurodyta kaina yra asmeniškai pritaikyta taikant automatizuotą duomenų tvarkymą, kad priimdami sprendimus dėl pirkimo jie galėtų atsižvelgti į galimą riziką;

¹⁴ COM(2021) 206 final.

- (41) paprastai siejimas neturėtų būti leidžiamas, nebent kartu su kredito sutartimi [...] siūlomos finansinės paslaugos arba produkto nebūtų galima pasiūlyti atskirai, nes jie yra visiškai neatsiejama kredito dalis, pavyzdžiui, kredito su galimybe pereikvoti sąskaitos lėšas atveju. Nors, atsižvelgiant į proporcingumo aspektus, kreditoriai [...] turėtų galėti reikalauti, kad vartotojas turėtų atitinkamą draudimo liudijimą, kuriuo būtų užtikrintas kredito grąžinimas arba užtikrinama garantijos vertė, vartotojui turėtų būti suteikta galimybė pasirinkti draudiką Tuo neturėtų būti pažeidžiamos kreditoriaus [...] nustatytos kredito sąlygos, jei to draudiko liudijimu suteikiama tokio paties lygio garantija kaip kreditoriaus [...] pateiktu arba pasiūlytu draudimo liudijimu. Be to, valstybėms narėms turėtų būti suteikta galimybė visiškai arba iš dalies standartizuoti draudimo sutarčių draudimo aprėptį, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos palyginti skirtingus pasiūlymus tiems vartotojams, kurie nori atlikti tokius palyginimus;
- (42) informacija apie **kredito sutartis ir papildomas** [...] paslaugas turėtų būti pateikta aiškiai ir skaidriai. [...] Neturėtų būti galima numanyti vartotojo sutikimo **sudaryti** [...] **kredito sutartis ar pirkti papildomas paslaugas**, toks sutikimas turėtų būti duodamas kaip aiškus pritarimas, vartotojui pareiškiant laisvą, konkretų, informacija pagrįstą ir vienareikšmį sutikimą. Šiuo atžvilgiu tyla, **neveikimas ar numatytosios pasirinkimo galimybės**, **pavyzdžiui**, iš anksto pažymėti langeliai [...] neturėtų būti laikomi sutikimu;

- (43) konsultacijų teikimas asmeniškai pritaikytos rekomendacijos forma (toliau – konsultavimo paslaugos) yra atskira veiklos rūšis, kuri gali būti derinama su kitais kredito suteikimo arba tarpininkavimo jį suteikiant aspektais. Todėl tam, kad vartotojai galėtų suprasti jiems teikiamų paslaugų pobūdį, jie turėtų būti informuoti apie tai, ką tokios konsultavimo paslaugos apima, ir apie tai, ar jiems jos yra arba gali būti teikiamos. Atsižvelgiant į tai, kokią svarbą vartotojai teikia vartojamiems terminams „konsultacija“ ir „konsultantai“, valstybėms narėms turėtų būtų leista uždrausti vartoti tuos ar panašius terminus, kai vartotojams konsultavimo paslaugas teikia kreditoriai[...] **arba** kredito tarpininkai [...]. Tikslinga užtikrinti, kad valstybės narės nustatytų apsaugos priemones dėl tų atvejų, kai konsultacijos apibūdinamos kaip nepriklausomos, siekiant užtikrinti, kad aptartų produktų asortimentas ir užmokesčio sąlygos būtų proporcingi su tokiais konsultacijomis siejamiems vartotojų lūkesčiams. Teikdamas konsultavimo paslaugas, kreditorius[...] **arba** kredito tarpininkas [...] turėtų atskleisti vartotojui, ar rekomendacija bus pagrįsta tik jo paties siūlomų produktų asortimentu, ar plačiu visoje rinkoje siūlomų produktų asortimentu, kad vartotojas suprastų, kuo grindžiama rekomendacija. Be to, kreditorius[...] **arba** kredito tarpininkas [...] turėtų nurodyti už konsultavimo paslaugas vartotojo mokamą mokestį arba, jei informacijos pateikimo metu sumos nustatyti neįmanoma, taikomą sumos apskaičiavimo metodą;
- (44) vartotojų neprašytas **kredito suteikimas** [...] kai kuriais atvejais gali būti susijęs su praktika, kuri yra nuostolinga vartotojui. Todėl nepageidaujamas kredito [...] **suteikimas**, įskaitant iš anksto neužsakytų ir nepatvirtintų kredito kortelių siuntimą vartotojams arba vienašališką vartotojo sąskaitos kreditavimo arba kredito kortelės limito padidinimą, turėtų būti draudžiamas. **Tai nedaro poveikio kreditorių ir kredito tarpininkų galimybei reklamuoti arba siūlyti kreditą komerciniuose santykiuose, laikantis Sąjungos teisės vartotojų apsaugos srityje ir nacionalinių priemonių pagal Sąjungos teisę;**

- (45) valstybės narės turėtų imtis tinkamų priemonių, kad paskatintų atsakingą praktiką visais kredito santykių etapais, atsižvelgdamos į konkrečias jų kredito rinkos ypatybes. Tokios priemonės gali apimti, pavyzdžiui, nuostatą dėl vartotojų informavimo ir jų švietimo, įskaitant perspėjimus apie riziką, susijusią su įsipareigojimų dėl mokėjimų nevykdymu ir per dideliais įsiskolinimais. Svarbu – ypač besiplečiančioje kredito rinkoje, – kad kreditoriai nesiimtų neatsakingo skolinimo veiklos ar nesuteiktų kredito prieš tai neįvertinę kreditingumo. Valstybės narės turėtų vykdyti reikalingą priežiūrą, kad būtų išvengta tokio kreditorių elgesio, ir nustatyti priemones, reikalingas tam, kad už tokį elgesį būtų baudžiama. Nedarant poveikio Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2013/36/ES¹⁵ nuostatomis dėl kredito rizikos, už kiekvieno vartotojo kreditingumo patikrinimą turėtų būti atsakingi kreditoriai [...] . Tuo tikslu kreditoriams [...] turėtų būti leidžiama naudoti vartotojo suteiktą informaciją ne tik rengiant atitinkamą kredito sutartį [...], bet ir ilgalaikių komercinių santykių metu. Vartotojai taip pat turėtų veikti apdairiai ir laikytis savo sutartinių įsipareigojimų;
- (46) labai svarbu prieš sudarant kredito [...] sutartį įvertinti ir patikrinti vartotojo gebėjimą ir ketinimą išmokėti kreditą. Tas kreditingumo vertinimas turėtų būti atliekamas vartotojo interesų labui, kad būtų išvengta neatsakingos skolinimo praktikos ir per didelio įsiskolinimo, ir jį atliekant turėtų būti atsižvelgiama į visus būtinus ir reikšmingus veiksnius, kurie galėtų daryti poveikį vartotojo gebėjimui išmokėti kreditą. **Tais atvejais, kai paskolos paraišką kartu pateikia daugiau nei vienas vartotojas, kreditingumo vertinimas galėtų būti atliekamas remiantis bendru pajėgumu gražinti paskolą.** Valstybės narės turėtų galėti teikti papildomas gaires dėl papildomų kriterijų ir dėl vartotojo kreditingumo vertinimo metodų, pavyzdžiui, nustatydamos paskolos ir turto vertės santykio arba paskolos ir pajamų santykio ribas;

¹⁵ 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/36/ES dėl galimybės verstis kredito įstaigų veikla ir dėl riziką ribojančios kredito įstaigų ir investicinių įmonių priežiūros, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2002/87/EB ir panaikinamos direktyvos 2006/48/EB bei 2006/49/EB (OL L 176, 2013 6 27, p. 338).

- (47) kreditingumo vertinimas turėtų būti grindžiamas informacija apie vartotojo finansinę ir ekonominę padėtį, įskaitant pajamas ir išlaidas, **kuri yra būtina ir proporcinga kredito pobūdžiui, dydžiui, sudėtingumui ir rizikai vartotojui**. Europos bankininkystės institucijos parengtose Paskolos išdavimo proceso ir stebėsenos gairėse (EBA/GL/2020/06) nurodoma, kokių kategorijų duomenys gali būti naudojami kreditingumo vertinimo tikslais tvarkant asmens duomenis. Tokie duomenys gali apimti pajamų ar kitų grąžinimo šaltinių įrodymą, informaciją apie finansinį turtą ir įsipareigojimus ar informaciją apie kitus finansinius įsipareigojimus. Tokie asmens duomenys, kaip asmens duomenys, randami socialinės žiniasklaidos platformose, arba asmens sveikatos duomenys, įskaitant su vėžiu susijusius duomenis, neturėtų būti naudojami atliekant kreditingumo vertinimą. Vartotojai turėtų pateikti informaciją apie savo finansinę ir ekonominę padėtį, kad būtų lengviau įvertinti jų kreditingumą. [...] **Kreditas** turėtų **būti** suteikiamas vartotojui tik tuo atveju, jei kreditingumo vertinimo rezultatai rodo, kad pagal kredito sutartį [...] prisiimti įsipareigojimai, tikėtina, bus įvykdyti taip, kaip reikalaujama pagal tą sutartį. **Vertindamas vartotojo gebėjimą įvykdyti įsipareigojimus pagal kredito sutartį, kreditorius turėtų atsižvelgti į svarbius veiksnius ir konkrečias aplinkybes – pavyzdžiui, pagal šią direktyvą suteiktų paskolų studijoms finansuoti arba išskirtinėms sveikatos priežiūros išlaidoms padengti atveju (bet tokiais atvejais neapsiribojant) – ar yra pakankamai įrodymų, kad dėl tokių paskolų vartotojas gaus pajamų ateityje, arba ar yra užstatų ar kitų formų garantijų, kuriuos vartotojas galėtų pateikti paskolai užtikrinti;** [...]

- (48) pasiūlyme dėl reglamento, kuriuo nustatomos suderintos dirbtinio intelekto taisyklės (Dirbtinio intelekto aktas), nurodoma, kad DI sistemos, naudojamos nustatant fizinių asmenų kreditų vertinimo balus arba vertinant jų kreditingumą, turėtų būti klasifikuojamos kaip didelės rizikos DI sistemos, nes pagal jas nustatoma asmenų galimybė gauti finansinių lėšų arba esmines paslaugas, pvz., būstą, elektrą ir telekomunikacijų paslaugas. Atsižvelgiant į šią didelę riziką, tais atvejais, kai kreditingumo vertinimas apima automatizuotą duomenų tvarkymą, vartotojas turėtų turėti teisę sulaukti iš kreditoriaus [...] žmogaus įsikišimo **pagal Reglamento (ES) 2016/679**. Vartotojas taip pat turėtų turėti teisę gauti prasmingą, **suprantamą** atlikto vertinimo paaiškinimą ir taikytos automatizuoto duomenų tvarkymo sistemos veikimo paaiškinimą, apimančią, be kita ko, pagrindinius kintamuosius, taikytą logiką ir susijusią riziką, taip pat teisę pareikšti savo požiūrį [...] **dėl kreditingumo įvertinimo bei sprendimo; Tai nedaro poveikio kreditingumo vertinimo rezultatams;**
- (49) vartotojo kreditingumui įvertinti kreditorius [...] taip pat turėtų atlikti patikrinimą kredito duomenų bazėse. Atsižvelgiant į teises ir faktines aplinkybes, tokie patikrinimai gali būti įvairios apimties. Siekiant išvengti kreditorių [...] konkurencijos iškraipymo, jiems turėtų būti suteikta prieiga prie valstybės narės, kurioje jie nėra įsisteigę, privačiųjų arba viešųjų duomenų apie vartotojus bazių, taikant nediskriminuojančias sąlygas, palyginti su toje valstybėje narėje įsisteigusiais kreditoriais [...]. Valstybės narės turėtų palengvinti tarpvalstybinę prieigą prie privačiųjų arba viešųjų duomenų bazių, laikydamosi Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679¹⁶. Kad būtų užtikrintas didesnis abipusisiskumas, kredito duomenų bazėse turėtų būti saugoma bent informacija apie **atitinkamus** vartotojų mokėjimo įsiskolinimus, laikantis Sąjungos ir nacionalinės teisės;

¹⁶ 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (OL L 119, 2016 5 4, p. 1).

- (50) jei sprendimas, kuriuo atmetama paraiška gauti kreditą, yra pagrįstas patikrinimu kredito duomenų bazėje, kreditorius [...] turėtų informuoti vartotoją apie tai ir apie duomenų bazėje, **kurioje** atliktas patikrinimas, **saugoma** informaciją apie jį;
- (51) šioje direktyvoje nereglamentuojami sutarčių teisės klausimai, susiję su kredito sutarčių galiojimu [...]. Todėl toje srityje valstybės narės gali toliau taikyti ar priimti Sąjungos teisę atitinkančias nacionalines nuostatas. Valstybės narės gali reglamentuoti siūlymo sudaryti kredito sutartį [...] teisinę tvarką, visų pirma tai, kada jis pateikiamas, ir tą laikotarpį, per kurį kreditoriui [...] privaloma laikytis savo pasiūlymo. Jeigu toks pasiūlymas yra teikiamas tuo pačiu metu kaip ir šioje direktyvoje numatyta ikisutartinė informacija, kaip ir bet kuri papildoma informacija, kurią kreditorius [...] pageidautų suteikti vartotojui, jis turėtų būti pateiktas atskirame dokumente. Tas atskiras dokumentas gali būti pridedamas prie „Europos tipinės informacijos apie vartojimo kreditą“ formos;
- (52) kredito sutartyje [...] turėtų būti aiškiai ir glaustai pateikta visa būtina informacija, kad vartotojas galėtų žinoti savo teises ir pareigas pagal tą sutartį;

- (53) nedarant poveikio Tarybos direktyvai 93/13/EEB ir ikisutartinėms prievolėms pagal šią direktyvą ir siekiant užtikrinti aukšto lygio vartotojų apsaugą, prieš atliekant kokius nors kredito [...] sutarties nuostatų ir sąlygų pakeitimus, vartotojui turėtų būti laiku pateiktas siūlomų pakeitimų apibūdinimas ir, kai taikytina, informacija apie tai, kad reikia vartotojo sutikimo, arba įstatymu nustatytų pakeitimų apibūdinimas, tų pakeitimų įgyvendinimo terminas, informacija apie vartotojui prieinamą būdą pateikti skundą bei laikotarpį, per kurį jis gali tai padaryti, ir nacionalinės valdžios institucijos, kuriai jis gali pateikti skundą, pavadinimas ir adresas. Sutarties pakeitimai neturėtų daryti poveikio jokioms vartotojo teisėms, įskaitant šioje direktyvoje nustatytas teises į informaciją. **Tai nedaro poveikio Sąjungos teisei ar nacionalinėms nuostatoms dėl sutarties pakeitimų priimtumo, sąlygų ir galiojimo;**
- (54) siekiant užtikrinti visišką skaidrumą, informacija apie kredito palūkanų normą vartotojui turėtų būti suteikta prieš kredito [...] sutarties sudarymą bei ją sudarant. Sutartinių santykių metu vartotojas taip pat turėtų būti informuojamas apie kintamosios kredito palūkanų normos pokyčius ir dėl to atsirandančius mokėjimų pokyčius. Tai nedaro poveikio nacionalinės teisės nuostatoms, nesusijusioms su vartotojų informavimu, kuriose nustatomos sąlygos, kuriomis daromi kredito palūkanų normų ir kitų su kreditu susijusių ekonominių sąlygų pakeitimai, nesusiję su mokėjimais, ar jų pasekmės, pavyzdžiui, taisyklės, numatančios, kad kreditorius [...] gali pakeisti kredito palūkanų normą tik tada, kai yra tokiam pakeitimui pagrįsta priežastis, arba kad vartotojas gali nutraukti sutartį tuo atveju, jei pakeičiama kredito palūkanų norma ar kita su kreditu susijusi konkreti ekonominė sąlyga;

- (55) didelio viršijimo, trunkančio ilgiau nei vieną mėnesį, atveju kreditorius turėtų nedelsdamas pateikti vartotojui informaciją apie viršijimą, įskaitant susijusią sumą, kredito palūkanų normą ir visas įsiskolinimams taikytinas sankcijas, mokesčius ar delspinigius. Įprastinio viršijimo atveju kreditorius turėtų pasiūlyti vartotojui konsultavimo paslaugas, jei jos yra teikiamos, kad vartotojams būtų padėta nustatyti pigesnes alternatyvas, arba nukreipti vartotojus pas konsultavimo skolos klausimais paslaugų teikėjus;
- (56) vartotojams turėtų būti suteikta teisė atsisakyti sutarties, netaikant baudos ir prievolės pateikti pagrindimą. Tačiau [...] **siekiant padidinti teisinį tikrumą, sutarties atsisakymo laikotarpis bet kuriuo atveju turėtų baigtis praėjus 12 mėnesių ir 14 dienų po kredito sutarties sudarymo, jei vartotojas negavo sutarties sąlygų ir informacijos pagal šią direktyvą. Sutarties atsisakymo laikotarpis neturėtų baigtis, jei vartotojas nebuvo informuotas apie teisę atsisakyti sutarties;**
- (57) jei vartotojas atsisako kredito [...] sutarties, pagal kurią jis gavo prekes, visų pirma pirkimo mokant dalimis arba nuomos ar išperkamosios nuomos sutarties, kurioje nustatyta pareiga įsigyti daiktą, ši direktyva neturėtų daryti poveikio valstybių narių nuostatomis, kuriomis reglamentuojami prekių grąžinimo ar kiti susiję klausimai;
- (58) kai kuriais atvejais nacionalinėje teisėje jau yra numatyta, kad vartotojas negali gauti lėšų iki tam tikro termino pasibaigimo. Tokiais atvejais vartotojai gali pageidauti užtikrinti, kad jie gaus nusipirktas prekes ir paslaugas iš anksto. Todėl susieto kredito sutarčių atveju valstybėms narėms turėtų būti suteikta galimybė išimties tvarka numatyti, kad, jei vartotojas aiškiai išreiškia norą iš anksto gauti įsigytas prekes arba paslaugas, pirkimo sutarties atsisakymo teisės vykdymo terminas galėtų būti sutrumpintas iki tokio paties termino, prieš kuriam pasibaigiant lėšos negali būti gaunamos;

- (59) susietojo kredito sutarčių atveju egzistuoja prekių arba paslaugų pirkimo ir tuo tikslu sudarytos kredito [...] sutarties tarpusavio priklausomybės ryšys. Todėl, jei pagal Sąjungos teisę vartotojas pasinaudoja teise atsisakyti pirkimo sutarties, jis nebeturėtų būti toliau saistomas susietojo kredito sutarties. Tai neturėtų turėti įtakos nacionalinei teisei, taikomai susietojo kredito sutartims tais atvejais, kai pirkimo sutartis neteko galios arba kai vartotojas pasinaudojo savo teise jos atsisakyti pagal nacionalinę teisę. Tai taip pat neturėtų turėti įtakos vartotojų teisėms, kurias jiems suteikia nacionalinės teisės nuostatos, pagal kurias negali būti sudarytas joks vartotojo ir prekių tiekėjo ar paslaugų teikėjo tarpusavio įsipareigojimas arba negali būti atliekami jokie šių asmenų tarpusavio mokėjimai, jei vartotojas nėra pasirašęs prekių ar paslaugų pirkimui finansuoti skirtos kredito [...] sutarties;
- (60) susitariančiosios šalys turėtų turėti teisę nutraukti neterminuotą kredito sutartį. Be to, jei taip susitarta kredito sutartyje [...], kreditorius [...] turėtų turėti teisę dėl objektyviai pagrįstų priežasčių sustabdyti vartotojo naudojimąsi teise į lėšų išmokėjimą pagal neterminuotą kredito sutartį. Tokios priežastys gali būti, pavyzdžiui, įtarimas, kad kreditas naudojamas neleistinai ar nesąžiningai arba labai išaugusi rizika, kad vartotojas negalės įvykdyti savo pareigos grąžinti kreditą. Ši direktyva nedaro poveikio nacionalinės sutarčių teisės nuostatoms, kuriomis reglamentuojamos susitariančiųjų šalių teisės nutraukti kredito sutartį dėl sutarties pažeidimo;

- (61) tam tikromis sąlygomis vartotojui turėtų būti leidžiama pasinaudoti teisių gynimo priemonėmis prieš kreditorius [...], jei kyla su pirkimo sutartimi susijusių problemų. Tačiau valstybės narės turėtų nustatyti, kokia apimtimi ir kokiomis sąlygomis reikalaujama, kad vartotojas pasinaudotų teisių gynimo priemonėmis prieš tiekėją, ypač tiekėjui pateikdamas ieškinį, prieš galėdamas jomis pasinaudoti prieš kreditorius [...]. Iš vartotojų neturėtų būti atimtos teisės, kurios jiems suteiktos pagal nacionalinės teisės nuostatas, pagal kurias taikoma prekių pardavėjo arba paslaugų teikėjo ir kreditoriaus [...] solidarioji atsakomybė;

- (62) vartotojas turėtų turėti teisę įvykdyti savo įsipareigojimus iki kredito sutartyje sutartos datos. Kaip [...] **išaiškino** ES Teisingumo Teismas [...] ¹⁷, išankstinio kredito grąžinimo atveju vartotojo teisė į bendros kredito kainos vartotojui sumažinimą apima visas vartotojui nustatytas išlaidas. Išankstinio grąžinimo atveju kreditorius turėtų turėti teisę į sąžiningą ir objektyviai pagrįstą kompensaciją už išlaidas, tiesiogiai susijusias su išankstiniu grąžinimu, atsižvelgiant ir į bet kurias tuo būdu sukauptas kreditoriaus santaupas. **Apskaičiuojant sumažinimą neturėtų būti atsižvelgiama į trečiosios šalies taikomus ir jai tiesiogiai mokamus mokesčius ir rinkliavas, kurie nepriklauso nuo sutarties galiojimo laikotarpio, nes tų išlaidų kreditorius nenustato ir todėl negali jų vienašališkai padidinti. Tačiau apskaičiuojant sumažinimą turėtų būti atsižvelgiama į mokesčius, kuriuos kreditorius taiko trečiosios šalies naudai.** Tačiau tam, kad būtų nustatytas kompensacijos apskaičiavimo metodas, būtina laikytis kelių principų. Kompensacijos kreditoriui apskaičiavimas turėtų būti skaidrus ir suprantamas vartotojams jau prieš sudarant sutartį ir bet kokių atveju – kredito sutarties vykdymo metu. Be to, kreditoriams turėtų būti lengva taikyti apskaičiavimo metodą, o kompetentingoms institucijoms turėtų būti sudarytos palankios sąlygos atlikti kompensavimo priežiūrą. Todėl ir dėl to, kad vartojimo kredito, atsižvelgiant į jo trukmę ir apimtį, nefinansuoja ilgalaikio finansavimo mechanizmai, kompensacijos viršutinė riba turėtų būti vienodo dydžio suma. Šis požiūris atspindi vartojimo kreditų ypatumus ir neturėtų užkirsti kelio taikyti jį kitiems produktams, finansuojamiems pagal ilgalaikio finansavimo mechanizmus, pavyzdžiui, hipotekos paskolas su fiksuotąja palūkanų norma;

¹⁷ [...]

- (63) valstybės narės turėtų turėti teisę numatyti, kad išankstinio grąžinimo atveju kreditorius gali reikalauti kompensacijos tik tuo atveju, kai per dvylikos mėnesių laikotarpį grąžinta suma viršija valstybių narių nustatytą ribą. Nustatydamos šią ribą, kuri neturėtų viršyti 10 000 EUR, valstybės narės turėtų atsižvelgti į vidutinį vartojimo kreditų sumos dydį jų rinkoje;
- (64) siekiant paskatinti vidaus rinkos kūrimą bei veikimą ir užtikrinti aukštą vartotojų apsaugos lygį visoje Sąjungoje, būtina užtikrinti informacijos apie bendros kredito kainos metines normas palyginamumą visoje Sąjungoje;
- (65) kai kuriose valstybėse narėse viršutinės ribos taikymas palūkanų normoms, bendros kredito kainos metinėms normoms ar bendrai kredito kainai vartotojui yra įprasta praktika. Paaiškėjo, kad tokia apribojimo **sistema** yra naudinga [...] vartotojus **apsaugant nuo pernelyg didelių normų**. Atsižvelgiant į tai, valstybės narės turėtų galėti išlaikyti savo dabartinę teisinę tvarką. [...] Siekiant padidinti vartotojų apsaugą, nenustatant nereikalingų apribojimų valstybėms narėms, [...] **reikėtų turėti tinkamų priemonių, pavyzdžiui, nustatyti viršutinės ribas arba lupikiškas palūkanų normas, kad vartotojams nebūtų taikomos pernelyg didelės palūkanų normos, metinės normos ar bendros kredito kainos**;
- (66) įvairių valstybių narių įstatymų nuostatos, susijusios su verslo etika sudarant kredito sutartis [...], labai skiriasi. Nors pripažįstama, kad kredito tarpininkavimo veikloje dalyvauja daug įvairių rūšių subjektų, labai svarbu Sąjungos lygmeniu turėti tam tikrus standartus, siekiant užtikrinti aukšto lygio profesionalumą ir paslaugas;

- (67) taikant Sąjungos teisinę sistemą, vartotojams turėtų būti suteikta tikrumo, kad kreditoriai [...] ir kredito tarpininkai [...] atsižvelgia į vartotojo interesus, **įskaitant galimą jų pažeidžiamumą ir finansinio išprusimo lygį**, remdamiesi informacija, su kuria tuo metu gali susipažinti kreditorius [...] ir kredito tarpininkas, [...] ir pagrįstomis prielaidomis apie vartotojui atitinkamoje padėtyje kylančią riziką siūlomos kredito sutarties galiojimo [...] laikotarpiu. Vienas iš pagrindinių tokio vartotojų pasitikėjimo užtikrinimo aspektų – reikalavimas užtikrinti šio sektoriaus subjektų aukšto lygio sąžiningumą, garbingumą ir profesionalumą, tinkamą interesų konfliktų, įskaitant tuos, kurie kyla dėl darbo užmokesčio, valdymą ir reikalauti, kad būtų teikiamos vartotojui naudingos konsultacijos;
- (68) tikslinga užtikrinti, kad atitinkami kreditorių[...] **ir** kredito tarpininkų [...] darbuotojai turėtų tinkamo lygio žinių ir gebėjimų aukšto lygio profesionalumui pasiekti. Todėl turėtų būti reikalaujama, kad bendrovės lygiu būtų įrodytos atitinkamos žinios ir gebėjimai, remiantis būtiniausiais žinių ir gebėjimų reikalavimais. Valstybėms narėms turėtų būti leidžiama nustatyti arba palikti galioti tokius reikalavimus atskiriems fiziniams asmenims **ir pritaikyti būtiniausius žinių ir kompetencijos reikalavimus įvairių tipų kreditoriams ir kredito tarpininkams, ypač kai jie šią veiklą atlieka kaip papildomą funkciją**. Šios direktyvos tikslais darbuotojams, tiesiogiai vykdantiems veiklą pagal šią direktyvą, turėtų būti priskirti su klientais dirbantys ir administracijos darbuotojai, įskaitant vadovybę, **ir, kai tinkama, kreditorių valdybos narius ir kredito tarpininkus**, kuriems tenka svarbus vaidmuo kredito sutarties [...] procese. Pagalbines su kredito sutarties [...] procesu nesusijusias funkcijas atliekantys asmenys, įskaitant žmogiškųjų išteklių ir informacinių ir komunikacijos technologijų skyrių darbuotojus, neturėtų būti laikomi darbuotojais pagal šią direktyvą. Valstybės narės turėtų nustatyti ir taikyti priemones, pvz., informavimo kampanijas, vartotojo vadovus, darbuotojų mokymo programas, kuriomis būtų remiamas informuotumo apie šios direktyvos reikalavimus didinimas kreditą teikiančiose mažosiose ir vidutinėse įmonėse (MVI) ir joms padedama jų laikytis;

- (69) siekdamas išplėsti vartotojų galimybes priimti pagrįstus sprendimus dėl atsakingo skolinimosi ir skolos valdymo, valstybės narės turėtų skatinti priemones, kuriomis būtų remiamas vartotojų švietimas atsakingo skolinimosi ir skolos valdymo klausimais, ypač susijusiais su vartojimo kredito sutartimis. Ši pareiga galėtų būti vykdoma atsižvelgiant į Sąjungos kartu su Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija (EBPO) parengtą finansinės kompetencijos programą. Itin svarbu teikti gaires vartotojams, kurie vartojimo kreditą ima pirmą kartą, ypač dėl skaitmeninių priemonių. Tuo atžvilgiu Komisija turėtų nustatyti geriausios praktikos pavyzdžius, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos toliau plėtoti vartotojų informuotumo finansiniais klausimais didinimo priemones. Komisija tokius geriausios praktikos pavyzdžius gali skelbti kartu su panašiomis ataskaitomis, rengiamomis atsižvelgiant į kitus Sąjungos teisės aktus;
- (70) atsižvelgiant į didelius vykdymo užtikrinimo procedūros padarinius kreditoriams, vartotojams ir galbūt finansiniam stabilumui, tikslinga skatinti kreditorius aktyviai spręsti atsirandančios kredito rizikos problemas ankstyvajame etape ir įdiegti būtinas priemones, siekiant užtikrinti, kad kreditoriai rodytų deramą pakantumą ir dėtų pagrįstas pastangas padėčiai ištaisyti, imdamiesi kitų priemonių prieš pradedant vykdymo užtikrinimo procedūrą. Jei įmanoma, turėtų būti rasti sprendimai, kuriais būtų atsižvelgiama, be kita ko, į konkrečias vartotojo aplinkybes, jo interesus ir teises, gebėjimą grąžinti kreditą ir pagrįstą poreikį turėtų lėšų pragyvenimui, ir kuriuos taikant vartotojas patirtų mažiau išlaidų įsipareigojimų neįvykdymo atveju. Valstybės narės neturėtų trukdyti kredito sutarties šalims aiškiai susitarti, kad, norint grąžinti kreditą, pakanka kreditoriui grąžinti susietojo kredito sutartyje numatytas prekes arba pardavus tokias prekes gautas pajamas;
- (71) pakantumo priemonės gali apimti visišką arba dalinį kredito sutarties refinansavimą arba ankstesnių kredito sutarties nuostatų ir sąlygų pakeitimą. Toks pakeitimas, be kita ko, gali būti: kredito sutarties galiojimo laikotarpio pratęsimas, kredito sutarties rūšies pakeitimas, visos grąžinamos dalies sumos ar jos dalies mokėjimo atidėjimas tam tikram laikotarpiui, palūkanų normos pakeitimas, mokėjimo atostogų suteikimas, grąžinimas dalimis, valiutos keitimas, atleidimas nuo skolos dalies bei skolos konsolidavimas;

- (72) vartotojai, kurie susiduria su sunkumais vykdydami savo finansinius įsipareigojimus, gali pasinaudoti specializuota pagalba savo skolų valdymo srityje. Konsultavimo skolos klausimais paslaugos teikiamos siekiant padėti finansinių problemų turintiems vartotojams ir duoti jiems patarimų, kad jie galėtų kuo greičiau sumokėti savo negrąžintas skolas, kartu išlaikydami deramą gyvenimo lygį ir savo orumą. Ši asmeniškai pritaikyta ir nepriklausoma pagalba [...] gali apimti teisinės konsultacijas, lėšų ir skolos valdymą, taip pat socialinę paramą ir psichologinę pagalbą. **Šią pagalbą turėtų teikti privačiojo ar viešojo sektoriaus profesionalūs veiklos vykdytojai, kurie nėra kreditoriai, kredito tarpininkai ar kredito administratoriai ir yra nuo jų nepriklausomi.** Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad konsultavimo skolos klausimais paslaugos, kurias teikia nepriklausomi profesionalūs veiklos vykdytojai, būtų tiesiogiai arba netiesiogiai suteikiamos vartotojams ir kad sunkumų dėl savo skolų grąžinimo patiriantys vartotojai, prieš pradedant vykdymo užtikrinimo procedūrą, būtų nukreipiami pas konsultavimo skolos klausimais paslaugų teikėjus, kai tai įmanoma. Valstybės narės gali toliau taikyti arba nustatyti konkrečius tokioms paslaugoms taikomus reikalavimus;
- (73) siekiant užtikrinti rinkos skaidrumą bei stabilumą ir kol vyks tolesnis derinimas, valstybės narės turėtų užtikrinti, kad būtų nustatytos tinkamos priemonės kreditorių [...] veiklai reguliuoti arba prižiūrėti;

- (74) valstybės narės turėtų užtikrinti, kad ne kredito įstaigoms kompetentinga valdžios institucija taikytų tinkamą įgaliojimo procesą, įskaitant **leidimų išdavimo procesą arba** ne kredito įstaigos įtraukimą į registrą, ir priežiūros tvarką. **Ši pareiga neturėtų būti taikoma kredito įstaigoms, kurioms jau taikomas leidimų išdavimo procesas pagal Direktyvą 2013/36/ES, nei mokėjimo įstaigoms arba elektroninių pinigų įstaigoms, kurioms jau taikomas įgaliojimo procesas, registracija ir priežiūra pagal Direktyvą (ES) 2015/2366 ir Direktyvą 2009/110/EB, apimantys jų kredito veiklą, susijusią su mokėjimo paslaugomis pagal Direktyvos (ES) 2015/2366 18 straipsnio 4 dalį. Tai nedaro poveikio nacionaliniams įgaliojimo procesams ir registracijos ar priežiūros tvarkai, taikomiems mokėjimo įstaigoms ir elektroninių pinigų įstaigoms kredito suteikimo vartotojams tikslu ir taikomiems kredito įstaigoms kredito tarpininkų veiklos vykdymo pagal Sąjungos teisę tikslu;**

(74a) valstybės narės gali įgaliojimo ir registracijos reikalavimų netaikyti prekių tiekėjams ir paslaugų teikėjams, kurie kredito tarpininkų funkciją atlieka kaip papildomą funkciją, ir prekių tiekėjams bei paslaugų teikėjams, kurie kreditą suteikia atidėtojo mokėjimo forma jų siūlomoms prekėms ir paslaugoms pirkti, jokiai trečiajai šaliai nesuteikiant kredito, jei kreditas suteikiamas be palūkanų ir jokių kitų mokesčių;

- (75) šioje direktyvoje reglamentuojamos tik kai kurios kredito tarpininkų pareigos vartotojų atžvilgiu. Todėl valstybėms narėms turėtų būti leidžiama toliau taikyti ar nustatyti papildomas kredito tarpininkų pareigas, įskaitant sąlygas, pagal kurias kredito tarpininkas gali gauti mokesčius iš vartotojo, kuris prašė jo paslaugų;
- (76) dėl kreditoriaus teisių pagal kredito [...] sutartį suteikimo vartotojas neturėtų atsidurti mažiau palankioje padėtyje. Vartotojas taip pat turėtų būti tinkamai informuojamas, kai kredito [...] sutartis perleidžiama trečiajai šaliai. Tačiau kai pradinis kreditorius pagal sutartį su perėmėju vartotojo atžvilgiu ir toliau tvarko kreditą, vartotojui nėra labai svarbu būti informuotam apie perleidimą. Todėl tokiais atvejais Sąjungos lygmeniu nustatytas reikalavimas informuoti vartotoją apie perleidimą būtų perteklinis;
- (77) valstybės narės turėtų išlaikyti laisvę toliau taikyti ar nustatyti nacionalines taisykles, kuriomis numatomos kolektyvinės pranešimo priemonės, kai tai būtina dėl tikslų, susijusių su sudėtingų sandorių, pavyzdžiui, privalomojo administracinio bankų likvidavimo atveju vykdomo turto pakeitimo vertybiniais popieriais ar likvidavimo, veiksmingumu;

- (78) vartotojams turėtų būti suteikta galimybė pasinaudoti tinkamomis ir veiksmingomis alternatyvaus ginčų sprendimo procedūromis ginčams [...] **dėl kredito sutarčių**, sudarytų pagal šią direktyvą, spręsti, kai tikslinga, pasitelkiant esamus subjektus. Tokia galimybė jau užtikrinta Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/11/ES¹⁸, kiek tai susiję su atitinkamais sutartiniais ginčais. Vis dėlto vartotojams turėtų būti suteikta galimybė pasinaudoti alternatyviomis ginčų sprendimo procedūromis ir ikisutartinių ginčų dėl šia direktyva nustatytų teisių ir pareigų atvejais, pavyzdžiui, susijusiais su informavimo prieš sudarant sutartį reikalavimais, konsultavimo paslaugomis ir kreditingumo vertinimu, taip pat su informacija, kurią teikia kredito tarpininkai, ganantys atlygį iš kreditorių ir todėl neturintys tiesioginių sutartinių ryšių su vartotojais. Tokios alternatyvaus ginčų sprendimo procedūros ir tokias procedūras siūlantys subjektai turėtų atitikti Direktyva 2013/11/ES nustatytus kokybės reikalavimus;
- (79) valstybės narės turėtų paskirti kompetentingas valdžios institucijas, įgalias užtikrinti šios direktyvos vykdymą, ir užtikrinti, kad toms kompetentingoms valdžios institucijoms būtų suteikti tyrimo ir vykdymo užtikrinimo įgaliojimai bei tinkami ištekliai, būtini jų pareigoms atlikti. Valstybių narių kompetentingos valdžios institucijos visada tarpusavyje bendradarbiauja, kai to reikia jų pareigoms atlikti pagal šią direktyvą;
- (80) valstybės narės turėtų nustatyti taisykles dėl sankcijų, taikytinų pažeidus pagal šią direktyvą priimtas nacionalines nuostatas, ir užtikrinti jų taikymą. Nors sankcijų nustatymas paliekamas valstybių narių nuožiūrai, numatytos sankcijos turėtų būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasančios;

¹⁸ 2013 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2013/11/ES dėl alternatyvaus vartotojų ginčų sprendimo, kuria iš dalies keičiami Reglamentas (EB) Nr. 2006/2004 ir Direktyva 2009/22/EB, OL L 165, 2013 6 18, p. 63.

(81) [...] ¹⁹[...]

(82) siekdama užtikrinti didesnę skaidrumą ir vartotojų pasitikėjimą, kompetentinga valdžios institucija gali atskleisti visuomenei informaciją apie bet kokią administracinę sankciją, paskirtą už priemonių, priimtų pagal šią direktyvą, pažeidimą, nebent toks paskelbimas galėtų sukelti didelę grėsmę finansų rinkoms arba pernelyg pakenkti susijusioms šalims;

¹⁹ [...]

- (83) kadangi šios direktyvos tikslo, t. y. nustatyti bendras taisykles, taikomas tam tikriems valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su vartojimo kreditu, aspektams, valstybės narės negali deramai pasiekti dėl skaitmeninimo sukeltų rinkos pokyčių ir kadangi tikslo sudaryti palankesnes sąlygas vartojimo kredito teikimui tarpvalstybiniu mastu būtų geriau siekti Sąjungos lygiu, laikydamosi Sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidarumo principo, Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šia direktyva neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti;
- (84) siekiant iš dalies pakeisti neesmines šios direktyvos nuostatas, pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 290 straipsnį Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti aktus dėl papildomų prielaidų, taikomų skaičiuojant bendros kredito kainos metinę normą. Ypač svarbu, kad atlikdama parengiamąjį darbą Komisija tinkamai konsultuotųsi, taip pat ir su ekspertais, ir kad tos konsultacijos būtų vykdomos vadovaujantis 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros nustatytais principais²⁰. Visų pirma siekiant užtikrinti vienodas galimybes dalyvauti atliekant su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, Europos Parlamentas ir Taryba visus dokumentus gauna tuo pačiu metu kaip ir valstybių narių ekspertai, o jų ekspertams sistemingai suteikiama galimybė dalyvauti Komisijos ekspertų grupių, kurios atlieka su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, posėdžiuose;

²⁰ OL L 123, 2016 5 12, p. 1.

- (85) pagal 2011 m. rugsėjo 28 d. bendrą valstybių narių ir Komisijos politinį pareiškimą dėl aiškinamųjų dokumentų²¹ valstybės narės pagrįstais atvejais įsipareigojo prie pranešimų apie perkėlimo priemones pridėti vieną ar daugiau dokumentų, kuriuose paaiškinamos direktyvos sudedamųjų dalių ir nacionalinių perkėlimo priemonių atitinkamų dalių sąsajos. Šios direktyvos atveju teisės aktų leidėjas laikosi nuomonės, kad tokių dokumentų perdavimas yra pagrįstas;
- (86) atsižvelgiant į Direktyvos 2008/48/EB pakeitimų, kuriuos reikia padaryti dėl vartojimo kreditų sektoriaus raidos, skaičių ir siekiant Sąjungos teisės aktų aiškumo, ta direktyva turėtų būti panaikinta ir pakeista šia direktyva;
- (87) valstybės narės turėtų taikyti priemones, būtinas, kad šios direktyvos būtų laikomasi ne vėliau kaip nuo [*Leidinių biurui: įrašyti datą: šeši mėnesiai nuo perkėlimo į nacionalinę teisę termino*]; [...]
- (88) vadovaujantis Reglamento (ES) 2018/1725²² 42 straipsnio 1 dalimi buvo konsultuojamasi su Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnu ir jis pateikė nuomonę XX XXXX²³,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

²¹ OL C 369, 2011 12 17, p. 14.

²² 2018 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1725 dėl fizinių asmenų apsaugos Sąjungos institucijoms, organams, tarnyboms ir agentūroms tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 45/2001 ir Sprendimas Nr. 1247/2002/EB, OL L 295, 2018 11 21, p. 39.

²³ ...

I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis

Dalykas

Šia direktyva nustatoma bendra valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su [...] kredito sutartimis vartotojams [...], tam tikrų aspektų suderinimo sistema.

2 straipsnis

Taikymo sritis

1. Ši direktyva taikoma kredito sutartims.

[...]

2. Ši direktyva netaikoma:

- a) kredito sutartims, užtikrintoms hipoteka arba kita panašia valstybėje narėje įprastai naudojama garantija [...] nekilnojamuoju turtu arba užtikrintoms su [...] nekilnojamuoju turtu susijusia teise;
- b) kredito sutartims, kurių paskirtis – įgyti arba išlaikyti teises į žemės arba esamo ar projektuojamo statinio nuosavybę, **įskaitant patalpas**;
- c) kredito sutartims, kai bendra suteikiamo kredito suma yra didesnė nei 100 000EUR;

- d) kredito sutartims, kai darbdaviai, kuriems kreditavimas yra jų antrinė veikla, suteikia savo darbuotojams kreditą be palūkanų arba siūlydami mažesnę negu rinkoje vyraujanti bendros kredito kainos metinę normą ir kurios nėra siūlomos visuomenei;
- e) kredito sutartims, kurios sudaromos su investicinėmis įmonėmis, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/65/ES²⁴ 4 straipsnio 1 dalies 1 punkte, arba su kredito įstaigomis, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 575/2013²⁵ 4 straipsnio 1 dalies 1 punkte, siekiant leisti investuotojui įvykdyti sandorį, susijusį su viena ar daugiau Direktyvos 2014/65/ES I priedo C skirsnyje išvardytų priemonių, jei kreditą suteikianti investicinė įmonė arba kredito įstaiga dalyvauja tokiam sandoryje;
- f) kredito sutartims, kurios yra sudarytos pagal susitarimą, pasiektą teisme arba kitoje valstybės valdžios institucijoje;

fa) nuomos ar išperkamosios nuomos sutartims, kai nei pačioje sutartyje, nei atskiroje sutartyje nenustatyta pareiga arba pasirinkimo galimybė pirkti sutarties objektą;

fb) atidėtiesiems mokėjimams, kai prekių tiekėjas ar paslaugų teikėjas, trečiajam šaliai nesuteikiant kredito, suteikia vartotojui laiko sumokėti už prekes ar paslaugas be palūkanų ir jokių kitų mokesčių, kai šis mokėjimas turi būti atliktas per 90 dienų nuo prekių tiekimo ar paslaugų teikimo sutarties sudarymo ir kai yra mokėtini tik riboti mokesčiai už reikalavimų nesilaikymą, kaip nurodyta tiekėjo ar teikėjo sąskaitoje faktūroje ar sutartyje arba kaip yra nustatyta teisės aktais;

²⁴ 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/65/ES dėl finansinių priemonių rinkų, kuria iš dalies keičiamos Direktyva 2002/92/EB ir Direktyva 2011/61/ES (OL L 173, 2014 6 12, p. 349).

²⁵ 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 575/2013 dėl pradžios reikalavimų kredito įstaigoms ir investicinėms įmonėms ir kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 648/2012 (OL L 176, 2013 6 27, p. 1).

fc) debeto kortelėms su atidėtojo lėšų nurašymo funkcija, jei kreditas turi būti gražintas per 40 dienų be palūkanų ir nemokami su kredito suteikimu susiję mokesčiai, o mokami tik su mokėjimo paslaugos teikimu susiję riboti mokesčiai;

- g) kredito sutartims, kurios yra susijusios su nemokamai atidėtu esamos skolos mokėjimu;
- h) kredito sutartims, pagal kurias iš vartotojo reikalaujama, kad jis kaip užstatą kreditoriui paliktų kokį nors daiktą, o vartotojo įsipareigojimas yra griežtai apribojamas tuo įkeistu daiktu;
- i) kredito sutartims dėl paskolų pagal įstatymų numatytą nuostatą, kuria siekiama bendro intereso, suteikiamų ribotai visuomenės daliai taikant mažesnę nei rinkoje vyraujanti palūkanų normą arba visai nemokant palūkanų, arba kitomis sąlygomis, kurios būtų palankesnės vartotojui nei rinkoje vyraujančios sąlygos;
- j) kredito sutartims, sudarytoms [*Leidinių biurui: įrašyti datą – šeši mėnesiai nuo perkėlimo į nacionalinę teisę termino*]; tačiau 23 ir 24 straipsniai, 25 straipsnio 1 dalies antras sakinyss, 25 straipsnio 2 dalis ir 28 bei 39 straipsniai taikomi visoms neterminuotoms kredito sutartims, sudarytoms [*Leidinių biurui: įrašyti datą – šeši mėnesiai nuo perkėlimo į nacionalinę teisę termino*].

- 3. Nepaisant 2 dalies c punkto, ši direktyva taikoma [...] kredito sutartims, kurių paskirtis yra gyvenamosios paskirties nekilnojamojo turto renovavimas **ir kurios nėra užtikrintos nekilnojamuoju turtu arba su nekilnojamuoju turtu susijusia teise**, kai bendra kredito suma yra didesnė nei 100 000 EUR.
- 4. Kredito sutarčių, pagal kurias suteikiama teisė į viršijimą, atveju taikomi tik 1, 2 [...]3, [...] 25, **31, 37** ir [...] **40–50** straipsniai.

5. Valstybės narės gali nustatyti, kad tik 1–3, 7–8, 11, 19, 20 straipsniai, 21 straipsnio 1 dalies a–h ir 1 punktai, 21 straipsnio 3 dalis, 23, 25, 28–[...]**50** straipsniai taikomi kredito sutartims, kurias sudaro organizacija, kurios nariai gali būti tik asmenys, gyvenantys arba dirbantys tam tikroje vietoje arba konkretaus darbdavio darbuotojai ir į pensiją išėję darbuotojai, arba asmenys, atitinkantys kitus nacionalinės teisės aktuose nustatytus reikalavimus, įrodančius narių tarpusavio ryšio buvimą, ir kuri atitinka visas toliau nurodomas sąlygas:
- a) organizacija įsteigta siekiant jos narių tarpusavio naudos;
 - b) organizacija siekia pelno tik savo nariams;
 - c) organizacija siekia pagal nacionalinę teisę reikalaujamo socialinio tikslo;
 - d) organizacija gauna ir valdo tik savo narių santaupas ir tik jiems teikia kredito šaltinius;
 - e) organizacija suteikia kreditą taikydama mažesnę nei rinkoje vyraujanti bendros kredito kainos metinę normą arba normą, kurios viršutinė riba reglamentuojama nacionalinės teisės aktais.

Valstybės narės gali netaikyti šios direktyvos nuostatų pirmoje pastraipoje minimos organizacijos sudarytoms kredito sutartims, kai visų tos organizacijos sudarytų esamų kredito sutarčių bendra vertė, palyginti su visų toje valstybėje narėje, kurioje yra organizacija, sudarytų esamų kredito sutarčių bendra verte, yra nedidelė, ir visų tokių organizacijų valstybėje narėje sudarytų visų esamų kredito sutarčių bendra vertė yra mažesnė nei 1 proc. visų toje valstybėje narėje sudarytų esamų kredito sutarčių bendros vertės.

Valstybės narės kasmet peržiūri, ar vis dar tebetenkinamos sąlygos taikyti kurią nors iš antroje pastraipoje minimų išimčių, ir imasi veiksmų panaikinti išimtį, jeigu mano, kad tos sąlygos nebetenkinamos.

6. Valstybės narės gali nustatyti, kad tik 1–3, 7–8, 11, 19, 20 straipsniai, 21 straipsnio 1 dalies a–h, l ir r punktai, 21 straipsnio 3 dalis ir 23, 25, 28–38 ir 40–50 straipsniai taikomi kredito sutartims [...] dėl atidėtojo mokėjimo arba grąžinimo metodų, jei vartotojas jau nevykdo savo įsipareigojimų pagal pradinę kredito sutartį **arba tikėtina, kad jų nevykdys**, ir kai tenkinamos šios sąlygos:
- a) tikėtina, kad toks susitarimas padės išvengti teisinio proceso dėl vartotojo įsipareigojimų nevykdymo;
 - b) tokio susitarimo sudarymu vartotojui nebūtų nustatytos nepalankesnės sąlygos, nei tos, kurios nustatytos pradinėje kredito sutartyje.

6a. Valstybės narės gali nustatyti, kad 8 straipsnio 2 dalies d–f punktai, 10 straipsnio 3a ir 8 dalys, 11 straipsnio 2a dalis, 21 straipsnio 3 dalis ir 29 straipsnis netaikomi vienai ar kelioms iš šių kredito sutarčių: kredito sutartims, kurių bendra kredito suma yra mažesnė nei 200 EUR; kredito su galimybe pereikvoti sąskaitos lėšas sutartims, pagal kurias kreditas turi būti gražintas pareikalavus arba per tris mėnesius; kredito sutartims, pagal kurias kreditas suteikiamas be palūkanų ir jokių kitų mokesčių; kredito sutartims, pagal kurių sąlygas kreditas turi būti gražintas per tris mėnesius ir mokami tik nedideli mokesčiai.

3 straipsnis

Apibrėžtys

Šioje direktyvoje taikomos šios sąvokų apibrėžtys:

- 1) vartotojas – fizinis asmuo, kuris veikia siekdamas tikslų, nesusijusių su jo užsiėmimu, verslu ar profesija;
- 2) kreditorius – fizinis arba juridinis asmuo, kurio užsiėmimas, verslas arba profesija yra suteikti arba įsipareigoti suteikti kreditus;

- 3) kredito sutartis – sutartis, pagal kurią kreditorius suteikia arba įsipareigoja suteikti vartotojui kreditą atidėtojo mokėjimo, paskolos forma arba kitu panašiu finansiniu būdu, išskyrus sutartis dėl tos pačios rūšies nuolatinio paslaugų teikimo ar prekių tiekimo, kai vartotojas už tokias paslaugas ar prekes moka dalimis jų teikimo ar tiekimo laikotarpiu;

3a) papildoma paslauga – paslauga, kuri siūloma vartotojui kartu su kredito sutartimi;

- 4) [...]
- 5) bendra kredito kaina vartotojui – visos išlaidos, įskaitant palūkanas, komisinius, mokesčius ir bet kuriuos kitus su kredito sutartimi [...] susijusius mokesčius, kuriuos reikalaujama, kad vartotojas sumokėtų, ir kurie yra žinomi kreditoriui kredito sutarčių atveju [...], išskyrus mokesčius notarui; į bendrą kredito kainą vartotojui taip pat įskaičiuojamos su kredito sutartimi [...] susijusių papildomų paslaugų išlaidos, **visų pirma draudimo įmokos**, jei, be to, privaloma sudaryti tokių papildomų paslaugų sutartį, siekiant gauti kreditą arba jį gauti pagal skelbiamas nuostatas ir sąlygas;
- 6) bendra vartotojo mokama suma – bendros kredito sumos ir bendros kredito kainos vartotojui suma;
- 7) bendros kredito kainos metinė norma arba MN – bendra kredito kaina vartotojui, išreikšta metine bendros kredito sumos procentine dalimi **ir apskaičiuota, kaip nustatyta** [...] 30 straipsnyje [...];

- 8) kredito palūkanų norma – palūkanų norma, išreikšta fiksuotu arba kintamu procentiniu dydžiu, kasmet taikomu išmokėtai kredito lėšų sumai;
- 9) fiksuotoji kredito palūkanų norma – kredito palūkanų norma, kurią kreditorius [...] ir vartotojas kredito sutartyje [...] susitaria taikyti visą kredito [...] sutarties galiojimo laikotarpį, arba keletas kredito palūkanų normų, kurias kreditorius [...] ir vartotojas kredito [...] sutartyje susitaria taikyti daliniams laikotarpiams, kuriems kredito palūkanų norma nustatoma išimtinai taikant fiksuotą konkrečią procentinę dalį. Jei kredito sutartyje nustatytos ne visos kredito palūkanų normos [...], laikoma, kad kredito palūkanų norma yra fiksuota tik daliniams laikotarpiams, kurių kredito palūkanų normos yra nustatomos išimtinai taikant fiksuotą konkrečią procentinę dalį, dėl kurios susitarta sudarant kredito sutartį [...];
- 10) bendra kredito suma – limitas arba visos sumos, kuriomis suteikiama galimybė naudotis pagal kredito sutartį [...];
- 11) patvarioji laikmena – bet kuri priemonė, kuri suteikia galimybę vartotojui jam asmeniškai skirtą informaciją saugoti tiek laiko, kiek reikia pagal informacijos paskirtį, taip, kad ja būtų galima pasinaudoti ateityje ir kad būtų galima saugomą informaciją atkurti jos nepakeičiant;
- 12) kredito tarpininkas – fizinis arba juridinis asmuo, kuris veikia ne kaip kreditorius arba notaras ir ne vien tiesiogiai ar netiesiogiai pristatydamas vartotoją kreditoriui ir kuris veikia pagal savo užsiėmimą, verslą ar profesiją už [...] **atlygi**, mokamą pinigais arba bet kuria kita sutarta finansinio atlygio forma:
 - a) pateikia arba siūlo kredito sutartis vartotojams;

- b) padeda vartotojams atlikti kredito sutarčių parengiamąjį darbą arba kitą ikisutartinį administravimą, išskyrus a punkte numatytą darbą; arba
 - c) kreditoriaus vardu sudaro kredito sutartis su vartotojais;
- 13) prieš sudarant sutartį pateikiama informacija arba ikisutartinė informacija – informacija [...], **kuri pateikiama iki vartotojui taps privaloma kredito sutartis arba pasiūlymas ir kurios** vartotojui reikia **tam, kad** jis galėtų palyginti skirtingus kredito pasiūlymus ir priimti informacija pagrįstą sprendimą dėl kredito sutarties [...] sudarymo;
- 14) profiliavimas – bet kokios formos automatizuotas asmens duomenų tvarkymas, kaip apibrėžta Reglamento (ES) 2016/679 4 straipsnio 4 punkte;
- 15) nuotolinio ryšio priemonė – bet kokia nuotolinio ryšio priemonė, kaip apibrėžta Direktyvos 2002/65/EB 2 straipsnio e punkte;
- 16) siejimas – kredito sutarties [...] siūlymas arba pardavimas pakete kartu su kitais skirtingais finansiniais produktais arba paslaugomis, kai negalima su vartotoju atskirai sudaryti kredito sutarties [...];
- 17) grupavimas – kredito sutarties [...] siūlymas arba pardavimas pakete kartu su kitais atskirais finansiniais produktais arba paslaugomis, kai kredito [...] sutartį taip pat galima su vartotoju sudaryti atskirai, tačiau nebūtinai tomis pačiomis sąlygomis, nei siūloma sugrupuojant su tais kitais produktais ar paslaugomis;
- 18) konsultavimo paslaugos – asmeninės rekomendacijos vartotojui dėl vieno ar daugiau sandorių, susijusių su kredito sutartimis [...], kurių teikimas yra veikla, atskira nuo kredito suteikimo [...] ir nuo 12 punkte apibrėžto kredito tarpininko veiklos;

- 19) kreditas su galimybe pereikvoti sąskaitos lėšas – aiški kredito sutartis, pagal kurią kreditorius suteikia vartotojui galimybę disponuoti lėšomis viršijant esamą vartotojo einamosios sąskaitos likutį;
- 20) viršijimas – kreditas su galimybe pereikvoti sąskaitos lėšas, dėl kurio numanoma sutikta, kai kreditorius leidžia vartotojui disponuoti lėšomis viršijant esamą vartotojo einamosios sąskaitos likutį arba sutartą kreditą su galimybe pereikvoti sąskaitos lėšas;
- 21) susietojo kredito sutartis – kredito sutartis [...], kai:
- a) atitinkamas kreditas arba atitinkamos paslaugos yra skirtos išimtinai konkrečių prekių tiekimo ar konkrečios paslaugos teikimo sutarčiai finansuoti ir
 - b) tos dvi sutartys, objektyviai vertinant, sudaro vieną komercinį sandorį; laikoma, kad yra vienas komercinis sandoris, kai prekių tiekėjas arba paslaugų teikėjas pats finansuoja vartotojui suteikiamą kreditą arba, jei jį finansuoja trečioji šalis, – kai kreditorius [...], sudarant ar rengiant kredito sutartį [...], naudojasi prekių tiekėjo arba paslaugų teikėjo paslaugomis arba kai kredito sutartyje [...] aiškiai nurodomos specifinės prekės arba specifinių paslaugų teikimas.
- 22) išankstinis grąžinimas – visų arba dalies vartotojo įsipareigojimų pagal kredito [...] sutartį įvykdymas **prieš sutartą terminą**;
- [...]

[...]

- 25) konsultavimo skolos klausimais paslaugos – nepriklausomų profesionalių veiklos vykdytojų teikiama asmeniškai pritaikyta techninio, teisinio ar psichologinio pobūdžio pagalba, skirta vartotojams, kurie vykdydami savo finansinius įsipareigojimus patiria arba gali patirti sunkumų;

25a) debeto kortelė su atidėtojo lėšų nurašymo funkcija – kredito arba mokėjimo įstaigos suteikta mokėjimo priemonė, leidžianti iš anksto sutartą konkrečią dieną, paprastai kartą per mėnesį, nurašyti arba sumokėti bendrą operacijų sumą iš kortelės turėtojo einamosios sąskaitos be palūkanų;

25b) be palūkanų ir jokių kitų mokesčių suteiktas kreditas – kreditas, vartotojams suteiktas be palūkanų ar mokesčių, išskyrus mokesčius už pavėluotus mokėjimus ir mokesčius vartotojui dėl mokėjimo įsipareigojimų neįvykdymo pagal Sąjungos ir nacionalinę teisę.

4 straipsnis

Eurais išreikštų sumų perskaičiavimas nacionaline valiuta

1. Taikant šią direktyvą, valstybės narės, kurios perskaičiuos eurai išreikštas sumas savo nacionaline valiuta, atlikdamos tą perskaičiavimą iš pradžių taikys šios direktyvos įsigaliojimo dieną galiojusį keitimo kursą.
2. Valstybės narės gali suapvalinti sumas, gautas atlikus 1 dalyje nurodytą perskaičiavimą, jei toks suapvalinimas neviršija 10 EUR.

5 straipsnis

Pareiga nemokamai teikti informaciją vartotojams

Valstybės narės reikalauja, kad, kai vartotojui teikiama informacija laikantis šios direktyvos, tokia informacija vartotojui būtų suteikiama nemokamai.

6 straipsnis

[...][...]

II SKYRIUS

INFORMACIJA, TEIKTINA PRIEŠ SUDARANT KREDITO SUTARTĮ [...]

7 straipsnis

Kredito sutarčių reklama ir rinkodara [...]

Nedarant poveikio Direktyvai 2005/29/EB, valstybės narės reikalauja, kad visi reklaminiai ir rinkodaros pranešimai, susiję su kredito sutartimis [...], būtų teisingi, aiškūs ir neklaidinantys. Draudžiama tokiuose reklaminiuose ir rinkodaros pranešimuose vartoti formuluotes, dėl kurių vartotojas gali turėti nepagrįstų lūkesčių dėl kredito prieinamumo arba kainos.

8 straipsnis

Tipinė informacija, kuri turi būti nurodyta kredito sutarčių [...] reklamoje

1. Valstybės narės reikalauja, kad kredito sutarčių [...] reklamoje, kurioje nurodoma palūkanų norma arba su kredito kaina vartotojui susiję skaičiai, būtų pateikiama tipinė informacija pagal šį straipsnį.

Ši pareiga netaikoma, kai pagal nacionalinę teisę reikalaujama nurodyti bendros kredito kainos metinę normą su kredito sutartimis [...] susijusioje reklamoje, kurioje nenurodoma palūkanų norma arba skaičiai, susiję su bet kokia kredito kaina vartotojui pagal pirmos pastraipos nuostatas.

2. Tipinė informacija yra lengvai išskaitoma arba atitinkamai aiškiai girdima ir pritaikyta prie reklamai naudojamos priemonės techninių apribojimų; pateikiant tipinę informaciją [...] aiškiai, tiksliai bei pastebimai nurodoma:

- a) kredito palūkanų norma, fiksuotoji ar kintamoji, ar abi, kartu su duomenimis apie mokesčius, įtrauktus į bendrą kredito kainą vartotojui;
- b) bendra kredito suma;
- c) bendros kredito kainos metinei normai;
- d) kai taikytina – kredito sutarties galiojimo laikotarpis [...];

- e) jei kreditas suteikiamas atidedant mokėjimą už konkrečias prekes ar paslaugas – kaina grynaisiais pinigais ir išankstinio mokėjimo suma;
- f) kai taikytina, bendra vartotojo mokama suma ir dalinių mokėjimų suma.

Konkrečiais ir pagrįstais atvejais, kai pirmoje pastraipoje minimai tipinei informacijai pateikti naudojama priemonė **apskritai** nesuteikia galimybės rodyti informaciją vizualiai **arba jos negalima parodyti taip, kad būtų lengvai iskaitoma**, tos pastraipos e ir f punktai netaikomi.

2a. 2 dalyje nurodyta tipinė informacija nurodoma pagal tipinį pavyzdį.

- 3. Jei su kredito sutartimi [...] susijusios papildomos paslaugos sutarties sudarymas yra būtinas kreditui gauti arba jam gauti pagal skelbiamas nuostatas ir sąlygas ir tos paslaugos kainos negalima nustatyti iš anksto, tipinėje informacijoje kartu su bendros kredito kainos metine norma, nurodyta 2 dalies c punkte, aiškiai, tiksliai ir pastebimai taip pat nurodomas įsipareigojimas sudaryti tą sutartį.

9 straipsnis

Bendro pobūdžio informacija

- 1. Valstybės narės užtikrina, kad kreditoriai arba, kai taikytina, kredito tarpininkai [...] visuomet aiškiai ir suprantamai [...] patvariojoje laikmenoje **arba elektronine forma** teiktų vartotojams bendro pobūdžio informaciją apie kredito sutartis [...].

2. 1 dalyje nurodytoje bendro pobūdžio informacijoje pateikiami bent šie duomenys:
- a) informacijos teikėjo tapatybė, geografinis adresas, telefono numeris ir elektroninio pašto adresas;
 - b) tikslas, kuriam gali būti naudojamas kreditas;
 - c) galimas kredito sutarčių galiojimo laikotarpis [...];
 - d) siūlomos kredito palūkanų normos rūšys, nurodant, ar ji yra fiksuotoji, kintamoji arba jų derinys, ir pateikiant trumpą fiksuotosios ir kintamosios palūkanų normos aprašymą, įskaitant susijusius padarinius vartotojui;
 - e) tipinis bendros kredito sumos, bendros kredito kainos vartotojui, bendros vartotojo mokamos sumos ir bendros kredito kainos metinės normos pavyzdys;
 - f) nurodomos galimos kitos su kredito sutartimi [...] susijusios apmokėtinės išlaidos, neįtrauktos į bendrą kredito kainą vartotojui;
 - g) įvairios galimybės grąžinti kreditą kreditoriui, įskaitant reguliarių grąžinimo dalinių įmokų skaičių, periodiškumą ir sumą;
 - h) **išankstinio grąžinimo teisės nebuvimas arba buvimas ir, kai taikytina**, sąlygų, tiesiogiai susijusių su išankstiniu grąžinimu, aprašymas;
 - i) teisės atsisakyti sutarties aprašymas;

- j) nurodomos papildomos paslaugos, kurias vartotojas privalo pirkti kreditui gauti arba jam gauti pagal skelbiamas nuostatas ir sąlygas, ir, kai taikoma, paaiškinimas, kad papildomas paslaugas galima pirkti iš paslaugų teikėjo, kuris nėra kreditorius; ir
- k) bendro pobūdžio įspėjimas dėl galimų su kredito sutartimi [...] susijusių įsipareigojimų neįvykdymo padarinių.

10 straipsnis

Ikisutartinė informacija

1. Valstybės narės reikalauja, kad kreditorius ir, kai taikytina, kredito tarpininkas [...] pateiktų vartotojui ikisutartinę informaciją, kurios reikia, kad vartotojas galėtų palyginti skirtingus pasiūlymus, siekdamas priimti informacija pagrįstą sprendimą dėl kredito [...] sutarties sudarymo pagal kreditoriaus [...] siūlomus kredito terminus ir sąlygas ir, kai taikytina, vartotojo pareikštus pageidavimus bei pateiktą informaciją. Tokia ikisutartinė informacija vartotojui pateikiama **iš anksto** iki jam taps privaloma bet kokia kredito sutartis arba pasiūlymas [...].

2. Jeigu pirmoje pastraipoje nurodyta ikisutartinė informacija pateikiama likus mažiau kaip vienai dienai iki vartotojui taps privaloma kredito sutartis arba pasiūlymas arba bet kokia sutelktinio finansavimo kreditais paslaugų teikimo sutartis arba pasiūlymas, valstybės narės reikalauja, kad kreditorius ir, kai taikoma, kredito tarpininkas arba sutelktinio finansavimo kreditais paslaugų teikėjas popieriuje arba kitoje patvariojoje laikmenoje nusiųstų vartotojui priminimą apie galimybę atsisakyti kredito sutarties arba sutelktinio finansavimo kreditais paslaugų teikimo sutarties ir atsisakymo tvarką pagal 26 straipsnį. Tas priminimas pateikiamas vartotojui ne vėliau nei praėjus vienai dienai po kredito sutarties arba sutelktinio finansavimo kreditais paslaugų teikimo sutarties sudarymo, arba kredito pasiūlymo priėmimo.

2. 1 dalyje nurodyta ikisutartinė informacija pateikiama patvariojoje laikmenoje naudojant I priede nurodytą „Europos tipinės informacijos apie vartojimo kreditą“ formą. [...] Laikoma, kad kreditorius įvykdė šioje dalyje ir Direktyvos 2002/65/EB 3 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytus informavimo reikalavimus, jei jis pateikė „Europos tipinę informaciją apie vartojimo kreditą“.

3. 1 dalyje nurodytoje ikisutartinėje informacijoje aiškiai nurodomi visi toliau išvardyti duomenys, **pastebimai pateikiami „Europos tipinės informacijos apie vartojimo kreditą“ formos pirmajame puslapyje:**

[a punktas perkeltas į naujos 3a dalies a punktą]

[b punktas perkeltas į 3 dalies pa punktą]

c) bendra kredito suma [...];

d) kredito sutarties galiojimo laikotarpis [...];

da) bendros kredito kainos metinė norma ir bendra vartotojo mokama suma; *[perkelta iš 3 dalies g punkto pradžios]*

e) jei kreditas suteikiamas atidedant mokėjimą už konkrečias prekes ar paslaugas arba susietojo kredito sutarčių atveju – tos prekės arba paslaugos ir jų kaina grynaisiais pinigais;

[f–h punktai perkelti į naujos 3a dalies c–e punktus]

i) vartotojo atliekamų privalomų mokėjimų suma, skaičius ir periodiškumas bei tam tikrais atvejais grąžinimui skiriamų mokėjimų paskirstymo padengiant skirtingas neapmokėtas sumas, kurioms taikoma skirtinga kredito palūkanų norma, tvarka;

[j–l punktai perkelti į naujos 3a dalies f–h punktus]

m) **išlaidos pavėluotų mokėjimų atveju, t. y.** pavėluotų mokėjimų atveju taikoma palūkanų norma ir jos tikslinimo tvarka bei, kai taikytina, bet kurie mokesčiai, mokami už įsipareigojimų nevykdymą;

[n ir o punktai perkelti į naujos 3a dalies i ir j punktus]

p) ar esama, **ar nesama** teisės atsisakyti sutarties;

pa) kreditoriaus tapatybė, geografinis adresas, telefono numeris ir e. pašto adresas ir, kai taikytina, susijusio kredito tarpininko [...] tapatybė, geografinis adresas, telefono numeris ir e. pašto adresas; *[perkelta iš 3 dalies b punkto]*

[q–v punktai perkelti į naujos 3a dalies k–p punktus]

[Paskutinė pastraipa perkelta į naujos 3a dalies paskutinę pastraipą.]

3a. 1 dalyje nurodytoje ikisutartinėje informacijoje pateikiami visi toliau išvardyti duomenys, pradedant nuo „Europos tipinės informacijos apie vartojimo kredita“ formos antrojo puslapio:

- a)** kredito rūšis; *[perkelta iš 3 dalies a punkto]*
- b)** sąlygos, kuriomis reglamentuojamas lėšų išmokėjimas; *[perkelta iš 3 dalies c punkto]*
- c)** kredito palūkanų norma arba, kai skirtingomis aplinkybėmis taikomos skirtingos normos, visos kredito palūkanų normos, **kredito palūkanų normos arba** kiekvienos kredito palūkanų normos taikymą reglamentuojančios sąlygos, **kai skirtingomis aplinkybėmis taikomos skirtingos kredito palūkanų normos**, ir, jei žinomas, bet koks kiekvienai pradinei kredito palūkanų normai taikomas indeksas arba orientacinė palūkanų norma bei kiekvienos kredito palūkanų normos keitimo laikotarpiai, sąlygos ir tvarka; *[perkelta iš 3 dalies f punkto su pakeitimais]*
- d)** bendros kredito kainos metinė norma ir bendra vartotojo mokama suma, pateikiant tipinį pavyzdį, kuriame būtų nurodytos visos prielaidos, naudotos šiai normai apskaičiuoti; jei vartotojas pranešė kreditoriui [...] apie jo pasirinkto kredito vieną ar kelis elementus, pavyzdžiui, kredito sutarties galiojimo laikotarpį [...] ir bendrą kredito sumą, kreditorius [...] atsižvelgia į šiuos elementus; *[perkelta iš 3 dalies g punkto]*
- e)** kai kredito [...] sutartyje **numatomi** skirtingi lėšų išmokėjimo būdai su skirtingais mokesčiais ar kredito palūkanų normomis ir kreditorius remiasi IV priedo II dalies b punkte pateikta prielaida – nuoroda, kad taikant kitus lėšų išmokėjimo būdus atitinkamos rūšies kredito [...] sutarčiai, bendros kredito kainos metinė palūkanų norma gali būti didesnė; *[perkelta iš 3 dalies h punkto]*

- f)** kai taikoma, vienos ar kelių privalomų sąskaitų, skirtų mokėjimo operacijoms ir išmokamoms lėšoms registruoti, tvarkymo mokesčiai, mokėjimo priemonių, skirtų mokėjimo operacijoms ir lėšų išmokėjimui, naudojimo mokesčiai, bet kurie kiti mokesčiai, susiję su kredito sutartimi [...], bei sąlygos, kuriomis bet kurie iš šių mokesčių gali būti keičiami; *[perkelta iš 3 dalies j punkto]*
- g)** kai taikoma – bet kokios išlaidos, kurias sudarant kredito sutartį [...] vartotojas moka notarui; *[perkelta iš 3 dalies k punkto]*
- h)** pareiga, jei tokia būtų, sudaryti su kredito sutartimi [...] susijusią papildomos paslaugos sutartį, jei tokios sutarties sudarymas yra privalomas norint gauti kreditą arba gauti jį pagal skelbiamas nuostatas ir sąlygas; *[perkelta iš 3 dalies l punkto]*
- i)** įspėjimas dėl padarinių mokėjimų nevykdymo ar vėlavimo mokėti atveju; *[perkelta iš 3 dalies n punkto]*
- j)** kai taikoma – reikalaujamas laidavimas; *[perkelta iš 3 dalies o punkto]*
- k)** kredito išankstinio grąžinimo teisė ir, kai taikoma, informacija apie kreditoriaus teisę į kompensaciją ir apie tai, kaip ši kompensacija bus nustatyta; *[perkelta iš 3 dalies q punkto]*
- l)** vartotojo teisė nedelsiant ir nemokamai pagal 19 straipsnio [...] **4** dalį gauti informaciją apie patikrinimo duomenų bazėje kreditingumui įvertinti rezultatus; *[perkelta iš 3 dalies r punkto]*

- m)** 8 dalyje nurodyta vartotojo teisė paprašius nemokamai gauti kredito [...] sutarties projekto kopiją, jei kreditorius prašymo pateikimo metu nori sudaryti kredito [...] sutartį su vartotoju; *[perkelta iš 3 dalies s punkto]*
- n)** jei taikoma, nuoroda, kad kaina buvo asmeniškai pritaikyta taikant automatizuotą duomenų tvarkymą, įskaitant profiliavimą; *[perkelta iš 3 dalies t punkto]*
- o)** jei taikoma, laikotarpis, kuriuo kreditorius [...] yra įpareigotas pagal šį straipsnį prieš sudarant sutartį pateiktos informacijos; *[perkelta iš 3 dalies u punkto]*
- p)** vartotojui suteikiama galimybė pasinaudoti neteisiminiu apskundimo ir žalos atlyginimo mechanizmu ir būdai, kaip galima juo naudotis. *[perkelta iš 3 dalies v punkto]*

Kai kredito[...] sutartis susieta su lyginamuoju indeksu, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/1011²⁶ 3 straipsnio 1 dalies 3 punkte, kreditorius arba, kai taikoma, kredito tarpininkas [...] vartotojui atskirame dokumente, kuris gali būti pridėtas prie „Europos tipinės informacijos apie vartojimo kreditą“ formos, pateikia to lyginamojo indekso ir jo administratoriaus pavadinimą ir nurodo galimą poveikį vartotojui. *[perkelta iš 3 dalies paskutinės pastraipos]*

²⁶ 2016 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/1011 dėl indeksų, kurie kaip lyginamieji indeksai naudojami finansinėse priemonėse ir finansinėse sutartyse arba siekiant įvertinti investicinių fondų veiklos rezultatus, kuriuo iš dalies keičiami direktyvos 2008/48/EB ir 2014/17/ES bei Reglamentas (ES) Nr. 596/2014 (OL L 171, 2016 6 29, p. 1).

[...]

5. „Europos tipinės informacijos apie vartojimo kreditą“ formoje pateikiama informacija [...] yra lengvai išskaitoma ir ja atsižvelgiama į priemonių, kuriose ji rodoma, techninius apribojimus. Informacija turėtų būti tiksliai ir tinkamai rodoma įvairiais kanalais.

Bet kuri papildoma informacija, kurią kreditorius gali suteikti vartotojui, pateikiama atskiru dokumentu, kuris gali būti pridėtas prie „Europos tipinės informacijos apie vartojimo kreditą“ formos [...].

6. Nukrypstant nuo 3 dalies, balso telefonijos ryšių atveju, kaip nurodyta Direktyvos 2002/65/EB 3 straipsnio 3 dalyje, pagrindinių finansinės paslaugos savybių apibūdinimas pagal tos direktyvos 3 straipsnio 3 dalies b punkto antrą įtrauką apima bent duomenis, nurodytus šio straipsnio 3 dalies c, d, e, [...], i punktuose **ir 3a dalies c punkte**, kartu su bendros kredito kainos metine norma, pateikiant tipinį pavyzdį ir nurodant bendrą vartotojo mokamą sumą.
7. **Nukrypstant nuo 1 dalies**, jeigu sutartis buvo sudaryta vartotojo prašymu naudojant nuotolinio ryšio priemones, kuriomis informacijos pagal šį straipsnį pateikti neįmanoma, kreditorius ir, kai taikytina, kredito tarpininkas [...] iš karto po kredito sutarties sudarymo pateikia vartotojui „Europos tipinės informacijos apie vartojimo kreditą“ formą [...].
8. Kreditorius ir, kai taikytina, kredito tarpininkas [...] vartotojo prašymu, be „Europos tipinės informacijos apie vartojimo kreditą“ formos, [...] jam nemokamai pateikia kredito sutarties projekto kopiją, [...] jei kreditorius prašymo pateikimo metu nori sudaryti kredito sutartį [...] su vartotoju.

9. Kredito [...] sutarties, pagal kurią vartotojo atliktais mokėjimais nereikia nedelsiant atitinkamai amortizuoti bendros kredito sumos ir jie naudojami kapitalui sudaryti kredito sutartyje [...] arba papildomoje sutartyje numatytais laikotarpiais ir sąlygomis, atveju kreditorius, ir kai taikytina, kredito tarpininkas [...] 1 dalyje paminėtoje ikisutartinėje informacijoje pateikiamas aiškus ir glaustas pareiškimas, kad tokiose kredito sutartyse [...] nenumatoma visos pagal kredito sutartį [...] išmokėtos kredito lėšų sumos grąžinimo garantija, nebent tokia garantija yra aiškiai suteikta.
10. Šis straipsnis netaikomas prekių tiekėjams arba paslaugų teikėjams, kurie kredito tarpininkų funkciją atlieka kaip papildomą funkciją. Tuo nedaromas poveikis kreditoriaus arba, kai taikytina, kredito tarpininko [...] pareigai užtikrinti, kad vartotojas gautų šiame straipsnyje nurodytą ikisutartinę informaciją.

11 straipsnis

Ikisutartinė informacija apie kredito sutartis, nurodytas 2 straipsnio 5 arba 6 dalyje

1. 2 straipsnio 5 arba 6 dalyje nurodytų kredito sutarčių atveju 10 straipsnio 1 dalyje nurodyta ikisutartinė informacija, nukrypstant nuo to straipsnio 2 dalies, pateikiama [...] patvariojoje laikmenoje naudojant III priede pateikiamą „Europos tipinės informacijos apie vartojimo kreditą“ formą. [...] Laikoma, kad kreditorius įvykdė šioje dalyje ir Direktyvos 2002/65/EB 3 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytus informavimo reikalavimus, jei jis pateikė „Europos tipinę informaciją apie vartojimo kreditą“.

2. 2 straipsnio 5 arba 6 dalyje nurodytų kredito sutarčių atveju 10 straipsnio 1 dalyje nurodytoje ikisutartinėje informacijoje, nukrypstant nuo to straipsnio 3 dalies, [...] **nurodomi** visi toliau išvardyti duomenys, **pastebimai pateikiami pirmajame puslapyje**:

[a punktas perkeltas į naujos 2a dalies a punktą]

[b punktas perkeltas į 2 dalies ka punktą]

- c) bendra kredito suma;
- d) kredito sutarties galiojimo laikotarpis;

[e punktas perkeltas į naujos 2a dalies b punktą]

- f) bendros kredito kainos metinė norma **ir bendra vartotojo mokama suma**; *[tekstas taip pat perkeliamas į naujos 2a dalies c punktą]*

fa) jei kreditas suteikiamas atidedant mokėjimą už konkrečias prekes ar paslaugas arba susietojo kredito sutarčių atveju – tos prekės arba paslaugos ir jų kaina gryniaisiais pinigais; *[toks pat tekstas kaip 10 straipsnio 3 dalies e punkte]*

- g) vartotojo atliekamų privalomų mokėjimų suma, skaičius ir periodiškumas bei tam tikrais atvejais grąžinimui skiriamų mokėjimų paskirstymo padengiant skirtingas neapmokėtas sumas, kurioms taikoma skirtinga kredito palūkanų norma, tvarka;

[h–j punktai perkelti į naujos 2a dalies d–g punktus]

- k) **išlaidos pavėluotų mokėjimų atveju, t. y.** pavėluotų mokėjimų atveju taikoma palūkanų norma ir jos tikslinimo tvarka bei, kai taikytina, bet kurie mokesčiai, mokami už įsipareigojimų nevykdymą;

- ka)** kreditoriaus tapatybė, geografinis adresas, telefono numeris ir e. pašto adresas ir, kai taikytina, susijusio kredito tarpininko [...] tapatybė, geografinis adresas, telefono numeris ir e. pašto adresas; *[perkelta iš 2 dalies b punkto]*

[l-o punktai perkelti į naujos 2a dalies g–j punktus]

2a. 2 straipsnio 5 arba 6 dalyje nurodytų kredito sutarčių atveju 10 straipsnio 1 dalyje nurodytoje ikisutartinėje informacijoje, nukrypstant nuo 10 straipsnio 3a dalies, nurodomi visi toliau išvardyti duomenys, pradedant nuo „Europos tipinės informacijos apie vartojimo kredita“ formos antrojo puslapio:

- a)** kredito rūšis; *[perkelta iš 2 dalies a punkto]*
- b)** kredito palūkanų norma **arba visos kredito palūkanų normos, jei skirtingomis aplinkybėmis taikomos skirtingos kredito palūkanų normos**, tokios **kredito palūkanų** normos taikymą reglamentuojančios sąlygos, bet koks pradinei kredito palūkanų normai taikomas indeksas arba orientacinė palūkanų norma, nuo kredito sutarties sudarymo dienos taikomi mokesčiai ir, kai taikytina, sąlygos, kuriomis jie gali būti keičiami; *[perkelta iš 2 dalies f punkto su pakeitimais]*
- c)** bendros kredito kainos metinė norma, pateikiant tipinius pavyzdžius, kuriuose paminimos visos prielaidos, naudojamos apskaičiuojant tą normą; *[perkelta iš 2 dalies f punkto]*
- d)** kredito sutarties nutraukimo sąlygos ir tvarka; *[perkelta iš 2 dalies h punkto]*
- e)** kredito išankstinio grąžinimo teisė ir, kai taikoma, informacija apie kreditoriaus teisę į kompensaciją ir apie tai, kaip ši kompensacija bus nustatyta; *[perkelta iš 2 dalies i punkto]*

- f)** jei taikoma, nuoroda, kad vartotojo bet kuriuo metu gali būti paprašyta grąžinti visą kredito sumą; *[perkelta iš 2 dalies j punkto]*
- g)** vartotojo teisė nedelsiant ir nemokamai pagal 19 straipsnio [...] **4** dalį gauti informaciją apie patikrinimo duomenų bazėje kreditingumui įvertinti rezultatus; *[perkelta iš 2 dalies l punkto]*
- h)** jei taikoma, nuoroda, kad kaina buvo asmeniškai pritaikyta taikant automatizuotą duomenų tvarkymą, įskaitant profiliavimą; *[perkelta iš 2 dalies m punkto]*
- i)** jei taikoma, laikotarpis, kuriuo kreditorius yra įpareigotas pagal šį straipsnį prieš sudarant sutartį pateiktos informacijos; *[perkelta iš 2 dalies n punkto]*
- į)** vartotojui suteikiama galimybė pasinaudoti neteisiminiu apskundimo ir žalos atlyginimo mechanizmu ir būdai, kaip galima juo naudotis. *[perkelta iš 2 dalies o punkto]*

3. [...]

4. „Europos tipinės informacijos apie vartojimo kreditą“ formoje [...] pateikiama informacija [...] yra lengvai išskaitoma ir ja atsižvelgiama į priemonių, kuriose ji rodoma, techninius apribojimus. Informacija turėtų būti tiksliai ir tinkamai rodoma įvairiais kanalais.

5. Nukrypstant nuo 2 dalies, balso telefonijos ryšių atveju, kaip nurodyta Direktyvos 2002/65/EB 3 straipsnio 3 dalyje, pagrindinių finansinės paslaugos savybių apibūdinimas pagal tos direktyvos 3 straipsnio 3 dalies b punkto antrą įtrauką apima bent duomenis, nurodytus šio straipsnio 2 dalies c, **d ir** [...] f punktuose ir [...] **2a dalies b ir g punktuose**.

6. Kreditorius ir, kai taikoma, kredito tarpininkas vartotojo prašymu, be „Europos tipinės informacijos apie vartojimo kreditą“ formos, jam nemokamai pateikia kredito sutarties projekto kopiją, jei kreditorius prašymo pateikimo metu nori sudaryti kredito sutartį su vartotoju.
7. **Nukrypstant nuo 1 dalies, jeigu** [...] sutartis buvo sudaryta vartotojo prašymu naudojant nuotolinio ryšio priemones, kuriomis informacijos pagal šį straipsnį pateikti neįmanoma, kreditorius [...] [...] iš karto po kredito sutarties sudarymo pateikia vartotojui „Europos tipinės informacijos apie vartojimo kreditą“ formą [...].
8. Šis straipsnis netaikomas prekių tiekėjams arba paslaugų teikėjams, kurie kredito tarpininkų funkciją atlieka kaip papildomą funkciją. Tuo nepažeidžiama kreditoriaus arba, kai taikoma, kredito tarpininko pareiga užtikrinti, kad vartotojas gautų šiame straipsnyje nurodytą ikisutartinę informaciją.

Tinkami paaiškinimai

1. Valstybės narės užtikrina, kad iš kreditorių ir, kai taikoma, kredito tarpininkų [...] būtų reikalaujama pateikti vartotojui tinkamus paaiškinimus apie siūlomas kredito sutartis [...] ir bet kokias papildomas paslaugas, kad vartotojas galėtų įvertinti, ar siūlomos kredito sutartys [...] ir papildomos paslaugos atitinka jo poreikius ir finansinę padėtį. Paaiškinimuose turi būti pateikta ši informacija:
 - a) informacija, nurodyta 10, 11 ir 38 straipsniuose;
 - b) esminės siūlomos kredito sutarties[...] arba papildomų paslaugų savybės;
 - c) konkretus poveikis, kurį siūloma kredito sutartis[...] arba papildomos paslaugos gali turėti vartotojui, įskaitant vartotojo mokėjimo įsipareigojimų neįvykdymo ar pavėluoto mokėjimo padarinius;
 - d) kai papildomos paslaugos grupuojamos su kredito sutartimi [...], informacija apie tai, ar kiekvieną sugrupuoto paketo sudedamąją dalį galima atskirai nutraukti, ir apie tokio nutraukimo padarinius vartotojui.
2. Valstybės narės gali pritaikyti 1 dalyje nurodytą reikalavimą dėl paaiškinimų teikimo būdo ir apimties prie:
 - a) konkrečių aplinkybių, kuriomis siūlomas kreditas;
 - b) asmenų, kuriems kreditas siūlomas;
 - c) siūlomo kredito [...] **rūšies**.

13 straipsnis

Remiantis automatizuotu duomenų tvarkymu asmeniškai pritaikyti pasiūlymai

Nedarant poveikio Reglamentui 2016/679, valstybės narės reikalauja, kad kreditoriai[...] **ir** kredito tarpininkai [...] praneštų vartotojams, kai jiems pateikiami asmeniškai pritaikyti pasiūlymai, parengti remiantis profiliavimu ar kitų rūšių automatizuotu asmens duomenų tvarkymu.

III SKYRIUS

SIEJIMAS IR GRUPAVIMAS, NUMANOMAS SUTIKIMAS [...], KONSULTACINĖS PASLAUGOS IR NEPAGEIDAUJAMAS KREDITO SUTEIKIMAS [...]

14 straipsnis

Siejimas ir grupavimas

1. Valstybės narės [...] **leidžia** vykdyti grupavimą, bet draudžia vykdyti siejimą.
2. Nukrypdamos nuo 1 dalies ir nedarydamos poveikio konkurencijos teisės taikymui, valstybės narės gali leisti kreditoriams [...] reikalauti, kad vartotojas atidarytų arba išlaikytų mokėjimo arba taupomąją sąskaitą, kai vienintelis tokios sąskaitos tikslas yra:
 - a) kaupti kapitalą siekiant grąžinti **arba gauti** kreditą,
 - b) administruoti kreditą,
 - c) sutelkti lėšas kreditui gauti
 - d) arba suteikti papildomą garantiją kreditoriui mokėjimo įsipareigojimų nevykdymo atveju.

3. Nukrypdomos nuo 1 dalies ir nedarydamos poveikio konkurencijos teisės taikymui, valstybės narės gali leisti vykdyti siejimą, kai kreditorius [...] gali savo kompetentingai valdžios institucijai įrodyti, kad susieti produktai arba produktų kategorijos, siūlomi panašiomis sąlygomis vieni kitų atžvilgiu, suteikia akivaizdžios naudos vartotojams, deramai atsižvelgiant į atitinkamų siūlomų produktų prieinamumą ir kainas rinkoje.
4. Valstybės narės gali leisti kreditoriams [...] reikalauti, kad vartotojas turėtų atitinkamą su kredito sutartimi [...] susijusį draudimo liudijimą, atsižvelgiant į proporcingumo aspektus. Tokiais atvejais valstybės narės užtikrina, kad iš kreditoriaus [...] būtų reikalaujama priimti draudimo liudijimą iš kito tiekėjo nei to, kuriam jis teikia pirmenybę, jeigu toks liudijimas suteikia lygiavertę garantiją, kokias pasiūlė kreditoriaus [...] pasiūlytas teikėjas, nekeičiant kredito pasiūlymo vartotojui sąlygos.

4a. Nukrypstant nuo 1 dalies, valstybės narės nedraudžia susieti kredito su galimybe pereikvoti sąskaitos lėšas su vartotojo einamąja sąskaita.

15 straipsnis

Numanomas sutikimas dėl bet kokios vartojimo kredito sutarties sudarymo arba papildomų paslaugų pirkimo

1. Valstybės narės užtikrina, kad kreditoriai [...] **ir** kredito tarpininkai [...] nenumanytų vartotojo sutikimo **sudaryti bet kokią vartojimo kredito sutartį** ar pirkti papildomas paslaugas, naudodami numatytąsias pasirinkimo galimybes. Numatytosios pasirinkimo galimybės apima iš anksto varnele pažymėtus laukelius.

2. Vartotojo sutikimas **sudaryti bet kokią vartojimo kredito sutartį arba** pirkti papildomas paslaugas, pateiktas pažymint laukelius, duodamas kaip aiškus pritarimas, vartotojui pareiškiant laisvą, konkretų, informacija pagrįstą ir vienareikšmį sutikimą.

16 straipsnis

Konsultavimo paslaugos

1. Valstybės narės reikalauja, kad kreditorius ir, kai taikytina, kredito tarpininkas [...] konkretaus sandorio atžvilgiu aiškiai informuotų vartotoją apie tai, ar vartotojui yra arba gali būti teikiamos konsultavimo paslaugos.
2. Valstybės narės reikalauja, kad prieš teikiant konsultavimo paslaugas arba prieš sudarant sutartį dėl tokių paslaugų teikimo, kreditorius ir, kai taikytina, kredito tarpininkas [...] patvariojoje laikmenoje vartotojui pateiktų šią informaciją:
 - a) ar rekomendacija bus parengta remiantis tik jų pačių produktų asortimentu ar plačiu visoje rinkoje siūlomų produktų asortimentu, kaip nustatyta 3 dalies c punkte;
 - b) atitinkamais atvejais nurodomas už konsultavimo paslaugas vartotojo mokamas mokestis arba, jei informacijos pateikimo metu sumos nustatyti neįmanoma, taikomas sumos apskaičiavimo metodas.

Pirmos pastraipos a ir b punktuose nurodyta informacija vartotojui gali būti teikiama kaip papildoma ikisutartinė informacija pagal 10 straipsnio 5 dalies antrą pastraipą.

3. Kai vartotojams teikiamos konsultavimo paslaugos, valstybės narės reikalauja, kad kreditoriai ir, kai taikytina, kredito tarpininkai [...]:
- a) gautų [...] reikiamą informaciją apie vartotojo finansinę padėtį, pageidavimus ir tikslus, susijusius su kredito sutartimi [...], kad kreditorius[...] **arba** kredito tarpininkas [...] galėtų rekomenduoti vartotojui tinkamas kredito sutartis [...];
 - b) atliktų vartotojo finansinės padėties bei poreikių vertinimą, grindžiamą tuo metu turima naujausia informacija, nurodyta a punkte, atsižvelgdami į pagrįstas prielaidas apie vartotojo finansinei padėčiai gresiančią riziką siūlomos kredito sutarties ar sutarčių galiojimo [...] laikotarpiu;
 - c) apsvarstytų galimybę pasiūlyti pakankamai daug kredito sutarčių [...] [...] **toje** produktų grupėje ir tuo pagrindu rekomenduotų tinkamą kredito sutartį ar kelias tinkamas kredito sutartis [...] toje produktų grupėje pagal vartotojo poreikius, finansinę padėtį ir asmenines aplinkybes;
 - d) veiktų taip, kad vartotojo interesai būtų tenkinami geriausiu būdu, t. y.:
 - i) **patys gautų informaciją apie vartotojo poreikius ir aplinkybes ir**
 - ii) **rekomenduotų tinkamas kredito sutartis pagal a, b****ir c punktus;**
 - e) pateiktų vartotojui [...] patvariojoje laikmenoje įrašytą pateiktą rekomendaciją.

4. Valstybės narės gali uždrausti vartoti sąvokas „konsultacija“ ir „konsultantas“ ar panašias sąvokas, kai konsultavimo paslaugas vartotojams parduoda ir teikia kreditoriai arba, kai taikytina, kredito tarpininkai [...].

Kai valstybės narės nedraudžia vartoti sąvokų „konsultacija“ ir „konsultantas“ ar panašių sąvokų, jos nustato toliau nurodytas sąlygas konsultavimo paslaugas teikiantiems kreditoriams[...] **arba** kredito tarpininkams [...] dėl sąvokų „nepriklausoma konsultacija“ arba „nepriklausomas konsultantas“ vartojimo:

- a) kreditoriai ir, kai taikytina, kredito tarpininkai [...] apsversto galimybę pasiūlyti pakankamai daug rinkoje siūlomų kredito sutarčių [...];
- b) kreditorius arba kreditoriai kredito tarpininkams už konsultavimo paslaugas neatlygina.

Antros pastraipos b punktas taikomas tik kai pasiūlytų kreditorių skaičius yra mažesnis nei dauguma rinkoje.

Valstybės narės gali nustatyti griežtesnius reikalavimus kreditoriams ir, kai taikytina, kredito tarpininkams [...] dėl sąvokų „nepriklausoma konsultacija“ arba „nepriklausomas konsultantas“ vartojimo.

5. Valstybės narės reikalauja, kad kreditoriai ir, kai taikytina, kredito tarpininkai [...] įspėtų vartotoją, kai dėl kredito sutarties [...] jam gali kilti konkreti rizika, atsižvelgiant į jo finansinę padėtį.

6. Valstybės narės užtikrina, kad konsultavimo paslaugas galėtų teikti tik kreditoriai ir, kai taikytina, kredito tarpininkai [...].

Nukrypdamos nuo pirmos pastraipos, valstybės narės gali leisti, kad konsultavimo paslaugas teiktų kiti nei nurodyta pirmoje pastraipoje asmenys, jei yra tenkinama kuri nors viena iš šių sąlygų:

- a) konsultavimo paslaugos teikiamos atsitiktiniais atvejais greta profesinės veiklos, kuri yra reglamentuojama teisinėmis ar norminėmis nuostatomis arba etikos kodeksu, pagal kuriuos nedraudžiama tas paslaugas teikti;
- b) konsultavimo paslaugas, susijusias su esamos skolos valdymu, teikia nemokumo specialistai, kai ta valdymo veikla yra reglamentuojama teisinėmis ar norminėmis nuostatomis;
- c) konsultavimo paslaugas, susijusias su esamos skolos valdymu, teikia viešieji ar savanoriški konsultavimo skolos klausimais paslaugų teikėjai, kurie vykdo veiklą nekomerciniais tikslais;
- d) konsultavimo paslaugas teikia kompetentingų valdžios institucijų įgalioti ir prižiūrimi asmenys.

17 straipsnis

Draudimas suteikti nepageidaujamą kreditą [...]

Valstybės narės draudžia bet kokią [...] kredito **suteikimą** vartotojams [...] iš anksto negavus jų [...] prašymo ir aiškaus sutikimo.

IV SKYRIUS

KREDITINGUMO VERTINIMAS IR PRIEIGA PRIE DUOMENŲ BAZIŲ

18 straipsnis

Pareiga įvertinti vartotojo kreditingumą

1. Valstybės narės reikalauja, kad prieš sudarant kredito sutartį [...] kreditorius [...] atliktų išsamų vartotojo kreditingumo vertinimą. Tas kreditingumo vertinimas atliekamas vartotojo interesų labui, kad būtų užkirstas kelias neatsakingo skolinimo praktikai ir per dideliam įsiskolinimui, ir jį atliekant atsižvelgiama į visus į veiksnius, kurie svarbūs tikrinant, ar vartotojas galės įvykdyti savo įsipareigojimus pagal kredito sutartį [...].
2. Kreditingumo vertinimas atliekamas remiantis aktuali ir tiksli informacija apie vartotojo pajamas ir išlaidas bei kitas finansines ir ekonomines aplinkybes, kuri yra būtina ir proporcinga, **atsižvelgiant į kredito pobūdį ir vartotojui keliamą riziką. Ši informacija gali apimti** [...] pajamų ar kitų grąžinimo šaltinių įrodymą, informaciją apie finansinį turtą ir įsipareigojimus ar informaciją apie kitus finansinius įsipareigojimus. Informacija gaunama iš atitinkamų vidaus ar išorės šaltinių, [...] **kai tinkama – iš** vartotojo ir, kai būtina, atliekant tikrinimą 19 straipsnyje nurodytoje duomenų bazėje.

Pagal šią dalį gauta informacija tinkamai patikrinama, kai būtina, nepriklausomai tikrinamuose dokumentuose.
3. Valstybės narės reikalauja, kad kreditorius [...] nustatytų 1 dalyje nurodyto vertinimo procedūras ir kad kreditorius [...] tokias procedūras patvirtintų dokumentais ir jas taikytų.

Valstybės narės taip pat reikalauja, kad kreditorius [...] patvirtintų dokumentais ir saugotų 2 dalyje nurodytą informaciją.

4. Valstybės narės užtikrina, kad kreditorius [...] suteiktų vartotojui kreditą tik tuo atveju, jei kreditingumo vertinimo rezultatai rodo, jog pagal kredito [...] sutartį prisiimti įsipareigojimai, tikėtina, bus įvykdyti taip, kaip reikalaujama pagal tą sutartį, **atsižvelgiant į svarbius veiksnius, kaip nurodyta 1 dalyje.**

- [...] 5. Valstybės narės užtikrina, kad jeigu kreditorius [...] sudaro kredito [...] sutartį su vartotoju, kreditorius [...] po to kredito [...] sutarties neatsisakytų arba nekeistų vartotojo nenaudai, remdamasis tuo, kad kreditingumo vertinimas buvo netinkamai atliktas. Ši dalis netaikoma, jeigu įrodoma, kad vartotojas sąmoningai nuslėpė arba suklastojo kreditoriui [...] pateiktą informaciją, nurodytą 2 dalyje.

6. Kai kreditingumo vertinimas apima automatizuotą profiliavimą arba kitokį automatizuotą asmens duomenų tvarkymą, valstybės narės užtikrina, kad vartotojas turėtų teisę:

- a) paprašęs sulaukti iš kreditoriaus [...] žmogaus įsikišimo, kad sprendimas būtų peržiūrėtas;

- b) paprašęs gauti iš kreditoriaus [...] tikslų **ir suprantama** kreditingumo įvertinimo paaiškinimą, įskaitant paaiškinimą apie logiką ir riziką, susijusias su automatizuotu asmens duomenų tvarkymu, taip pat apie jo svarbą ir poveikį sprendimui;
 - c) pareikšti savo požiūrį [...] **dėl** kreditingumo įvertinimo bei sprendimo.
7. Valstybės narės užtikrina, kad paraiškos gauti kreditą atmetimo atveju iš kreditoriaus [...] būtų reikalaujama nedelsiant vartotojui pranešti apie atmetimą ir, kai taikytina, apie tai, kad kreditingumo vertinimas atliktas remiantis automatizuotu duomenų tvarkymu.
8. Jei šalys sutaria pakeisti bendrą kredito sumą jau sudarius kredito sutartį [...], valstybės narės užtikrina, kad prieš bet kokią svarbesnę bendros kredito sumos padidinimą iš kreditoriaus [...] būtų reikalaujama iš naujo atlikti kreditingumo vertinimą, remiantis atnaujinta informacija.
9. Valstybės narės **gali reikalauti** [...], kad kreditoriai [...] įvertintų vartotojo kreditingumą atlikę patikrinimą atitinkamoje duomenų bazėje [...].

19 straipsnis

Duomenų bazės

1. [...] Kai kreditas suteikiamas kitoje valstybėje, kiekviena valstybė narė kitos valstybės narės kreditoriams [...] užtikrina prieigą prie duomenų bazių, naudojamų toje valstybėje narėje vartotojų kreditingumui įvertinti. Prieiga prie tokių duomenų bazių suteikiama nediskriminacinėmis sąlygomis.

2. 1 dalis taikoma ir viešosioms, ir privačiosioms duomenų bazėms.
3. 1 dalyje nurodytose duomenų bazėse saugoma bent informacija apie **aktualius** vartotojų mokėjimo įsiskolinimus.
4. Jei paraiška gauti kreditą atmetama remiantis patikrinimu 1 dalyje nurodytoje duomenų bazėje, valstybės narės reikalauja, kad kreditorius [...] **nedelsdamas** nemokamai informuotų vartotoją apie tokio patikrinimo rezultatą ir pateiktų duomenų bazės, kurioje duomenys buvo tikrinti, duomenis.

V SKYRIUS

KREDITO SUTARČIŲ FORMA IR TURINYS

20 straipsnis

Kredito sutarties forma [...]

1. Valstybės narės reikalauja, kad kredito [...] sutartys būtų parengtos patvariojoje laikmenoje ir kad visoms susitariančiosioms šalims būtų pateikta kredito sutarties kopija [...].
2. Valstybės narės gali nustatyti arba toliau taikyti nacionalines taisykles dėl kredito [...] sutarčių sudarymo galiojimo, kurios atitinka Sąjungos teisę.

Informacija, pateiktina kredito sutartyje [...]

1. Valstybės narės reikalauja, kad kredito [...] sutartyje būtų aiškiai ir glaustai nurodoma visa toliau išvardyta informacija:
 - a) kredito rūšis;
 - b) susitariančiųjų šalių tapatybės, geografiniai adresai, telefono numeriai ir e. pašto adresai ir, kai taikytina, susijusio kredito tarpininko [...] tapatybė ir geografinis adresas;
 - c) bendra kredito suma ir lėšų išmokėjimą reglamentuojančios sąlygos;
 - d) kredito sutarties galiojimo laikotarpis [...];
 - e) jei kreditas suteikiamas atidedant mokėjimą už konkrečias prekes ar paslaugas arba susietojo kredito sutarčių atveju – konkrečios prekės arba paslaugos ir jų kaina gryniaisiais pinigais;
 - f) kredito palūkanų norma arba, kai skirtingomis aplinkybėmis taikomos skirtingos normos, visos kredito palūkanų normos, kiekvienos kredito palūkanų normos taikymą reglamentuojančios sąlygos ir, jei žinomas, bet koks kiekvienai pradinei kredito palūkanų normai taikomas indeksas arba orientacinė palūkanų norma bei kiekvienos kredito palūkanų normos keitimo laikotarpiai, sąlygos ir tvarka;
 - g) bendros kredito kainos metinė norma ir bendra vartotojo mokama suma, apskaičiuota sudarant kredito [...] sutartį, nurodant visas prielaidas, taikytas atliekant tą skaičiavimą;

- h) vartotojo atliekamų privalomų mokėjimų suma, skaičius ir periodiškumas bei tam tikrais atvejais grąžinimui skiriamų mokėjimų paskirstymo padengiant skirtingas neapmokėtas sumas, kurioms taikoma skirtinga kredito palūkanų norma, tvarka;
- i) kapitalo amortizacijos pagal terminuotą kredito sutartį [...] atveju – vartotojo teisė paprašius nemokamai bet kuriuo metu visą kredito sutarties [...] galiojimo laikotarpį gauti sąskaitos išrašą, pateikiamą kaip amortizavimo lentelę;
- j) jei mokesčiai ir palūkanos turi būti mokami be kapitalo amortizavimo, išrašas, kuriame nurodomi palūkanų ir susijusių periodiškų bei vienkartinių mokesčių mokėjimo laikotarpiai ir sąlygos;
- k) kai taikytina, vienos ar kelių privalomų sąskaitų, skirtų mokėjimo operacijoms ir išmokamoms lėšoms registruoti, tvarkymo mokesčiai, mokėjimo priemonių, skirtų mokėjimo operacijoms ir lėšų išmokėjimui, naudojimo mokesčiai, bet kurie kiti mokesčiai, susiję su kredito sutartimi [...], ir sąlygos, kuriomis tos išlaidos gali būti keičiamos;
- l) kredito sutarties [...] sudarymo dieną galiojančios palūkanos už pavėluotus mokėjimus ir jų tikslinimo tvarka bei, kai taikytina, bet kurie mokesčiai, mokami už įsipareigojimų neįvykdymą;
- m) įspėjimas dėl padarinių mokėjimų nevykdymo ar vėlavimo mokėti atveju;
- n) kai taikoma, išrašas, kad bus mokami mokesčiai notarui;

- o) kai taikoma, reikalaujamas laidavimas ir draudimas;
- p) teisės atsisakyti sutarties buvimas arba nebuvimas, laikotarpis, per kurį ta teise galima pasinaudoti, ir kitos naudojimosi ja sąlygos, įskaitant informaciją apie 26 straipsnio 3 dalies b punkte nustatytą vartotojo pareigą sumokėti išmokėtą kapitalo sumą ir palūkanas bei palūkanų sumą, mokamą už dieną;
- q) **kai taikytina**, informacija apie teises pagal 27 straipsnį ir pasinaudojimo tomis teisėmis sąlygos;
- r) kredito išankstinio grąžinimo teisė, nustatyta 29 straipsnyje, išankstinio grąžinimo procedūra, taip pat, kai taikoma, informacija apie kreditoriaus teisę į kompensaciją ir apie tai, kaip ši kompensacija bus nustatyta;
- s) tvarka, kurios turi būti laikomasi pasinaudojant teise nutraukti kredito sutartį [...];
- t) vartotojui suteikiama galimybė pasinaudoti neteisminių apskundimo ir žalos atlyginimo mechanizmu ir būdai, kaip galima juo naudotis;
- u) kai taikoma, kitos sutarties nuostatos ir sąlygos;
- v) [...] kompetentingos priežiūros institucijos pavadinimas ir adresas.

Pirmoje pastraipoje nurodyta informacija turi būti lengvai išskaitoma ir pritaikyta prie priemonių, kuriose ji rodoma, techninių apribojimų. Informacija turėtų būti tiksliai ir tinkamai rodoma įvairiais kanalais.

2. Kai taikomas 1 dalies i punktas, kreditorius [...] nemokamai suteikia vartotojui bet kuriuo metu visą kredito [...] sutarties galiojimo laikotarpį galimybę gauti sąskaitos išrašą, pateikiamą kaip amortizavimo lentelė.

Pirmoje pastraipoje nurodytoje amortizavimo lentelėje nurodomi privalomi mokėjimai ir laikotarpiai bei sąlygos, susijusios su tokių sumų mokėjimu.

Amortizavimo lentelėje taip pat pateikiamas kiekvieno grąžinimo suskirstymas, nurodant kapitalo amortizavimą, pagal kredito palūkanų normą apskaičiuotas palūkanas ir, kai taikoma, bet kuriuos papildomus mokesčius.

Jei kredito palūkanų norma nėra fiksuota arba pagal kredito sutartį [...] papildomi mokesčiai gali būti keičiami, amortizavimo lentelėje aiškiai ir glaustai nurodoma, kad lentelės duomenys galioja tik iki kito tos kredito palūkanų normos arba tų papildomų mokesčių pakeitimo pagal kredito sutartį [...].

3. Kredito sutarties [...], pagal kurią vartotojo atliktais mokėjimais nereikia nedelsiant atitinkamai amortizuoti bendros kredito sumos ir jie yra naudojami kapitalui sudaryti kredito sutartyje [...] arba papildomoje sutartyje numatytais laikotarpiais ir sąlygomis, atveju kredito sutartyje [...], be 1 dalyje nurodytos informacijos, pateikiamas aiškus ir glaustas pareiškimas, kad tokiose kredito sutartyse [...] nenumatoma visos pagal kredito sutartį [...] išmokėtos kredito lėšų sumos grąžinimo garantija, nebent tokia garantija yra aiškiai suteikta.

VI SKYRIUS

KREDITO SUTARTIES PAKEITIMAI IR KREDITO PALŪKANŲ NORMOS POKYČIAI

22 straipsnis

Informacija apie kredito sutarties pakeitimą [...]

Nedarydamos poveikio kitoms šioje direktyvoje numatytoms pareigoms, valstybės narės užtikrina, kad prieš pakeisdamas kredito [...] sutarties nuostatas ir sąlygas kreditorius [...] **pateiktu** vartotojui šią informaciją **patvariojoje laikmenoje**:

- a) aiškų siūlomų pakeitimų aprašymą, nurodant, kai taikytina, kad reikia vartotojo sutikimo, arba pagal įstatymą nustatytų pakeitimų **paaaiškinimą**;
- b) tų pakeitimų įgyvendinimo terminus;
- c) galimus vartotojo skundo dėl tų pakeitimų pateikimo būdus;
- d) laikotarpį, per kurį turi būti pateiktas toks skundas;
- e) kompetentingos institucijos, kuriai galima pateikti tą skundą, pavadinimą ir adresą.

23 straipsnis

Kredito palūkanų normos pokyčiai

1. **Kai kreditoriams leidžiama keisti galiojančių kredito sutarčių kredito palūkanų normas**, valstybės narės reikalauja, kad prieš įsigaliojant pakeitimui kreditorius [...] **informuotu** vartotoją naudodamas patvariąją laikmeną apie bet kokią kredito palūkanų normos pakeitimą [...].

Pirmoje pastraipoje nurodytoje informacijoje nurodoma mokėjimų suma įsigaliojus naujai kredito palūkanų normai ir, jei keičiasi mokėjimų skaičius ar periodiškumas, pateikiami atitinkami duomenys.

2. Nukrypstant nuo 1 dalies, toje dalyje nurodoma informacija gali būti teikiama vartotojui periodiškai, jeigu yra tenkinamos visos toliau išdėstytos sąlygos:
 - a) šalys yra susitarusios dėl tokio periodiško informavimo kredito sutartyje [...];
 - b) kredito palūkanų norma keičiasi dėl orientacinės normos pakeitimo;
 - c) naujoji orientacinė norma viešai paskelbiama tinkamomis priemonėmis;
 - d) informaciją apie naująją orientacinę normą taip pat galima gauti kreditoriaus patalpose [...].

VII SKYRIUS

KREDITAS SU GALIMYBE PEREIKVOTI SĄSKAITOS LĖŠAS IR VIRŠIJIMAS

24 straipsnis

Kreditas su galimybe pereikvoti sąskaitos lėšas

1. Jei kreditas suteiktas kaip kreditas su galimybe pereikvoti sąskaitos lėšas, valstybės narės reikalauja, kad kreditorius visą kredito sutarties galiojimo laikotarpį reguliariai informuotų vartotoją, [...] patvariojoje laikmenoje pateikdamas jam sąskaitos išrašus, kuriuose nurodomi šie duomenys:
 - a) tikslus laikotarpis, kurį apima sąskaitos išrašas;
 - b) išmokamų lėšų sumos ir datos;

- c) likutis pagal ankstesnį sąskaitos išrašą ir jo data;
- d) naujas likutis;
- e) vartotojo atliktų mokėjimų datos ir sumos;
- f) taikoma kredito palūkanų norma;
- g) pritaikyti mokesčiai;
- h) kai taikoma, mažiausia vartotojo mokama suma.

2. Jei kreditas suteiktas kaip kreditas su galimybe pereikvoti sąskaitos lėšas, valstybės narės reikalauja, kad kreditorius naudodamas patvariąją laikmeną informuotų vartotoją [...] apie išaugusią kredito palūkanų normą ar bet kuriuos mokėtinus mokesčius iki atitinkamo pokyčio įsigaliojimo.

Nukrypstant nuo pirmos pastraipos, toje pastraipoje nurodoma informacija gali būti teikiama periodiškai 1 dalyje numatytu būdu, jei yra tenkinamos toliau išdėstytos sąlygos:

- a) šalys yra susitarusios dėl tokio periodiško informavimo kredito sutartyje;
- b) kredito palūkanų norma keičiasi dėl orientacinės normos pakeitimo;
- c) naujoji orientacinė norma viešai paskelbiama tinkamomis priemonėmis;
- d) informaciją apie naująją orientacinę normą taip pat galima gauti kreditoriaus patalpose.

25 straipsnis

Viršijimas

1. Sutarties dėl einamosios sąskaitos atidarymo atveju, jei yra galimybė, kad vartotojui bus leista viršyti likutį, valstybės narės reikalauja, kad kreditorius, be 11 straipsnio 2**a** dalies [...] **b** punkte nurodytos informacijos, į tą sutartį taip pat įtrauktų tokią informaciją. Kreditorius bet kuriuo atveju reguliariai teikia vartotojui šią informaciją [...] patvariojoje laikmenoje.
2. Didelio viršijimo, truncančio ilgiau nei vieną mėnesį, atveju valstybės narės reikalauja, kad kreditorius nedelsdamas [...] patvariojoje laikmenoje vartotojui pateiktų visą toliau nurodytą informaciją apie:
 - a) viršijimą;
 - b) susijusią sumą;
 - c) kredito palūkanų normą;
 - d) visas taikomas baudas, mokesčius arba palūkanas už įsiskolinimus;

da) gražinimo data.

Be to, įprasto viršijimo atveju kreditorius turi pasiūlyti vartotojui konsultavimo paslaugas, jei jos teikiamos, arba nukreipti vartotojus pas konsultavimo skolos klausimais paslaugų teikėjus.
3. Šis straipsnis nepažeidžia jokių nacionalinės teisės aktų, pagal kuriuos reikalaujama, kad kreditorius pasiūlytų kitos rūšies kredito produktą, kai viršijimo laikotarpis yra ilgas.

VIII SKYRIUS
SUTARTIES ATSISAKYMAS, NUTRAUKIMAS IR IŠANKSTINIS KREDITO
GRAŽINIMAS

26 straipsnis

Teisė atsisakyti sutarties

1. Valstybės narės užtikrina, kad vartotojas, nenurodydamas priežasties, galėtų atsisakyti kredito [...] sutarties per 14 kalendorinių dienų.

Pirmoje pastraipoje nurodomas sutarties atsisakymo laikotarpis prasideda:

- a) kredito sutarties sudarymo dieną [...] arba
- b) dieną, kurią vartotojas gauna sutarties nuostatas ir sąlygas bei informaciją pagal 20 ir 21 straipsnius, jei toji diena yra vėlesnė nei nurodytoji šios pastraipos a punkte.

Laikoma, kad pirmoje pastraipoje nurodomo termino buvo laikomasi, jeigu 3 dalies a punkte nurodytą pranešimą vartotojas išsiunčia kreditoriui [...] iki to termino pasibaigimo.

- 1a. Jei vartotojas negavo sutarties sąlygų ir informacijos pagal 20 ir 21 straipsnius, sutarties atsisakymo laikotarpis bet kuriuo atveju baigiasi praėjus 12 mėnesių ir 14 dienų nuo kredito sutarties sudarymo. Tai netaikoma, jei vartotojas nebuvo informuotas apie teisę atsisakyti sutarties pagal 21 straipsnio 1 dalies p punktą.**

2. Jei susietojų kredito sutarties atveju [šios direktyvos įsigaliojimo dieną] taikomuose nacionalinės teisės aktuose jau numatyta, kad lėšos negali būti suteiktos vartotojui iki pasibaigs konkretus laikotarpis, nukrypdamas nuo 1 dalies, valstybės narės gali numatyti, kad toje dalyje nurodomas laikotarpis vartotojui aiškiai paprašius gali būti sutrumpintas iki tokios pačios kaip to konkretaus laikotarpio trukmės.
3. Jei vartotojas pasinaudoja teise atsisakyti sutarties, jis imasi šių priemonių:
- a) per 1 dalyje nustatytą laikotarpį praneša apie tai kreditoriui [...] taip, kaip nurodoma kreditoriaus [...] pagal 21 straipsnio 1 dalies p punktą [...] patvariojoje laikmenoje pateiktoje informacijoje;
 - b) be nepagrįsto delsimo, ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų nuo a punkte nurodyto pranešimo išsiuntimo kreditoriui [...] sumoka kapitalo sumą ir palūkanas už šią kapitalo sumą, susikaupusias nuo dienos, kurią buvo išmokėtas kreditas, iki dienos, kurią sumokama kapitalo suma.

Pirmos pastraipos b punkte nurodytos palūkanos apskaičiuojamos remiantis sutarta kredito palūkanų norma. Atsisakymo atveju kreditorius [...] neturi teisės gauti jokios kitos kompensacijos iš vartotojo, išskyrus kompensaciją už kreditoriaus bet kurioms viešosios administracijos įstaigoms sumokėtus bet kuriuos negrąžinamus mokesčius.

4. Kai kreditorius [...] arba trečioji šalis pagal tos trečiosios šalies ir kreditoriaus [...] sutartį teikia su kredito [...] sutartimi susijusią papildomą paslaugą, vartotojui pagal šį straipsnį pasinaudojus teise atsisakyti kredito [...] sutarties, sutartis dėl papildomos paslaugos jam nebėra privaloma.

5. Jei vartotojas turi teisę atsisakyti sutarties pagal šio straipsnio 1, 3 ir 4 dalis, Direktyvos 2002/65/EB 6 ir 7 straipsniai netaikomi.
6. Valstybės narės gali nustatyti, kad šio straipsnio 1–4 dalys netaikomos kredito [...] sutartims, kurios pagal nacionalinę teisę turi būti sudarytos naudojantis notaro paslaugomis, jei notaras patvirtina, kad garantuojamos 10–11 ir 20–21 straipsniuose numatytos vartotojo teisės.
7. Šis straipsnis neturi įtakos bet kuriems nacionalinės teisės aktams, nustatantiems laikotarpį, kurio metu sutartis negali būti pradama vykdyti.

27 straipsnis

Susietojo kredito sutartys

1. Valstybės narės užtikrina, kad vartotojas, kuris pagal Sąjungos teisę pasinaudoja teise atsisakyti prekių tiekimo ar paslaugų teikimo sutarties, daugiau nebūtų saistomas susietojo kredito sutarties.
2. Kai netiekiamos prekės ar netiekiamos paslaugos, kurioms taikoma susietojo kredito sutartis, arba jos tiekiamos ar teikiamos tik iš dalies, arba jos neatitinka prekių tiekimo ar paslaugų teikimo sutarties, vartotojas turi teisę pasinaudoti teisių gynimo priemonėmis prieš kreditorius [...], jei vartotojas pasinaudojo teisių gynimo priemonėmis prieš tiekėją, bet negavo to, ką turėjo teisę gauti pagal teisės aktus arba pagal sutartį dėl prekių tiekimo ar paslaugų teikimo. Valstybės narės nustato, koku mastu ir kokiomis sąlygomis gali būti naudojamos tomis teisių gynimo priemonėmis.
3. Šis straipsnis nepažeidžia nacionalinių taisyklių, pagal kurias kreditorius [...] yra solidariai atsakingas už bet kokį reikalavimą, kurį vartotojas gali pateikti tiekėjui, kai prekių arba paslaugų pirkimas iš tiekėjo buvo finansuojamas pagal kredito sutartį [...].

Neterminuotos kredito sutartys [...]

1. Valstybės narės užtikrina, kad vartotojas bet kada galėtų nemokamai **atlikti** standartinę neterminuotos kredito sutarties [...] nutraukimą, išskyrus atvejus, kai šalys yra susitarusios dėl išankstinio pranešimo laikotarpio. Toks laikotarpis yra ne ilgesnis kaip vienas mėnuo.

Valstybės narės užtikrina, kad kreditorius [...], jei taip susitarta kredito [...] sutartyje, galėtų **atlikti** standartinę neterminuotos kredito [...] sutarties nutraukimą, bent prieš du mėnesius pateikdamas vartotojui [...] patvariojoje laikmenoje parengtą pranešimą.

2. Valstybės narės užtikrina, kad kreditorius [...], jei taip susitarta kredito [...] sutartyje, galėtų dėl objektyviai pagrįstų priežasčių nutraukti vartotojo naudojimąsi teise į lėšų išmokėjimą pagal neterminuotą kredito sutartį. Kreditorius [...] vartotojui pateikia informaciją apie nutraukimą ir jo priežastis [...] patvariojoje laikmenoje, jei įmanoma, prieš nutraukimą ir ne vėliau kaip iš karto po nutraukimo, išskyrus atvejus, kai tokios informacijos pateikimas draudžiamas pagal Sąjungos arba nacionalinės teisės aktus arba prieštarauja viešosios tvarkos ar visuomenės saugumo tikslams.

Išankstinis grąžinimas

1. Valstybės narės užtikrina, kad vartotojas turėtų teisę bet kuriuo metu iš anksto grąžinti visa kreditą arba jo dalį. Tokiais atvejais vartotojas turi teisę į proporcingą bendros kredito kainos vartotojui sumažinimą [...] likusiam sutarties galiojimo laikotarpiui. Apskaičiuojant tą sumažinimą atsižvelgiama į visas kreditoriaus vartotojui nustatytas išlaidas.
2. Valstybės narės užtikrina, kad išankstinio kredito grąžinimo atveju kreditorius turėtų teisę į teisingą ir objektyviai pagrįstą kompensaciją už galimas išlaidas, tiesiogiai susijusias su išankstiniu kredito grąžinimu, jeigu jis atliekamas per laikotarpį, kuriam yra nustatyta fiksuota palūkanų norma.

Pirmoje pastraipoje nurodyta kompensacija negali viršyti 1 proc. anksčiau grąžinamos kredito dalies, jeigu laikotarpis nuo išankstinio grąžinimo iki sutartos kredito sutarties pabaigos datos yra ilgesnis kaip vieni metai. Jeigu šis laikotarpis nėra ilgesnis kaip vieni metai, kompensacija negali viršyti 0,5 proc. anksčiau grąžinamos kredito dalies.
3. Valstybės narės užtikrina, kad kreditorius neturėtų teisės į 2 dalyje nurodytą kompensaciją, esant vienai iš šių sąlygų:
 - a) grąžinama pagal draudimo sutartį, kuria suteikiama kredito grąžinimo garantija;
 - b) kreditas suteiktas kaip kreditas su galimybe pereikvoti sąskaitos lėšas;
 - c) grąžinimas atliekamas tuo laikotarpiu, kai kredito palūkanų norma nėra fiksuota.

4. Nukrypdamos nuo 2 dalies, valstybės narės gali nustatyti, kad:

- a) kreditorius turi teisę gauti 2 dalyje nurodytą kompensaciją tik tuo atveju, kai išankstinio grąžinimo suma viršija nacionalinės teisės aktuose nustatytą ribą, kuri neviršija 10 000 EUR per bet kurį 12 mėnesių laikotarpį;
- b) kreditorius išimties tvarka gali reikalauti didesnės kompensacijos, jei jis gali įrodyti, kad nuostoliai, kuriuos jis patyrė dėl išankstinio grąžinimo, didesni už sumą, apskaičiuotą pagal 2 dalį.

[...]Jei kreditoriaus reikalaujama kompensacija didesnė už jo faktiškai patirtus nuostolius, vartotojas gali reikalauti atitinkamo sumažinimo.

[...] **Šiuo atveju** nuostoliai susideda iš skirtumo tarp pradžioje sutartos palūkanų normos ir palūkanų normos, kuria kreditorius gali skolinti rinkoje iš anksto grąžintą sumą to grąžinimo metu, ir atsižvelgiama į išankstinio grąžinimo poveikį administracinėms išlaidoms.

6. 2 dalyje nurodyta kompensacija jokių atveju neviršija palūkanų sumos, kurią vartotojas būtų turėjęs sumokėti laikotarpiu tarp išankstinio grąžinimo ir sutartos kredito sutarties pabaigos datos.

IX SKYRIUS

**BENDROS KREDITO KAINOS METINĖ NORMA IR NORMOMS BEI IŠLAIDOMS
TAIKOMOS VIRŠUTINĖS RIBOS**

30 straipsnis

Bendros kredito kainos metinės normos apskaičiavimas

1. Bendros kredito kainos metinė norma apskaičiuojama pagal matematinę formulę, pateiktą IV priedo I dalyje. Kiekvienais metais ji yra lygi dabartinei visų būsimų arba esamų kreditoriaus [...] ir vartotojo sutartų įsipareigojimų (išmokėtų lėšų, grąžinimų ir mokesčių) vertei.
2. Norint apskaičiuoti bendros kredito kainos metinę normą, nustatoma bendra kredito kaina vartotojui, išskyrus bet kuriuos vartotojo mokamus mokesčius už bet kurio iš kredito [...] sutartyje nustatytų jo įsipareigojimų nevykdymą ir mokesčius už prekių arba paslaugų pirkimą, išskyrus pirkimo kainą, kuriuos jis privalo sumokėti neatsižvelgiant į tai, ar už sandorį mokama grynaisiais pinigais, ar iš kredito.

Sąskaitos, kurioje registruojamos mokėjimo operacijos ir lėšų išmokėjimas, palaikymo išlaidos, mokėjimo priemonių naudojimo mokėjimo operacijoms ir lėšų išmokėjimui išlaidos ir kitos su mokėjimo operacijomis susijusios išlaidos įskaičiuojamos į bendrą kredito kainą vartotojui, nebent sąskaitos atidaryti neprivaloma ir sąskaitos išlaidos buvo aiškiai bei atskirai nustatytos kredito sutartyje [...] arba bet kurioje kitoje su vartotoju sudarytoje sutartyje.

3. Bendros kredito kainos metinė norma apskaičiuojama remiantis prielaida, kad kredito sutartis [...] galios sutartą laikotarpį ir kreditorius [...] bei vartotojas vykdys savo įsipareigojimus pagal kredito sutartyje [...] nustatytas sąlygas ir terminus.
4. Tais atvejais, kai į kredito [...] sutartis įtrauktos sąlygos, pagal kurias leidžiami kredito palūkanų normos ir tam tikrų mokesčių, įskaičiuojamų į bendrą kredito kainos metinę normą, pakeitimai, kurių negalima kiekybiškai įvertinti apskaičiavimo metu, bendros kredito kainos metinė norma apskaičiuojama remiantis prielaida, kad kredito palūkanų norma ir kiti mokesčiai išliks tokie pat kaip ir pradiniam etape ir bus toliau taikomi iki kredito [...] sutarties pabaigos.
5. Prireikus apskaičiuojant bendros kredito kainos metinę normą, **naudojamas** papildomomis prielaidomis, išdėstytomis IV priedo II dalyje.

Jeigu šiame straipsnyje ir I priedo IV priedo II dalyje išdėstytų prielaidų nepakanka tam, kad bendros kredito kainos metinė norma būtų apskaičiuojama vienodai ar jos nebėra pritaikytos komercinei padėčiai rinkoje, Komisijai pagal 45 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, kuriais iš dalies keičiamas šis straipsnis ir IV priedo II dalis, siekiant nustatyti bendros kredito kainos metinei normai apskaičiuoti būtinas papildomas prielaidas arba pakeisti jau esančias.

31 straipsnis

[...] Palūkanų normų, bendros kredito kainos metinių normų arba bendros kredito kainos vartotojui ribojimo priemonės

1. [...] **Valstybės narės nustato priemones, siekdamos užtikrinti, kad vartotojams negalėtų būti taikomos pernelyg didelės palūkanų normos, bendros kredito kainos metinės normos ar bendros kredito kainos.**

[...][...][...][...]X SKYRIUS

VERSLO ETIKOS PAREIGOS IR REIKALAVIMAI DARBUOTOJAMS

32 straipsnis

Verslo etikos pareigų vykdymas teikiant kreditą vartotojams

1. Valstybės narės reikalauja, kad kreditorius[...] **ir** kredito tarpininkas [...] veiktų garbingai, sąžiningai, skaidriai bei profesionaliai ir atsižvelgtų į vartotojų teises ir interesus, vykdydami bet kurią veiklą iš toliau nurodytų rūšių:

- a) rengdami kredito produktus;
- b) skirdami kreditą, tarpininkaudami jį skiriant arba palengvindami jo skyrimą;
- c) teikdami su kreditu susijusias konsultavimo paslaugas;
- d) teikdami vartotojams papildomas paslaugas;
- e) vykdydami kredito sutartį [...].

Pirmos pastraipos [...] b ir c punktuose nurodyta veikla grindžiama informacija apie vartotojo aplinkybes bei visus konkrečius poreikius, kurią pateikia vartotojas, ir pagrįstomis prielaidomis dėl su vartotojo padėtimi susijusios rizikos per visą kredito sutarties galiojimo [...] laikotarpį.

Pirmos pastraipos c punkte nurodoma veikla taip pat grindžiama pagal 16 straipsnio 3 dalies a punktą reikalaujama informacija.

- 2. Valstybės narės užtikrina, kad kreditoriai mokėtų atlyginimą savo darbuotojams ir kredito tarpininkams, o kredito tarpininkai [...] mokėtų atlyginimą savo darbuotojams tokiu būdu, kad tai netrukdytų jiems vykdyti 1 dalyje nustatytos pareigos.
- 3. Valstybės narės užtikrina, kad nustatydami ir taikydami atlyginimų politiką darbuotojams, atsakingiems už kreditingumo vertinimą, kreditoriai laikytųsi toliau nurodytų principų tokiu būdu ir tokia apimtimi, kurie atitinka jų įstaigos dydį, vidaus organizaciją bei jų veiklos pobūdį, apimtį ir sudėtingumą:
 - a) atlyginimų politika dera su patikimu ir veiksmingu rizikos valdymu ir skatina tokį valdymą, bet neskatina prisiimti rizikos, kuri viršytų kreditoriaus priimtinos rizikos lygį;

b) atlyginimų politika dera su kreditoriaus verslo strategija, tikslais, vertybėmis ir ilgalaikiais interesais ir apima priemones, skirtas interesų konfliktams išvengti, visų pirma nustatant, kad atlyginimas nepriklauso nuo priimtų paraiškų gauti kreditą skaičiaus ar santykinės dalies.

4. Valstybės narės užtikrina, kad tuo atveju, kai kreditoriai[...] **arba** kredito tarpininkai [...] teikia konsultavimo paslaugas, atlyginimų šioje veikloje dalyvaujantiems darbuotojams struktūra neturėtų įtakos jų gebėjimui veikti taip, kad vartotojo interesai būtų tenkinami geriausiu būdu, ir nepriklausytų nuo pardavimo planų. Kad pasiektų tą tikslą, valstybės narės taip pat gali uždrausti kreditoriui mokėti komisinius kredito tarpininkui.
5. Valstybės narės gali uždrausti vartotojo mokėjimus kreditoriui[...] **arba** kredito tarpininkui [...] prieš sudarant kredito [...] sutartį arba nustatyti tokių mokėjimų apribojimus.

33 straipsnis

Žinių ir gebėjimų reikalavimai darbuotojams

1. Valstybės narės užtikrina, kad kreditoriai [...] **ir** kredito tarpininkai [...] reikalautų, jog jų darbuotojai turėtų tinkamo lygio žinių ir gebėjimų, susijusių su kredito [...] sutarčių rengimu, siūlymu ir sudarymu, kredito tarpininkavimo veiklos vykdymu [...] **ir** konsultavimo [...] paslaugų teikimu, ir juos atnaujintų. Kai kredito [...] sutarties sudarymas apima papildomą paslaugą, reikalaujama turėti tinkamų žinių ir gebėjimų, susijusių su ta papildoma paslauga.
2. Valstybės narės nustato būtiniausius žinių ir gebėjimų reikalavimus kreditorių[...] **ir** kredito tarpininkų [...] darbuotojams.

3. Valstybės narės užtikrina, kad kompetentingos valdžios institucijos vykdytų 1 dalyje nustatytą reikalavimų laikymosi priežiūrą ir kad kompetentingos valdžios institucijos turėtų įgaliojimus reikalauti, kad kreditoriai [...] **ir** kredito tarpininkai [...] pateiktų tokius įrodymus, kurie, kompetentingos valdžios institucijos nuomone, yra reikalingi tokiai priežiūrai užtikrinti.

XI SKYRIUS

FINANSINIS ŠVIETIMAS IR PARAMA FINANSINIŲ SUNKUMŲ PATIRIANTIEMS VARTOTOJAMS

34 straipsnis

Finansinis švietimas

1. Valstybės narės skatina priemones, kuriomis remiamas vartotojų švietimas apie atsakingą skolinimąsi ir skolų valdymą, visų pirma vartojimo kredito sutarčių atveju. [...] **Valstybės narės užtikrina, kad** vartotojams **būtų teikiama aiški** bendro pobūdžio informacija apie kredito teikimo procesą, siekiant padėti vartotojams, visų pirma tiems, kurie vartojimo kreditą ima pirmą kartą, ypač naudodamiesi skaitmeninėmis priemonėmis.

Valstybės narės taip pat [...] **užtikrina, kad būtų platinama** informacija apie pagalbą, kurią vartotojams gali teikti vartotojų organizacijos ir nacionalinės valdžios institucijos.

[...]

2. Komisija skelbia valstybėse narėse vartotojams teikiamo finansinio švietimo įvertinimą ir nurodo geriausios praktikos pavyzdžius, kurie galėtų būti plėtojami toliau siekiant didinti finansinį vartotojų informuotumą.

Įsiskolinimai ir pakantumo priemonės

1. Valstybės narės reikalauja iš kreditorių turėti tinkamų politikos priemonių ir procedūrų, kad jie galėtų stengtis rodyti, kai tinkama, deramą pakantumą prieš pradėdami vykdymo užtikrinimo procedūras. Tokiomis pakantumo priemonėmis, be kita ko, atsižvelgiama į vartotojo aplinkybes ir tokios priemonės gali būti, be kitų galimybių:
 - a) visiškas arba dalinis kredito sutarties refinansavimas;
 - b) esamų kredito sutarties nuostatų ir sąlygų pakeitimas, kuris gali apimti, be kita ko:
 - i) kredito sutarties galiojimo laikotarpio pratęsimą,
 - ii) kredito sutarties rūšies pakeitimą,
 - iii) visos grąžinamos dalies sumos ar jos dalies mokėjimo atidėjimą tam tikram laikotarpiui,
 - iii) palūkanų normos pakeitimą,
 - v) mokėjimo atostogų suteikimą,
 - vi) dalinius grąžinimus,
 - vii) valiutos keitimą,
 - viii) atleidimą nuo skolos dalies bei skolos konsolidavimą.
2. 1 dalies b punkte pateiktas galimų priemonių sąrašas nedaro poveikio nacionalinėje teisėje nustatytoms taisyklėms ir iš valstybių narių nėra reikalaujama visas tas priemones numatyti nacionalinėje teisėje.

3. Valstybės narės gali reikalauti, kad tuo atveju, kai kreditorius gali vartotojui nustatyti ir taikyti mokesčius, susijusius su įsipareigojimų neįvykdymu, tie mokesčiai būtų ne didesni nei būtina tam, kad kreditoriui būtų kompensuotos dėl įsipareigojimų neįvykdymo patirtos išlaidos.
4. Valstybės narės gali leisti kreditoriams įsipareigojimų neįvykdymo atveju nustatyti papildomus mokesčius vartotojui. Tuo atveju valstybės narės nustato tokių mokesčių viršutinės ribas.
5. Valstybės narės neturėtų trukdyti kredito sutarties šalims aiškiai susitarti, kad, norint grąžinti kreditą, pakanka kreditoriui grąžinti arba perduoti susietojo kredito sutartyje numatytas prekes arba pardavus tokias prekes gautas pajamas.

36 straipsnis

Konsultavimo skolos klausimais paslaugos

Valstybės narės užtikrina, kad vartotojams, **kurie susiduria arba gali susidurti su sunkumais vykdydami savo finansinius įsipareigojimus**, būtų teikiamos konsultavimo skolos klausimais paslaugos.

XII SKYRIUS

KREDITORIAI IR KREDITO TARPININKAI

37 straipsnis

Ne kredito įstaigų ir ne mokėjimo įstaigų įgaliojimas, registracija ir priežiūra

- 1.** Valstybės narės užtikrina, kad kreditoriams [...] **ir** kredito tarpininkams [...], kurie nėra **nei** kredito įstaigos, kaip apibrėžta Reglamento (ES) Nr. 575/2013 4 straipsnio 1 dalies 1 punkte, **nei mokėjimo įstaigos, kaip apibrėžta Direktyvos (ES) 2015/2366 4 straipsnio 4 punkte, nei elektroninių pinigų įstaigos, kaip apibrėžta Direktyvos 2009/110/EB 2 straipsnio 1 punkte**, būtų taikomas nepriklausomos kompetentingos valdžios institucijos nustatytas tinkamas įgaliojimo procesas ir registracijos bei priežiūros tvarka.

2. Valstybės narės gali nuspręsti įgaliojimo ir registracijos reikalavimų, kaip nurodyta 1 dalyje, netaikyti:

- a) prekių tiekėjams ir paslaugų teikėjams, kurie kredito tarpininkų funkciją atlieka kaip papildomą funkciją, ir (arba)**
- b) prekių tiekėjams ir paslaugų teikėjams, kurie kreditorių funkciją atlieka kaip papildomą funkciją, kurie kreditą suteikia atidėtojo mokėjimo forma jų siūlomoms prekėms ir paslaugoms pirkti, jei kreditas suteikiamas be palūkanų ir jokių kitų mokesčių.**

38 straipsnis

Konkrečios kredito tarpininkų pareigos

Valstybės narės reikalauja, kad kredito tarpininkas:

- a) reklamoje ir dokumentuose, skirtuose vartotojams, nurodytų savo įgaliojimų ribas ir tai, ar jis dirba išimtinai su vienu ar su keliais kreditoriais, ar yra nepriklausomas tarpininkas;
- b) informuotų vartotoją apie mokesčius, kuriuos jis privalo kredito tarpininkui mokėti už teiktinas paslaugas;
- c) dėl b punkte nurodytų mokesčių susitartų su vartotoju [...] naudodamas patvariąją laikmeną prieš sudarant kredito sutartį;
- d) informuotų kreditorių apie b punkte nurodytus mokesčius bendros kredito kainos metinės normos apskaičiavimo tikslu.

XIII SKYRIUS

TEISIŲ PERLEIDIMAS IR GINČŲ SPRENDIMAS

39 straipsnis

Teisių perleidimas

1. Valstybės narės užtikrina, kad kreditoriaus teisių pagal kredito [...] sutartį arba pačios sutarties perleidimo trečiajai šaliai atveju vartotojas turėtų teisę pasinaudoti prieš teisių perėmėją bet kokia gynybos, kuria jis galėjo naudotis prieš pirminį kreditorių, priemone, įskaitant tarpusavio reikalavimų įskaitymą, kai tokia gynyba leidžiama atitinkamoje valstybėje narėje.
2. Valstybės narės reikalauja, kad pirminis kreditorius [...] apie 1 dalyje nurodytą perleidimą informuotų vartotoją, išskyrus atvejus, kai pirminis kreditorius pagal susitarimą su teisių perėmėju ir toliau tvarko kreditą vartotojo atžvilgiu.

40 straipsnis

Ginčų sprendimas ne teismo tvarka

1. Valstybės narės užtikrina, kad vartotojams būtų užtikrinta galimybė naudotis tinkamomis ir veiksmingomis ginčų sprendimo ne teismo tvarka procedūromis vartotojų ir kreditorių[...] **arba** kredito tarpininkų [...] ginčams, susijusiems [...] su pagal šią direktyvą sudarytomis **kredito sutartimis**, spręsti, kai tinkama, pasitelkiant esamus subjektus. Tokios ginčų sprendimo ne teismo tvarka procedūros ir tokias procedūras siūlantys subjektai privalo atitikti Direktyva 2013/11/ES nustatytus kokybės reikalavimus.

2. Valstybės narės skatina 1 dalyje nurodytus ginčus sprendžiančius subjektus bendradarbiauti sprendžiant tarpvalstybinius ginčus, susijusius su kredito sutartimis.

XIV SKYRIUS

KOMPETENTINGOS VALDŽIOS INSTITUCIJOS

41 straipsnis

Kompetentingos valdžios institucijos

1. Valstybės narės paskiria nacionalines kompetentingas valdžios institucijas, įgaliotas užtikrinti šios direktyvos taikymą ir vykdymą, ir užtikrina, kad joms būtų suteikti tyrimo ir vykdymo užtikrinimo įgaliojimai bei tinkami ištekliai, būtini tam, kad jos veiksmingai ir efektyviai atliktų savo pareigas.

Kompetentingos valdžios institucijos yra viešosios institucijos arba įstaigos, pripažįstamos pagal nacionalinę teisę arba nacionalinės teisės aktais tam tikslui aiškiai įgalios viešosios institucijos. Jos nėra kreditoriai [...] **arba** kredito tarpininkai [...].

2. Valstybės narės užtikrina, kad kompetentingos valdžios institucijos, visi kompetentingose valdžios institucijose dirbantys arba dirbę asmenys, taip pat kompetentingų valdžios institucijų nurodymu veikiantys auditoriai ir ekspertai būtų įpareigoti saugoti profesinę paslaptį. Jokia konfidenciali informacija, kurią jie gali gauti atlikdami savo pareigas, išskyrus informacijos suvestines arba apibendrintą informaciją, negali būti atskleista jokiame asmeniui arba institucijai, [...] **nedarant poveikio atvejams, kuriems taikoma baudžiamojo teisė arba ši direktyva. Vis dėlto tai netrukdo kompetentingoms valdžios institucijoms keisti konfidencialia informacija arba ją perduoti pagal nacionalinę bei Sąjungos teisę.**

3. Valstybės narės užtikrina, kad kompetentingos valdžios institucijos būtų vienos ar abiejų toliau nurodytų rūšių subjektai:
- a) kompetentingos valdžios institucijos, kaip apibrėžta Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1093/2010 4 straipsnio 2 dalyje²⁷;
 - [...] **b)** valdžios institucijos, kurios nėra a punkte nurodytos kompetentingos valdžios institucijos, jei nacionaliniuose įstatymuose ar kituose teisės aktuose reikalaujama, kad tos valdžios institucijos, kai būtina, visada bendradarbiautų su a punkte nurodytomis kompetentingomis valdžios institucijomis, siekdamos vykdyti savo pareigas pagal šią direktyvą.
4. Valstybės narės užtikrina, kad valdžios institucijos, paskirtos kompetentingomis užtikrinti šios direktyvos taikymą ir vykdymo užtikrinimą, atitiktų kriterijus, nustatytus Reglamento (ES) Nr. 2017/2394 5 straipsnyje.
5. Valstybės narės informuoja Komisiją apie kompetentingų valdžios institucijų paskyrimą ir bet kokius susijusius pakeitimus ir, jeigu jų teritorijoje yra daugiau nei viena kompetentinga valdžios institucija, nurodo atitinkamų pareigų paskirstymą tarp skirtingų kompetentingų valdžios institucijų. Pirmas toks pranešimas pateikiamas kuo greičiau ir ne vėliau nei po dvejų metų nuo direktyvos įsigaliojimo dienos.
6. Kompetentingos valdžios institucijos naudoja savo įgaliojimus pagal nacionalinę teisę:
- a) tiesiogiai pačios arba prižiūrimos teisminių institucijų; arba

²⁷ 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1093/2010, kuriuo įsteigiama Europos priežiūros institucija (Europos bankininkystės institucija), iš dalies keičiamas Sprendimas Nr. 716/2009/EB ir panaikinamas Komisijos sprendimas 2009/78/EB, OL L 331, 2010 12 15, p. 12.

- b) kreipdamosi į teismus, kompetentingus priimti būtiną sprendimą, be kita ko, atitinkamais atvejais pateikdamos apeliacinį skundą, jei prašymas priimti būtiną sprendimą nėra patenkinamas.
7. Kai valstybių narių teritorijose yra daugiau nei viena kompetentinga valdžios institucija, valstybės narės užtikrina, kad tų institucijų atitinkamos pareigos būtų aiškiai apibrėžtos ir kad jos glaudžiai bendradarbiautų tam, kad galėtų veiksmingai atlikti savo atitinkamas pareigas.
8. Komisija bent kartą per metus skelbia kompetentingų valdžios institucijų sąrašą Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje ir jį nuolat atnaušina savo interneto svetainėje.

XV SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

42 straipsnis

Suderinimo lygis

1. Kadangi šioje direktyvoje pateikiamos suderintos nuostatos, valstybės narės negali toliau taikyti arba priimti savo nacionalinės teisės aktų nuostatų, besiskiriančių nuo nustatytų šioje direktyvoje, jeigu šioje direktyvoje nėra nurodyta kitaip.
2. [...] **Kol vyks tolesnis derinimas, kai** valstybė narė pasinaudoja 2 **straipsnio** 5, 6 ir 6a dalyse, 8 straipsnio 1 dalyje, [...] **14 straipsnio 2, 3 ir 4 dalyse, 16 straipsnio 4 dalyje, 18 straipsnio 9 dalyje, [...] 26 straipsnio 2 ir 6 dalyse, [...] 29 straipsnio 4 dalyje, 32 straipsnio 5 dalyje, 35 straipsnio 3 ir 4 dalyse ir 37 straipsnio 2 dalyje** nurodytomis reglamentavimo galimybėmis, ji **nedelsdama** apie tai [...] ir visus vėlesnius pakeitimus **praneša** Komisijai. **Komisija paskelbia šią informaciją interneto tinklalapyje ar kitu lengvai prieinamu būdu.** Valstybės narės taip pat imasi tinkamų priemonių, kad ši informacija būtų išplatinta nacionaliniams kreditoriams, kredito tarpininkams [...] ir vartotojams.

43 straipsnis

Privalomasis šios direktyvos pobūdis

1. Valstybės narės užtikrina, kad vartotojai negalėtų atsisakyti teisių, suteikiamų jiems nacionalinėmis priemonėmis, kuriomis ši direktyva perkeliama į nacionalinę teisę.
2. Valstybės narės užtikrina, kad nuostatų, priimtų siekiant perkelti šią direktyvą į nacionalinę teisę, laikymosi negalima būtų išvengti dėl to, kaip suformuluojamos sutarčių nuostatos.

[...] 44 straipsnis

Sankcijos

1. Valstybės narės nustato taisykles dėl sankcijų, taikomų už pagal šią direktyvą priimtų nacionalinių nuostatų pažeidimus, ir imasi visų priemonių, būtinų užtikrinti, kad jos būtų įgyvendinamos. Numatytos sankcijos turi būti veiksmingos, proporcingos ir atgrasomos. Valstybės narės praneša Komisijai apie tas taisykles ir tas priemones iki [*Leidinių biurui: įrašyti datą – šeši mėnesiai nuo perkėlimo į nacionalinę teisę termino*] ir nedelsdamos ją informuoja apie visus vėlesnius joms įtakos turinčius pakeitimus.
2. [...]

3. Valstybės narės numato, kad kompetentinga valdžios institucija gali atskleisti visuomenei informaciją apie bet kokią administracinę sankciją, paskirtą už priemonių, priimtų pagal šią direktyvą, pažeidimą, jeigu toks paskelbimas nesukeltų didelės grėsmės finansų rinkoms arba pernelyg nepakenktų susijusioms šalims.

45 straipsnis

Įgaliojimų delegavimas

1. Įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.
2. Įgaliojimai priimti 30 straipsnio 5 dalyje nurodytus deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami penkerių metų laikotarpiui nuo xx xx xxxx. Likus ne mažiau kaip devyniems mėnesiams iki penkerių metų laikotarpio pabaigos Komisija parengia naudoti deleguotaisiais įgaliojimais ataskaitą. Deleguotieji įgaliojimai savaime pratęsimi tokios pačios trukmės laikotarpiais, išskyrus atvejus, kai Europos Parlamentas arba Taryba pareiškia prieštaravimų dėl tokio pratęsimo likus ne mažiau kaip trims mėnesiams iki kiekvieno laikotarpio pabaigos.
3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kada atšaukti 30 straipsnio 5 dalyje nurodytus deleguotuosius įgaliojimus. Sprendimu dėl įgaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* arba vėlesnę jam nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių deleguotųjų aktų galiojimui.
4. Prieš priimdama deleguotąjį aktą Komisija konsultuojasi su kiekvienos valstybės narės paskirtais ekspertais, vadovaudamasi 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros nustatytais principais.
5. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.

6. Pagal 30 straipsnio 5 dalį priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per tris mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas dviem mėnesiais.

46 straipsnis

Peržiūra ir stebėseną

1. Komisija kas penkerius metus, pirmą kartą po penkerių metų nuo direktyvos taikymo pradžios, atlieka direktyvos peržiūrą. Peržiūra apima ribinių verčių, nustatytų 2 straipsnio 2 dalies c punkte ir IV priedo II dalyje, ir procentinių normų, naudojamų apskaičiuojant mokamos kompensacijos dydį 29 straipsnyje nurodyto išankstinio grąžinimo atveju, vertinimą, atliekamą atsižvelgiant į ekonomines tendencijas Sąjungoje ir į padėtį atitinkamoje rinkoje.
2. Komisija taip pat **visu pirma** stebi 42 straipsnyje nurodytų reglamentavimo pasirinkimo galimybių buvimo poveikį vidaus rinkos **veikimui** ir vartotojams.
3. Komisija pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai 1 ir 2 dalyje nurodytos peržiūros ir įvertinimų rezultatų ataskaitą, jei tikslinga, pridėdama prie jos pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto.

47 straipsnis

Panaikinimas ir pereinamojo laikotarpio nuostatos

Direktyva 2008/48/EB panaikinama nuo [*Leidinių biurui: įrašyti datą – šeši mėnesiai nuo perkėlimo į nacionalinę teisę termino*][...]²⁸[...].

Direktyva 2008/48/EB taip pat toliau taikoma kredito sutartims, galiojančioms [*Leidinių biurui: įrašyti datą – šeši mėnesiai nuo perkėlimo į nacionalinę teisę termino*], iki [*jų galiojimo pabaigos*].

Tačiau šios direktyvos 23 ir 24 straipsniai, 25 straipsnio 1 dalies antras sakinyss, 25 straipsnio 2 dalis ir 28 bei 39 straipsniai taikomi visoms neterminuotoms kredito sutartims, galiojančioms [*Leidinių biurui: įrašyti datą – šeši mėnesiai nuo perkėlimo į nacionalinę teisę termino*].

Nuorodos į panaikintą direktyvą laikomos nuorodomis į šią direktyvą ir skaitomos pagal V priede pateiktą atitikties lentelę.

²⁸

[...]

48 straipsnis

Perkėlimas į nacionalinę teisę

1. Valstybės narės ne vėliau kaip [*Leidinių biurui: įrašyti datą – 24 mėnesiai nuo direktyvos priėmimo dienos*] priima ir paskelbia įstatymus ir kitus teisės aktus, būtinus, kad būtų laikomasi šios direktyvos. Jos nedelsdamos pateikia Komisijai tų teisės aktų nuostatų tekstą. Tas nuostatas jos taiko nuo [*Leidinių biurui: įrašyti datą – šeši mėnesiai nuo perkėlimo į nacionalinę teisę termino*].
- [...] Valstybės narės, priimdamos tas nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.
2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstus.

49 straipsnis

Įsigaliojimas

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

50 straipsnis

Adresatai

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje

Europos Parlamento vardu

Pirmininkas

Tarybos vardu

Pirmininkas

I PRIEDAS

EUROPOS TIPINĖ INFORMACIJA APIE VARTOJIMO KREDITĄ

1. Pagrindiniai kredito elementai

[Dalis toliau pateikto teksto perkelta iš II priedo, su pakeitimais]

Bendra kredito suma <i>Tai yra didžiausia suma arba visos sumos, suteikiamos pagal kredito sutartį[...].</i>	
Kredito sutarties trukmė [...]	
Bendros kredito kainos metinė norma (BKKN) <u>ir bendra suma, kurią reikės sumokėti</u> <i>BKKN – bendra kaina, išreikšta metiniu bendros kredito sumos procentu. BKKN nurodoma tam, kad būtų galima palyginti skirtingus pasiūlymus.</i> <i>Bendra suma, kurią reikės sumokėti, – skolinto kapitalo suma ir palūkanos bei galimos su kreditu susijusios išlaidos.</i>	[...] <u>[Bendros kredito sumos ir bendros kredito kainos suma]</u>
Kai taikytina Kreditas suteikiamas atidėtojo mokėjimo už prekę ar paslaugą forma arba yra susijęs su konkrečių prekių tiekimu ar paslaugos teikimu Prekės / paslaugos pavadinimas Kaina grynaisiais pinigais	
<u>Dalinės įmokos ir, kai tinkama, dalinių įmokų išdėstymas</u>	<u>Turėsite sumokėti:</u> <u>[Vartotojo mokėtinų mokėjimų suma, skaičius ir periodiškumas]</u> <u>Palūkanos ir (arba) mokesčiai mokėtini tokiu būdu:</u>
Pavėluotų mokėjimų išlaidos <i>Mokėjimų nevykdymo padariniai gali būti skaudūs (pvz., priverstinis pardavimas), dėl mokėjimų nevykdymo gali būti sunku gauti</i>	Už pavėluotus mokėjimus taikomi [...] (taikytina palūkanų norma, jos koregavimo tvarka ir, kai taikytina, mokesčiai už įsipareigojimų nevykdymą)].

<i>kredito ateityje.</i>	
<u>Teisės atsisakyti sutarties buvimas arba nebuvimas</u>	<u>[TAIP / NE]</u>
	<u>Turite teisę atsisakyti kredito sutarties per 14 kalendorinių dienų.</u>
<u>Kai taikytina: pasinaudojimas sutarties atsisakymo teise</u>	<u>[Praktiniai nurodymai dėl naudojimosi teise atsisakyti sutarties: nurodomi, inter alia, adresas, kuriuo turėtų būti siunčiamas pranešimas apie teisę atsisakyti sutarties, ir nepasinaudojimo šia teise padariniai]</u>

[...]Kreditoriaus **arba** kredito tarpininko tapatybė ir kontaktiniai duomenys

Kai taikytina	
Kreditorius	[Tapatybė]
Adresas Telefono numeris E. pašto adresas [...] * Svetainės adresas (*)	[Geografinis adresas, skirtas naudoti vartotojui]
Kai taikytina	
Kredito tarpininkas	[Tapatybė]
Adresas Telefono numeris E. pašto adresas [...] * Svetainės adresas (*)	[Geografinis adresas, skirtas naudoti vartotojui]
Kai taikytina	
[...]	[...]

[...][...][...]* [...]*	[...]
(*) Neprivaloma informacija.	

Tais atvejais, kai nurodyta „kai taikytina“, kreditorius [...]privalo užpildyti laukelį, jei kredito produktui informacija yra aktuali, arba išbraukti informaciją ar visą eilutę, jei atitinkamos rūšies kreditui ta informacija nėra aktuali.

Kreditoriui laužtiniuose skliaustuose pateikiami paaiškinimai, [...]vietoj kurių turi būti įrašoma atitinkama informacija.

[...] **Pirmiau nurodyta informacija** turi būti pateikta viename puslapyje[...], Europos tipinės informacijos apie vartojimo kreditą formos **pradžioje**, turi būti **pastebima**, aiškiai įskaitoma ir [...]pritaikyta atsižvelgiant į medijos, kurioje ji pateikiama, techninius apribojimus.

2. Pagrindinių kredito produkto savybių aprašymas (pirmame puslapyje pateiktos informacijos papildymas)

Kredito rūšis.	
[...]/[...]	
Išmokėjimo sąlygos <i>Tai yra, kaip ir kada gaunami pinigai.</i>	
[...]	
[...]	[...]
[...]	[...]
[...]	

Kai taikytina Reikalaujamas laidavimas <i>Tai su kredito sutartimi susijusių garantijų, kurias reikia pateikti, aprašymas.</i>	[Laidavimo rūšis]
Kai taikytina Grąžinant dalimis kapitalas iš karto neamortizuojamas.	
Kai taikytina Kaina apskaičiuota individualiai, automatizuoto sprendimų priėmimo būdu.	

3. Kredito išlaidos (pirmame puslapyje pateiktos informacijos papildymas)

Kredito palūkanų norma arba, kai taikytina, kredito sutarčiai taikomos skirtingos kredito palūkanų normos [...] <u>Kredito palūkanų normos arba, kai skirtingomis aplinkybėmis taikomos skirtingos kredito palūkanų normos, kiekvienos kredito palūkanų normos taikymą reglamentuojančios sąlygos ir, jei žinoma, bet koks kiekvienai pradinei kredito palūkanų normai taikomas indeksas arba pagrindinė palūkanų norma bei kiekvienos kredito palūkanų normos keitimo laikotarpiai, sąlygos ir tvarka</u>	[% — fiksuotoji ar — kintamoji (kartu nurodomas pradinei kredito palūkanų normai taikomas indeksas arba pagrindinė palūkanų norma), laikotarpiai]
[...]/.../...] <u>Tipinis pavyzdys: bendros kredito kainos metinė norma (BKKMN) ir bendra vartotojo mokėtina suma, nurodant visas prielaidas, kurios naudojamos bendros kredito kainos metinei normai apskaičiuoti.</u>	[[Čia pateikiamas tipinis pavyzdys/.../]]

Ar kreditui gauti arba jam gauti pagal skelbiamas nuostatas ir sąlygas yra būtina išsiimti — kredito draudimo liudijimą arba — sudaryti kitą papildomos paslaugos sutartį? <i>Jei tokių paslaugų kainos kreditoriui nežinomos [...], jos neįtraukiamos į BKKMN.</i>	Taip / ne [jei taip, nurodyti draudimo rūšį] Taip /ne [jei taip, nurodyti papildomos paslaugos rūšį]
Susijusios išlaidos	
Kai taikytina Būtina turėti vieną ar keletą sąskaitų, kuriose įrašomos mokėjimo ir išmokėjimo operacijos	
Kai taikytina Konkrečių mokėjimo priemonių (pvz., kredito kortelės) naudojimo išlaidų suma	
Kai taikytina Kitos iš kredito sutarties kylančios išlaidos [...]	
Kai taikytina Pirmiau nurodytų su kredito sutartimi [...]susijusių išlaidų keitimo sąlygos	
Kai taikytina Pareiga sumokėti notaro mokesčius	
[...][...]	[...]

4. Kiti svarbūs teisiniai aspektai

[...][...]	
Išankstinis grąžinimas <i>Turite teisę bet kuriuo metu anksčiau nei nustatyta grąžinti visą kreditą arba jo dalį.</i>	
Kai taikytina Išankstinio grąžinimo atveju kreditorius turi teisę gauti kompensaciją	[Kompensacijos nustatymas (skaičiavimo metodas) pagal nuostatas, kuriomis įgyvendinamas direktyvos 29 straipsnis.]
Tikrinimas duomenų bazėje <i>Jeigu prašymas gauti kreditą buvo atmestas remiantis tikrinimo duomenų bazėje rezultatais, apie juos kreditorius[...] privalo informuoti nedelsdamas ir nemokamai. Tai netaikoma, jeigu tokios informacijos teikimas draudžiamas pagal Sąjungos teisę arba prieštarauja viešosios tvarkos ar visuomenės saugumo tikslams.</i>	
Teisė gauti kredito sutarties projektą [...] <i>Pateikę prašymą, turite teisę nemokamai gauti kredito sutarties projekto kopiją [...]. Ši nuostata netaikoma, jei kreditorius [...], jums pateikus prašymą, nėra pasirengęs pradėti kredito sutarties sudarymo su jumis procesą.</i>	

Kai taikytina Laikotarpis, kuriuo kreditorius [...]yra įpareigotas pagal informaciją, pateiktą prieš sudarant sutartį.	Ši informacija galioja nuo ... iki
Apie teisių gynimą <i>Turite teisę pasinaudoti neteisminio skundų nagrinėjimo ir teisių gynimo mechanizmu</i>	[Vartotojui skirtas neteisminio skundų nagrinėjimo ir teisių gynimo mechanizmas ir kaip juo pasinaudoti]

Kai taikytina

5. Papildoma informacija nuotolinės prekybos finansinėmis paslaugomis atveju

a) su kreditoriumi susijusi informacija [...]	
Kai taikytina Kreditoriaus atstovas [...]jūsų gyvenamosios vietos valstybėje narėje Adresas Telefono numeris El. pašto adresas [...] * Svetainės adresas (*)	[Tapatybė] [Geografinis adresas, skirtas naudoti vartotojui]
Kai taikytina Registracija	[Verslo registras, į kurį yra įtrauktas [...]kreditorius, ir jo registracijos numeris ar lygiavertis jo identifikavimo tame registre būdas]
Kai taikytina Priežiūros institucija	
b) su kredito sutartimi susijusi informacija [...]	
[...]/[...]	[...]

Kai taikytina Teisės aktas, kuriuo iki kredito sutarties sudarymo grindžiami kreditoriaus [...] ir jūsų santykiai	
Kai taikytina Kredito sutarčiai taikytina pagrindinė teisė[...] ir (arba) kompetentingas teismas	[Čia išdėstoma atitinkama nuostata]
Kai taikytina Kalbų vartojimo tvarka	Informacija ir sutarties sąlygos bus pateiktos [tam tikra kalba]. Kredito sutarties galiojimo laikotarpiu, jums sutikus, komunikavimui ketiname naudoti [tam tikrą kalbą / kalbas].
c) Apie teisių gynimą	
Galimybė pasinaudoti neteisminio skundų nagrinėjimo ir teisių gynimo mechanizmu	[Vartotojui, kuris yra nuotolinės sutarties šalis, skirtas neteisminio skundų nagrinėjimo ir teisių gynimo mechanizmas ir kaip juo pasinaudoti]
(*) Kreditorius neprivalo teikti šios informacijos[...].	

II PRIEDAS

[...]/*Tekstas perkeltas į I priedą, su pakeitimais*

III PRIEDAS

EUROPOS INFORMACIJA APIE VARTOJIMO KREDITĄ

Vartojimo kreditas, kurį siūlo tam tikros kredito organizacijos (Direktyvos...2 straipsnio 5 dalis)

Skolos konvertavimas

1. Pagrindiniai kredito produkto elementai

<u>Bendra kredito suma</u> <i><u>Tai yra didžiausia suma arba visos sumos, suteikiamos pagal kredito sutartį.</u></i>	
<u>Kredito sutarties trukmė</u>	
<u>Kai taikytina</u> <u>Bendros kredito kainos metinė norma (BKKN) ir bendra suma, kurią reikės sumokėti</u> <i><u>BKKN – bendra kredito kaina, išreikšta metiniu bendros kredito kainos procentu. BKKN nurodoma tam, kad būtų galima palyginti skirtingus pasiūlymus.</u></i> <i><u>Bendra suma, kurią reikės sumokėti, – skolinto kapitalo suma ir palūkanos bei galimos su kreditu susijusios išlaidos.</u></i>	<u>[Bendros kredito sumos ir bendros kredito kainos suma]</u>
<u>Kai taikytina</u> <u>Kreditas suteikiamas atidėtojo mokėjimo už prekę ar paslaugą forma arba yra susijęs su konkrečių prekių tiekimu ar paslaugos teikimu</u> <u>Prekės / paslaugos pavadinimas</u> <u>Kaina gryniaisiais pinigais</u>	
<u>Dalinės įmokos ir, kai tinkama, dalinių įmokų išdėstymas</u>	<u>Turėsite sumokėti:</u> <i><u>[Tipinis pavyzdys: dalinių įmokų lentelė, kurioje nurodoma vartotojo mokėtinų mokėjimų suma, skaičius ir periodiškumas]</u></i>
<u>Pavėluotų mokėjimų išlaidos</u>	<u>Už pavėluotus mokėjimus taikomi [...]</u>

<u>Mokėjimų nevykdymo padariniai gali būti skaudūs (pvz., priverstinis pardavimas), dėl mokėjimų nevykdymo gali būti sunku gauti kreditą ateityje.</u>	<u>(taikytina palūkanų norma, jos koregavimo tvarka ir, kai taikytina, mokesčiai už isipareigojimų nevykdymą)).</u>
---	--

[...]Kreditoriaus arba kredito tarpininko tapatybė ir kontaktiniai duomenys

Kreditorius	[Tapatybė]
Adresas Telefono numeris El. pašto adresas [...] * Svetainės adresas (*)	[Geografinis adresas, skirtas naudoti vartotojui]
Kai taikytina	
Kredito tarpininkas	[Tapatybė]
Adresas Telefono numeris El. pašto adresas [...] * Svetainės adresas (*)	[Geografinis adresas, skirtas naudoti vartotojui]
(*) Neprivaloma informacija.	

Tais atvejais, kai nurodyta „kai taikytina“, kreditorius privalo užpildyti laukelį, jei kredito produktui informacija yra aktuali, arba išbraukti informaciją ar visą eilutę, jei atitinkamos rūšies kreditui ta informacija nėra aktuali.

Kreditoriui laužtiniuose skliaustuose pateikiami paaiškinimai, vietoj kurių turi būti įrašoma atitinkama informacija.

Pirmiau nurodyta informacija turi būti pateikta viename puslapyje, Europos tipinės informacijos apie vartojimo kreditą formos pradžioje, turi būti pastebima, aiškiai įskaitoma ir pritaikyta atsižvelgiant į medijos, kurioje ji pateikiama, techninius apribojimus.

2. Pagrindinių kredito produkto savybių aprašymas (pirmame puslapyje pateiktos informacijos papildymas)

Kredito rūšis	
[...]/[...]	
[...]	
Kai taikytina Bet kuriuo metu jūsų gali būti paprašyta grąžinti visą kredito sumą.	
Kai taikytina Kaina apskaičiuota individualiai, automatizuoto sprendimų priėmimo būdu.	

3. Kredito išlaidos (pirmame puslapyje pateiktos informacijos papildymas)

Kredito palūkanų norma arba, kai taikytina, kredito sutarčiai taikomos skirtingos kredito palūkanų normos	[% – fiksuotoji ar – kintamoji (kartu nurodomas indeksas ar pagrindinė norma, taikytina pradinei kredito palūkanų normai),
<u>Kredito palūkanų normos arba, kai skirtingomis aplinkybėmis taikomos skirtingos kredito palūkanų normos, kiekvienos kredito palūkanų normos taikymą reglamentuojančios sąlygos ir, jei žinoma, bet koks kiekvienai pradinei kredito palūkanų normai taikomas indeksas arba pagrindinė palūkanų norma bei kiekvienos kredito palūkanų normos keitimo laikotarpiai, sąlygos ir tvarka</u>	
<u>Tipinis pavyzdys: bendros kredito kainos metinė norma (BKKN), nurodant visas prielaidas, kurios naudojamos BKKN apskaičiuoti[...][...][...]</u>	[[...] Čia pateikiamas tipinis pavyzdys[...]]
Kai taikytina Išlaidos Kai taikytina Išlaidų keitimo sąlygos	[Nuo kredito sutarties sudarymo dienos taikytinos išlaidos]
[...]	[...]

4. Kiti svarbūs teisiniai aspektai

Kredito sutarties nutraukimas	[Kredito sutarties nutraukimo sąlygos ir tvarka]
Tikrinimas duomenų bazėje <i>Jeigu prašymas gauti kreditą buvo atmestas remiantis tikrinimo duomenų bazėje rezultatais, apie juos kreditorius[...] privalo informuoti nedelsdamas ir nemokamai. Tai netaikoma, jeigu tokios informacijos teikimas draudžiamas pagal ES teisę arba prieštarauja viešosios tvarkos ar saugumo tikslams.</i>	
Kai taikytina	
Laikotarpis, kuriuo kreditorius yra įpareigotas pagal informaciją, pateiktą prieš sudarant sutartį.	Ši informacija galioja nuo ... iki

Kai taikytina

5. Papildoma informacija

[...]	[...]/[...]
[...]	
Išankstinis grąžinimas <i>Turite teisę bet kuriuo metu anksčiau nei nustatyta grąžinti visą kreditą arba jo dalį.</i> Kai taikytina Išankstinio grąžinimo atveju kreditorius turi teisę gauti kompensaciją	[Kompensacijos nustatymas (skaičiavimo metodas) pagal nuostatas, kuriomis įgyvendinamas Direktyvos 2008/48/EB 16 straipsnis.]

Apie teisių gynimą <i>Turite teisę pasinaudoti neteisminio skundų nagrinėjimo ir teisių gynimo mechanizmu</i>	[Vartotojui skirtas neteisminio skundų nagrinėjimo ir teisių gynimo mechanizmas ir kaip juo pasinaudoti]
--	--

Kai taikytina

6. Papildoma informacija nuotolinės prekybos finansinėmis paslaugomis atveju

a) su kreditoriumi susijusi informacija	
Kai taikytina Kreditoriaus atstovas jūsų gyvenamosios vietos valstybėje narėje Adresas Telefono numeris El. pašto adresas [...] * Svetainės adresas (*)	[Tapatybė] [Geografinis adresas, skirtas naudoti vartotojui]
Kai taikytina Registracija	[Verslo registras, į kurį yra įtrauktas kreditorius, ir jo registracijos numeris ar lygiavertis jo identifikavimo tame registre būdas]
Kai taikytina Priežiūros institucija	

b) su kredito sutartimi susijusi informacija	
[...]	[...]
Kai taikytina Teisės aktas, kuriuo iki kredito sutarties sudarymo grindžiami kreditoriaus ir jūsų santykiai	
Kai taikytina Kredito sutarčiai taikytina teisė ir (arba) kompetentingas teismas	[Čia išdėstoma atitinkama nuostata]
Kai taikytina Kalbų vartojimo tvarka	Informacija ir sutarties sąlygos bus pateiktos [tam tikra kalba]. Kredito sutarties galiojimo laikotarpiu, jums sutikus, komunikavimui ketiname naudoti [tam tikrą kalbą / kalbas].
c) Apie teisių gynimą Galimybė pasinaudoti neteisminio skundų nagrinėjimo ir teisių gynimo mechanizmu	[Vartotojui, kuris yra nuotolinės sutarties šalis, skirtas neteisminio skundų nagrinėjimo ir teisių gynimo mechanizmas ir kaip juo pasinaudoti]
(*) Kreditorius neprivalo teikti šios informacijos.	

IV PRIEDAS

I. Pagrindinė lygtis, kuria išreiškiamas išmokėtų lėšų ir grąžinimų bei mokesčių lygiavertiškumas.

Pagrindine lygtimi, pagal kurią nustatoma bendros kredito kainos metinė norma (BKKMN), nustatoma lygybė tarp kiekvienų metų bendros tuometinės išmokėtų lėšų vertės ir bendros tuometinės grąžinimo įmokų ir mokesčių įmokų vertės, t. y.:

$$\sum_{k=1}^m C_k (1 + X)^{-t_k} = \sum_{l=1}^{m'} D_l (1 + X)^{-S_l}$$

čia:

— X	yra BKKMN,
— m	yra paskutinio lėšų išmokėjimo eilės numeris,
— k	yra lėšų išmokėjimo eilės numeris, todėl $1 \leq k \leq m$,
— C_k	yra lėšų išmokėjimo k suma,
— t_k	yra intervalas, išreiškiamas metais ir metų dalimis, nuo pirmojo lėšų išmokėjimo dienos iki kiekvieno paskesnio lėšų išmokėjimo dienos, todėl $t_1 = 0$,
— m'	yra paskutinio grąžinimo arba mokesčių mokėjimo eilės numeris,
— l	yra grąžinimo arba mokesčių mokėjimo eilės numeris,

—	yra grąžinimo arba mokesčių mokėjimo suma,
---	--

D ₁	
— s ₁	yra intervalas, išreiškiamas metais ir metų dalimis, nuo pirmojo lėšų išmokėjimo dienos iki kiekvieno grąžinimo arba mokesčių mokėjimo dienos.

Pastabos

- a) Abiejų sutarties šalių skirtingu metu sumokėtos sumos nebūtinai turi būti vienodo dydžio ir nebūtinai turi būti mokamos vienodais intervalais.
- b) Pradžios data yra pirmo lėšų išmokėjimo data.
- c) Apskaičiuojant naudojami laiko intervalai tarp datų išreiškiami metais arba metų dalimis. Laikoma, kad metus sudaro 365 dienos (arba 366 dienos keliamaisiais metais), 52 savaitės arba 12 vienodos trukmės mėnesių. Remiamasi prielaida, kad mėnesį sudaro 30,41666 dienos (t. y. 365/12), neatsižvelgiant į tai, ar metai keliamieji ar ne.

Jei apskaičiuojant naudojami laiko intervalai tarp datų negali būti išreiškiami sveikuoju savaitių, mėnesių ar metų skaičiumi, laiko intervalai išreiškiami sveikuoju vieno iš tų laikotarpių skaičiumi kartu su dienų skaičiumi. Jei naudojamos dienos:

- i) skaičiuojama kiekviena diena, įskaitant savaitgalius ir šventines dienas;
- ii) vienodos trukmės laikotarpiai ir po to dienos skaičiuojami atgaline tvarka iki pradinio lėšų išmokėjimo dienos;
- iii) laikotarpio trukmė dienomis apskaičiuojama neįskaitant pirmos dienos ir įskaitant paskutinę dieną ir išreiškiama metais, šį laikotarpį padalijant iš visų metų dienų skaičiaus (365 arba 366 dienų), skaičiuojant atgaline tvarka nuo paskutinės dienos iki tos pačios praėjusių metų dienos.

- d) Skaičiavimo rezultatas išreiškiamas bent dešimtosios dalies po kablelio tikslumu. Jeigu skaitmuo, einantis po dešimtosios dalies, yra lygus 5 arba yra didesnis, tos dešimtosios dalies skaitmuo padidinamas vienetu.
- e) Lygtį galima perrašyti naudojant vieną sumą ir srautų (A_k) sąvoką; šie srautai bus teigiami arba neigiami, kitaip tariant, sumokėti arba gauti laikotarpiais nuo 1 iki n , kurie išreiškiami metais, t. y.

$$S = \sum_{k=1}^n A_k (1 + X)^{-t_k}$$

čia S yra dabartinis srautų balansas. Jeigu tikslas yra išlaikyti srautų lygiavertiškumą, ši vertė bus lygi nuliui.

II. Papildomos prielaidos, skirtos BKKMN apskaičiuoti:

- a) Jeigu kredito sutartyje [...] vartotojui suteikiama teisė į laisvą lėšų išmokėjimą, laikoma, kad kredito suma išmokėtina iš karto ir visa.
- b) Jeigu kredito sutartyje [...] vartotojui iš esmės suteikiama teisė į laisvą lėšų išmokėjimą, tačiau kartu su skirtingais lėšų išmokėjimo būdais taip pat nustatomi kredito sumos ir laikotarpio apribojimai, laikoma, kad kredito suma išmokėtina anksčiausią kredito sutartyje [...] numatytą datą laikantis minėtų apribojimų, taikomų lėšų išmokėjimui.
- c) Jeigu kredito sutartyje [...] numatomi skirtingi lėšų išmokėjimo būdai su skirtingais mokesčiais arba kredito palūkanų normomis, laikoma, kad bendra kredito suma išmokėtina taikant didžiausius mokesčius ir kredito palūkanų normas, kurios taikomos dažniausiai naudojamam lėšų išmokėjimo mechanizmui pagal šios kategorijos kredito sutartį[...].

- d) Kredito su galimybe pereikvoti sąskaitos lėšas atveju laikoma, kad bendra kredito suma visiškai išmokėtina per visą kredito sutarties galiojimo laikotarpį. Jeigu kredito su galimybe pereikvoti sąskaitos lėšas trukmė nėra žinoma, BKKMN apskaičiuojama darant prielaidą, kad kredito trukmė yra trys mėnesiai.
- e) Neterminuotos kredito, išskyrus kreditą su galimybe pereikvoti sąskaitos lėšas, sutarties atveju laikoma, kad:
- i) kreditas suteikiamas vienu metų laikotarpiui, skaičiuojant nuo pradinio lėšų išmokėjimo, ir paskutine vartotojo įmoka padengiamas pagrindinės paskolos sumos, palūkanų ir kitų mokesčių, jeigu jų yra, likutis;
 - ii) pagrindinę paskolos sumą vartotojas grąžina mokėdamas vienodas mėnesines įmokas, pradedamas mokėti praėjus vienam mėnesiui nuo pradinio lėšų išmokėjimo dienos. Tačiau kai visa pagrindinė paskolos suma turi būti grąžinta sumokant tik vieną įmoką, per kiekvieną mokėjimo laikotarpį laikoma, kad lėšos iš eilės išmokamos ir vartotojas grąžina visą pagrindinę paskolos sumą per vienus metus. Palūkanos ir kiti mokesčiai taikomi atsižvelgiant į tą lėšų išmokėjimą ir pagrindinės paskolos sumos grąžinimo įmokas bei į kredito sutarties [...]nuostatas.
- Taikant šį punktą, neterminuota kredito sutartis [...]– nenustatytos trukmės kredito sutartis, įskaitant kreditą, kuris turi būti grąžintas visas per nustatytą laikotarpį arba jam pasibaigus, tačiau jį grąžinus gali būti vėl išmokėtas[...].
- f) Kredito sutarčių, išskyrus kreditą su galimybe pereikvoti sąskaitos lėšas ir neterminuotas kredito sutartis, atveju, [...]kaip nurodyta d ir e punktuose pateiktose prielaidose:

i) jeigu negalima nustatyti pagrindinės paskolos sumos, kurią vartotojas turi mokėti, grąžinimo datos ar sumos, laikoma, kad lėšos grąžinamos anksčiausią kredito sutartyje [...]nurodytą datą ir grąžinama mažiausia kredito sutartyje [...]numatyta suma;

ii) jeigu negalima nustatyti intervalo tarp pradinio lėšų išmokėjimo datos ir pirmosios įmokos, kurią turi sumokėti vartotojas, datos, laikoma, kad intervalas yra trumpiausias naudojamas intervalas.

g) Kai, remiantis kredito sutartimi [...]arba d, e arba f punktuose pateiktomis prielaidomis, negalima nustatyti datos ar sumos, kurią vartotojas turi mokėti, laikoma, kad mokėjimas atliktas [...]iki kreditoriaus nurodytų datų bei jo nustatytais sąlygomis, o kai tos datos ir sąlygos nežinomos:

i) palūkanų mokesčiai sumokami kartu su grąžinama pagrindine paskolos suma;

ii) kaip atskira suma apskaičiuotas ne palūkanų mokestis sumokamas kredito sutarties [...]sudarymo dieną;

iii) kaip keletas įmokų apskaičiuoti ne palūkanų mokesčiai mokami reguliariais intervalais, pradedant nuo pirmosios pagrindinės paskolos sumos grąžinimo įmokos dienos; jeigu tokių įmokų sumos nėra žinomos, laikoma, kad jos yra vienodo dydžio;

iv) galutine įmoka padengiamas pagrindinės paskolos sumos, palūkanų ir kitų mokesčių, jeigu jų yra, likutis.

h) Kai dėl kredito limito dar nesusitarta, laikoma, kad limitas yra 1 500 EUR.

- i) Jei ribotam laikotarpiui ar sumai siūlomos skirtingos kredito palūkanų normos ir mokesčiai, laikoma, kad kredito palūkanų norma ir mokesčiai yra didžiausia visos kredito sutarties [...]galiojimo trukmės kredito palūkanų norma ir mokesčiai.
- j) Vartojimo kredito sutarčių [...], kurių pradiniam laikotarpiui nustatoma fiksuotoji kredito palūkanų norma, o to laikotarpio pabaigoje nustatoma nauja kredito palūkanų norma, kuri vėliau periodiškai koreguojama taikant sutartą rodiklį, atveju BKKMN apskaičiuojama darant prielaidą, kad fiksuotosios kredito palūkanų normos galiojimo laikotarpio pabaigoje kredito palūkanų norma yra tokia pati kaip ir tuo metu, kai, remiantis sutarto rodiklio verte tuo metu, apskaičiuojama BKKMN.

IV PRIEDAS

ATITIKTIES LENTELĖ

Direktyva 2008/48/EB	Ši direktyva
1 straipsnis	1 straipsnis
2 straipsnio 1 dalis	2 straipsnio 1 dalies pirma pastraipa
—	2 straipsnio 1 dalies antra pastraipa
2 straipsnio 2 dalies a, b, c punktai	2 straipsnio 2 dalies a, b, c punktai
2 straipsnio 2 dalies d, e, f punktai	—
2 straipsnio 2 dalies g, h, i, j, k, l punktai	2 straipsnio 2 dalies d, e, f, g, h, i punktai
2 straipsnio 2a dalis	2 straipsnio 3 dalis
2 straipsnio 3 dalis	—
2 straipsnio 4, 5, 6 dalys	2 straipsnio 4, 5, 6 dalys
3 straipsnio a, b, c punktai	3 straipsnio 1, 2, 3 punktai
—	3 straipsnio 4, 5 punktai
3 straipsnio d, e, f punktai	3 straipsnio 13, 20, 21 punktai
3 straipsnio g, h, i, j, k, l, m punktai	3 straipsnio 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12 punktai
3 straipsnio n punktas	3 straipsnio 22 punktas
—	3 straipsnio 14, 15, 16, 17, 18, 19, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29 punktai
—	5 straipsnis

—	6 straipsnis
—	7 straipsnis
4 straipsnis	8 straipsnis
---	9 straipsnis
5 straipsnio 1 dalies pirma pastraipa	10 straipsnio 1 dalies pirma pastraipa
—	10 straipsnio 1 dalies antra pastraipa
5 straipsnio 1 dalies antros pastraipos a, b, c, d, e, f punktai	10 straipsnio 3 dalies pirmos pastraipos a, b, c, d, e, f punktai
5 straipsnio 1 dalies antros pastraipos g punkto pirmas ir trečias sakiniai	10 straipsnio 3 dalies pirmos pastraipos g ir h punktai
5 straipsnio 1 dalies antros pastraipos g punkto antras sakiny	10 straipsnio 3 dalies antra pastraipa
5 straipsnio 1 dalies antros pastraipos h, i, j, k, l, m, n, o, p, q, r, s punktai	10 straipsnio 3 dalies pirmos pastraipos i, j, k, l, m, n, o, p, q, r, s, u punktai
—	10 straipsnio 3 dalies pirmos pastraipos t, v punktai
5 straipsnio 1 dalies trečia pastraipa	10 straipsnio 3 dalies trečia pastraipa
5 straipsnio 1 dalies ketvirta pastraipa	10 straipsnio 5 dalies antra pastraipa
5 straipsnio 2 dalis	10 straipsnio 6 dalis
5 straipsnio 3 dalis	10 straipsnio 7 dalis
5 straipsnio 4 dalis	10 straipsnio 8 dalis
5 straipsnio 5 dalis	10 straipsnio 9 dalis

5 straipsnio 6 dalis	(iš dalies 12 straipsnis)
6 straipsnis	-
-	11 straipsnis
7 straipsnis	10 straipsnio 10 dalis
—	12 straipsnis
—	13 straipsnis
8 straipsnis	18 straipsnis
—	14 straipsnis
—	15 straipsnis
	16 straipsnis
	17 straipsnis
9 straipsnis	19 straipsnis
10 straipsnio 1 dalis	20 straipsnis
10 straipsnio 2, 3 ir 4 dalys	21 straipsnis
10 straipsnio 5 dalis	-
-	22 straipsnis
11 straipsnis	23 straipsnis
12 straipsnis	24 straipsnis
13 straipsnis	28 straipsnis
14 straipsnis	26 straipsnis
15 straipsnis	27 straipsnis

16 straipsnis	29 straipsnis
17 straipsnis	39 straipsnis
18 straipsnis	25 straipsnis
19 straipsnis	30 straipsnis
—	31 straipsnis
—	32 straipsnis
—	33 straipsnis
—	34 straipsnis
—	35 straipsnis
—	36 straipsnis
20 straipsnis	37 straipsnis
21 straipsnis	38 straipsnis
—	41 straipsnis
22 straipsnis	42, 43 straipsniai
23 straipsnis	44 straipsnis
24 straipsnis	40 straipsnis
24a straipsnis	45 straipsnis
26 straipsnis	42 straipsnio 2 dalis
27 straipsnio 1 dalis	48 straipsnis
27 straipsnio 2 dalis	46 straipsnis
28 straipsnis	4 straipsnis

29 straipsnis	47 straipsnis
30 straipsnis	47 straipsnis
31 straipsnis	49 straipsnis
32 straipsnis	50 straipsnis
I priedas	IV priedas
II priedas	I priedas
III priedas	III priedas
-	II priedas
-	V priedas
